

Büyük Oktobr Devrimi'nin ilk gününde Lenin'in kaleme aldığı belgeler

Bu sayı, tüm dünyadaki ileri insanların Büyük Oktobr'un 60. yıldönümünü kutladıkları, düşüncelerinin bir-kez daha ilk utkan sosyalist devrimin yiğitlik dolu günlerine uzandığı bir sırada çıkıyor. O günlerin havasını ve nabzını anımsayabilmek için, bu sayıya Lenin'in yazdığı ve Devrim'in ilk saatlerinde herkese duyurulan, ünlü belgelerden bazılarıyla başlıyoruz.

1917 yılında Rusya'da çarlık otokrasisi yıkıldı. Bütün halk, elde silâh, Lenin'in önderliğindeki Bolşevik Partisi'nin tam utkuya ve gerçek halk yönetimine götürdüğü savaşıma atıldı.

25 Ekim'de (7 Kasım) sosyalist devrim başarıya ulaştı. Lenin, saat 10'da Geçici Hükümet'in alaşağı edildiğini «Rusya Yurttaşlarına!» duyuran ünlü çağrısını yazarken, tarihteki bu anın çarpıcılığı, tek bir dikkat noktasında yoğunlaşan düşünceye ve açıkça görülüyor ki, kalemin sayfada aceleyle gidişine de yansımıştı. Bundan birkaç saat sonra, Petrograd İşçi ve Asker Vekilleri Sovyeti olağanüstü bir toplantı yaptı. Lenin, bu toplantıya, Sovyet iktidarının görevleri konusunda bir rapor sundu. Yine o akşam, Kızıl Muhafız müfrezeleri ve devrimci güçlere katılan garnizon birlikleri, toprak ağaları ve kapitalistlerin son kalesi olan Kışlık Saray'ı bastıkları sırada, savaş alanının sadece birkaç blok ötesinde, Tüm Rusya İkinci Sovyetler Kongresi açılıyordu. Halk iktidarı artık gerçek olmuştu. Sabah saat 3-4 sularında, Kışlık Saray'ın ele geçirildiği ve Geçici Hükümet üyelerinin tutuklandığı haberinin duyulması üzerine, delegeler, «İşçi, Asker ve Köylülere!» başlıklı çağrıyı onayladılar. Bu çağrıyı da yazan yine Lenin'di. Daha sonraki oturumda Kongre, Lenin'in raporlarına dayanan tarihsel Barış ve Toprak Buyruqlarını onayladı.

Bu belgeler, sosyalist devrimin ne olduğunu gösteren kesin ve verilere

dayanan kanıtlardır. Bu belgeler, sosyalist devrimin halk egemenliğine dayanan tam bir demokrasi, sömürüye son verilmesi, üretim araçlarının kamu mülkiyeti haline getirilmesi, barış ve halkın genliği için temelde yepyeni bir dış politika izlenmesi gibi yüce ülkülerini ortaya koydular.

RUSYA YURTTAŞLARINA ⁽¹⁾

Geçici Hükümet alaşağı edilmiştir. Devlet iktidarı, Petrograd İşçi ve Asker Vekilleri Sovyeti'nin organı olan ve Petrograd proletaryası ile garnizonuna önderlik eden Devrimci Askeri Komite'nin ⁽²⁾ eline geçmiştir.

Halkın uğrunda savaştığı dâva, yani, bir an önce demokratik bir barışın getirilmesi, toprak ağalığının ortadan kaldırılması, üretimde işçilerin denetimi ve Sovyet iktidarının kurulması dâvası, bu dâva sağlama bağlanmıştır.

Yaşasın işçi, asker ve köylülerin devrimi!

Petrograd İşçi ve Asker Vekilleri
Sovyeti Devrimci Askeri Komitesi
25 Ekim 1917, saat 10

SOVYET İKTİDARININ GÖREVLERİ ÜZERİNE RAPOR ⁽³⁾

Yoldaşlar,

Bolşeviklerin hep zorunluluğundan sözettikleri işçi ve köylülerin devrimi başarılmıştır.

Bu işçi ve köylü devriminin anlamı nedir? Bunun anlamı, her şeyden önce, bizim bir Sovyet hükümetine, burjuvazinin hiçbir payının bulun-

⁽¹⁾ Bu çağırışı, Petrograd İşçi ve Asker Vekilleri Sovyeti Devrimci Askeri Komitesi adına Lenin yazdı. Çağrı, 25 Ekim (7 Kasım) 1917'de «İşçi ve Asker» adlı akşam gazetesinde yayınlandı. Daha sonra da «Yoksul Köylüler», «İzvestiya» ve öteki gazetelerde yeniden basıldı.

⁽²⁾ Petrograd Sovyeti Devrimci Askeri Komitesi (DAK), Bolşevik Partisi Merkez Komitesi'nin yönergesiyle 12 Ekim (25 Ekim) 1917'de kuruldu. Devrimci Askeri Komite'de, Parti Merkez Komitesi, Parti Petersburg Komitesi, Petrograd Sovyeti, fabrika komiteleri, sendikalar ve askeri örgütlerin temsilcileri bulunuyordu. Parti Merkez Komitesi'nin doğrudan yönlendiriciliği altında ve Bolşevik Askeri Örgüt'le sıkı bir işbirliği içinde çalışan DAK, Kızıl Muhafız birliklerinin kurulmasını ve işçilerin silâhlandırılmasını denetliyordu. DAK'ın baş görevi, Bolşevik Partisi Merkez Komitesi'nin yönergelerine uygun olarak, silâhlı bir ayaklanma hazırlamaktı.

⁽³⁾ Lenin'in 25 Ekim (7 Kasım) 1917'de Petrograd İşçi ve Asker Vekilleri Sovyeti'nin olağanüstü toplantısında yaptığı konuşmaya ilişkin bir gazete haberinden.

mayacağı kendi iktidar organımıza sahip olacağımızdır. Ezilen kitleler, kendileri bir iktidar yaratacaklardır. Eski devlet aygıtı kökünden parçalanacak ve Sovyet örgütleri biçiminde yeni bir yönetim aygıtı kurulacaktır.

Bundan böyle, Rusya tarihinde yeni bir evre başlıyor ve bu, üçüncü Rus devrimi, sonunda, sosyalizmin utkusuna götürecektir.

En ivedi görevlerimizden biri, bir an önce savaşa son vermektir. Günümüz kapitalist sistemiyle sıkıca bağlı olan bu savaşa son vermek için, sermayenin kendisiyle savaşmak gerektiği herkesçe bilinmektedir.

Bu konuda, İtalya, İngiltere ve Almanya'da şimdiden gelişmeye başlayan dünya işçi sınıfı hareketinin yardımını göreceğiz.

Uluslararası demokrasiye bir an önce ve hakça bir barış için yaptığımız öneri, her yerde, uluslararası proleter kitleleri arasında coşkun bir karşılık görecektir. Proletaryanın güvenini güçlendirmek için, bütün gizli antlaşmalar (4) hemen yayınlanmalıdır.

Rusya'da büyük bir köylü kesimi, kapitalistlerle yeterince oyalandıklarını ve artık işçilerle birlikte yürüyeceklerini söylemişlerdir. Toprak mülkiyetine son veren tek bir buyrultu, bize, köylülerin güvenini kazandıracaktır. Köylüler, köylülüğün kurtuluşunun yalnızca işçilerle bağlaşımda yattığını anlayacaklardır. Üretim üzerinde gerçek bir işçi denetimi kuracağız.

Artık uyumlu iş yapmayı öğrendik. Başarılmış olan devrim, bunun kanıtıdır. Kitle örgütlenmesinin, herşeyin üstesinden gelecek ve proletaryayı dünya devrimine götürecektir olan gücüne sahibiz.

Rusya'da şimdi proleter bir sosyalist devlet kurmaya başlamamız gerekiyor.

Yaşasın dünya sosyalist devrimi!

İŞÇİ ASKER VE KÖYLÜLERE! (5)

İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetleri'nin Tüm-Rusya İkinci Kongresi açılmıştır. Sovyetlerin büyük çoğunluğu bu Kongre'de temsil ediliyor. Köylü Sovyetleri'nden gelen bazı delegeler de hazır bulunuyorlar. Uzlaşıcı Merkez

(4) Çarlık ve daha sonra da burjuva Rusya Geçici Hükümeti'nin İngiltere, Fransa, Almanya, Japonya ve öteki emperyalist güçlerle bağladığı gizli antlaşmalar gibi, gizli diplomatik belgelere anırtırma yapılıyor. 10 (23) Kasım 1917'den itibaren, bu belgeler «Pravda» ve «İzvestiya»da yayınlandı ve Aralık'ta, «Eski Dışişleri Bakanlığı Arşivlerindeki Gizli Belgeler Derlemesi» başlığı altında basıldı. 1917 Aralık ayı ile 1918 Şubat ayı arasında yedi cilt yayınlandı.

(5) Bu çağrı Lenin tarafından yazılmış ve 25-26 Ekim (7-8 Kasım) 1917'de Petrograd'da toplanan İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetleri'nin Tüm-Rusya İkinci Kongresi'nin ilk oturumunda onaylanmıştır.

Yürütme Komitesi'nin yetkisi son bulmuştur. İşçi, asker ve köylülerin büyük çoğunluğunun iradesiyle, Petrograd'da yeralan garnizonun ve işçilerin utkan ayaklanmasıyla desteklenen Kongre, iktidarı eline almaktadır.

Geçici Hükümet yıkılmıştır. Geçici Hükümet üyelerinin çoğu tutuklanmış bulunmaktadır.

Kongre; yörelerde tüm iktidarın, gerçek devrimci düzeni güvenceye bağlaması gereken İşçi, Asker ve Köylü Vekilleri Sovyetleri'ne geçmesine karar verir ...

BARIŞ BUYRULTUSU'NDAN ⁽⁶⁾

24-25 Ekim Devrimi'nin yarattığı ve İşçi, Asker ve Köylü Vekilleri Sovyetleri'ne dayanan işçi ve köylü hükümeti, tüm savaştan halkları ve onların hükümetlerini hakça, demokratik bir barış için bir an önce görüşmelere başlamaya çağırır.

Savaşın kırıp geçirdiği, acı ve cefa çektiği tüm savaştan ülkeler işçi sınıfının ve öteki emekçi halkının ezici çoğunluğunun özlemini duyduğu hakça ve demokratik bir barışla, çarlık monarşisinin yıkılmasından bu yana Rusya işçi ve köylülerinin en kesin ve en ısrarlı bir şekilde istedikleri barışla, böylesi bir barışla hükümetin kasdettiği, ilhaksız (yani, yabancı topraklar işgal edilmeksizin, yabancı uluslar zorla birleştirilmeksizin) ve tazminatsız ivedi bir barıştır.

Rusya Hükümeti, tüm savaştan ulusların hemen bu tür bir barış imzalamasını önerir ve tüm ülkelerin ve tüm ulusların yetkili halk temsilcileri meclislerince böylesi bir barışın tüm koşullarının nihai onayına dek, hiç gecikmeksizin, derhal tüm azimli önlemleri almaya hazır olduğunu dile getirir ...

Hükümet, boyunduruk altına alınmış zayıf milliyetlerin güçlü ve zengin uluslar arasında nasıl paylaştırılacağı sorunu üzerinde bu savaşı sürdürmeyi insanlığa karşı işlenen suçların en büyüğü olarak görür ve ayrımsız tüm milliyetler için eşit ölçüde hakça olan, belirlenmiş koşullarla bu savaşı durdurmak üzere barış koşullarını derhal imzalamaya kararlı olduğunu ciddiyle ilân eder.

Aynı zamanda, hükümet, yukarda anılan barış koşullarını bir ultimatoma olarak görmediğini, başka bir deyişle, başka her barış koşulunu dikkate almaya hazır olduğunu da ilân eder ve yalnızca bunların, savaştan ülkelerin herhangi birisi tarafından olabildiğince ivedi olarak ileri sürülmesinde ve barış önerilerinde mutlak açıklık bulunması, bunların her türlü belirsizlik ve gizlilikten uzak olması gerektiğinde ısrar eder ...

⁽⁶⁾ Lenin'in yazdığı Barış Buyrultusu, İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetleri'nin Tüm-Rusya İkinci Kongresi'nin ikinci oturumunda onaylandı.

Dünya tarihinde yeni bir çağ

Mihail Suslov

SBKP MK Politbüro Üyesi, SBKP MK Sekreteri

Bugün tüm ilerici insanlığın 60. yıldönümünü kutladığı Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin etkisi, yirminci yüzyılın başlıca olayıdır. Bu olay, dünyanın gelişim çizgisini köklü bir biçimde değiştirmiş ve uygulamada, kapitalist formasyonun yerini komünist formasyonun almasını başlatmış, böylece dünya tarihinde yeni bir çağı açmıştır.

Ülkemiz işçi sınıfının, emekçi halkının iktidarı ele geçirmesi, dünyanın ilk sosyalist devletinin yaratılması Marks, Engels ve Lenin'in devrimci öğretisinin bilimsel derinliğinin ve dönüştürücü gücünün en çarpıcı tarihsel kanıtı oldu. Oktobr'un etkisi ve tarihin bunu izleyen bütün akışı; emekçi halkın sınıfsal çıkarlarının gerçekleşmesi, onların sömürden kurtulması, ulusal baskı ve eşitsizliğin ortadan kaldırılması, insanlığın yoksulluktan ve çaresizlikten, savaşın dehşet ve zararlarından kurtulması için, tek sözle, dünyanın devrimci yenilenmesi için komünist bilimsel teori tarafından çizilen ve Marksist-Leninist partilerin önderliği altında sosyalist ülkelerin, uluslararası işçi sınıfının ilerlediği yoldan başka bir yolun olmadığını ve asla da olamayacağını kanıtladı.

I

Büyük Oktobr Devrimi'nin 60. yıldönümü, Sovyetler Birliği'nin çağdaş sosyal alanda ve devlet yönetimi alanındaki gelişiminde yeralan büyük bir olayla, yeni Anayasa'nın kabulüyle aynı zamana raslıyor. Leonid Brejnev yoldaşın SBKP XXV. Kongresi'nde vurguladığı gibi, yeni Anayasa'nın hazırlanması, «yalnızca devletimizin sınıfsal özünü dile getiren sosyalist sistemin genel ilkelerini değil, aynı zamanda, gelişmiş sosyalist toplumun ve onun politik örgütlenmesinin temel özelliklerini de» ⁽¹⁾ şekillendirme amacını izlediği için, Sovyet halkının ve onun Komünist Partisi'nin seçkin kazanımlarını yansıtan bu belge, olağanüstü bir politik ve teorik önem taşımaktadır. Bugün, ülke çapındaki etkin ve yaratıcı tartışmalardan sonra, yeni Anayasa, Oktobr Devrimi'nin açtığı çağın koşullarında Sovyet halkının savaşımının ve yaratıcı emeğinin başlıca sonucu olan gelişmiş bir sosyalist toplum yaşamının Temel Yasası olarak yürürlüğe girmiştir.

Gelişmiş sosyalizm, komünist toplumu kurma sürecinin doğal bir aşamasıdır. Bu aşama, komünizmin maddi ve teknik temellerinin kurulması,

(1) L. İ. Brejnev, Lenin'in yolundan, c. 5, Moskova, Politizdat, 1976, s. 547.

Üretim araçları üzerindeki iki sosyalist mülkiyet biçiminin birbirine yakınlaşması ve giderek kaynaşması, sınıfsal ayrımların silinmesi, kent ile köy, kol emeği ile kafa emeği arasındaki temel ayrımların ortadan kalkması, tüketim mallarının bol bol sağlanması ve yeni insanın oluşumu gibi, komünist kuruculuğun karmaşık görevlerinin yerine getirilmesine tanık olan uzun bir tarihsel dönemi kapsar.

Yalnızca sosyalizmin kendisi tarafından kurulan bir temel üzerinde, sosyalizmin yaratıcı güçleri tam olarak ortaya çıkar. Onun nesnel gelişim yasalarının; sosyalist toplumun sürekli yetkinleşmesinin temelini, bu toplumun komünist bir topluma geçişine yol açan süreçlerin gelişip serpil-diği temeli oluşturan işlev yasalarının faaliyeti, ancak bu temel üzerinde kendisini ortaya koyar.

SBKP'nin ve öteki sosyalist ülkeler kardeş partilerinin derin teorik çalışmaları, gelişmiş sosyalizm kuruculuğunun temel yasalarını saptamaya olanak vermiştir. Bu yasalar şunlardır: Bilimsel ve teknolojik devrimin en son başarılarının uygulanması yoluyla üretici güçlerin yüksek düzeyde gelişmesini sağlamak; toplumun ekonomik temelinde, iki temel biçimiyle – devlet ve kolhoz – sosyalist mülkiyetin daha da geliştirilmesi ve yavaş yavaş birbirine yakınlaştırılması; sosyalist ulusal ekonominin baş amacı olarak halkın genliğinde sürekli bir büyüme; temel üleşim aracı olarak, emeğe göre üleşim sosyalist ilkesinin uzun bir dönem daha korunması ve yetkinleştirilmesi; sosyal yapıda, işçi sınıfının yönetici rolünün pekiştirilmesi, öteki emekçi halk tabakalarıyla bağlaşıksızlığının güçlendirilmesi ve, bütün toplumun birliğinin ve sosyal trdeşliğinin sağlamlaştırılması doğrultusunda değişiklikler yapılması; tüm ulusların ve etnik grupların, eşitlik ve ortak komünist lkler temelinde, onların ekonomi ve kültürlerinin hızlı gelişimi temelinde ideolojik ve politik birliğinin güçlendirilmesi; proleterya diktatörlüğü devletinin bütün halkın sosyalist devletine doğru gelişmesi, sosyalist demokrasinin derinleştirilmesi, çok yönlü gelişimi; geniş kitlelerin eğitim ve kültür düzeyinin daha da yükseltilmesi, onların politik uyanıklığının, ideolojik olgunluğunun artırılması ve emekçi halkın bilimsel, Marksist-Leninist dünya görüşünün oluşması; kardeş sosyalist ülkelerle her yönlü işbirliğinin güçlendirilmesi; sosyalizmin ve komünizmin etkusunun zorunlu bir koşulu olarak, sosyal yaşamın bütün alanlarında Komünist Partisi'nin rolünün artırılması.

SSCB'de sosyalizm, esas olarak 1930'ların sonlarında kuruldu. Çarlık Rusyası gibi, geri bir ekonomiye sahip, emekçi kitlelerin tüm haklardan yoksun olduğu ve yoksulluk içinde yaşadığı bir ülkede, Marksizm-Leninizm fikirlerini gerçekliğe eviren işçi ve köylülerin çabaları sayesinde, yalnızca yirmi yıl zarfında sosyalizmin kesin etkusu sağlandı. Bu etkunun bileşenleri sosyalizmin maddi ve teknik temelinin yaratılması, sosyalist sanayileşmenin başarıları, köylü iftliklerinin kollektifleştirilmesinin ta-

mamlanması, ülke çapında halklar arasında dostluk kurulması, bir kültür devriminin yapılması ve, kapitalist üretim ilişkilerinin ortadan kaldırılması ve sosyalist üretim ilişkilerinin bütünsel egemenliğinin kurulmasıydı.

Sovyet devletinin 60 yıllık varlığı boyunca kazanılan sosyalist ekonominin seçkin başarıları iyi bilinmektedir. Örneğin, savaş sonrası dönemde (1947'ye kıyasla) SSCB'nin ulusal gelirinin 13,5 kat, sanayideki emek üretkenliğinin 7 kattan fazla ve perakende devlet ve kooperatif ticaretinin 15 kattan fazla artmış olduğunu belirtebiliriz. Bu, halkın maddi zenginliğinin hızla iyileştiğini kanıtlamaktadır.

Son on yıl içinde, yani, gelişmiş sosyalizm koşullarında, ulusal ekonomimizin gelişiminde özellikle önemli başarılar kazanılmış olduğunu belirtmekte yarar var. Dahası, bu, yalnızca, ekonomik büyümenin etkin niceliksel göstergeleri, ekonomimizin muazzam çapı açısından doğru olmakla kalmıyor. Anyı zamanda, gerçekleşen ve, tüm sosyal üretim, üleşim ve değişim unsurlarını birleşik bir ulusal ekonomik kompleks içinde biraraya getirmeye ve bilimsel teknik devrimin kazanımlarını sosyalizmin üstünlükleriyle kaynaştırma temelinde, bu kompleksin gelişimini sağlamaya olanak tanıyan temel niteliksel değişiklikler açısından da doğrudur.

En yüksek gelişim oranları, ekonominin her alanında bilimsel teknik ilerlemeyi belirleyen sanayilerde, yani, makine-yapımı, dakik aletler, otomasyon, elektronik, gaz, kimya ve petrokimya ve mikro-biyoloji alanlarında gerçekleştirilmiştir. Ulusal ekonominin teknik potansiyelinin niteliksel bakımdan yenilenmesi, tüm sosyal üretimin verimliliğinde hızlı bir yükseliş sağlama doğrultusunda SBKP XXV. Kongresi'nin onayladığı yolun gerçekleştirilmesi için sağlam bir maddi temel yaratmaktadır.

Sosyalist ekonominin en yüce ereği, halkın artan maddi ve tinsel gereksinimlerinin optimal karşılanmasıdır. Hem tüketim malları üretiminde sürekli bir artış yoluyla, hem de ücretleri ve sosyal tüketim fonlarını sistemli artırarak ve vergileri azaltarak, Sovyet halkının gelirlerinin sürekli yükseltilmesi yoluyla tüketimin artırılması sağlanmaktadır. Dokuzuncu Beş-Yıllık Plan döneminde (1971-1975), ücretlerin artırılması, vergilerin azaltılması ve emekli aylıklarının, tahsisatların, ikramiyelerin ve sosyal fonlardan yapılan öteki ödemelerin artırılmasıyla, (259 milyonluk bir nüfustan) 115 milyon insanın gelirleri yükseltildi. Tüm temel besin maddeleri ve tüketim malları üzerindeki devlet perakende fiyatlar düzeyinin istikrarlılığının korunmasına karşın, Sovyet halkının parasal gelirlerinde büyüme gerçekleşmektedir.

Ekonomik kuruculuktaki, halkın yaşam düzeyini yükseltmedeki başarılar, Komünist Partisi tarafından yönetilen halk kitlelerinin kahramanca çabalarının sonucudur. Sosyalizm, halk arasında büyük bir yaratıcı enerji doğurur ve geleceğe daha bir heves ve azimle ulaşmayı sağlar.

Komünizmin maddi ve teknik temelini yaratılmasına, Sovyet toplumunun gelişimine işçi sınıfı belirleyici bir katkı yapıyor. İşçi sınıfının sosyalist ekonomideki anahtar konumları, devrimci ruhu, örgütlülüğü, kolektivizmi, disiplini, politik uyanıklığı ve devlet yönetimine ve kamu işlerine etkin katılımı da, onun, sosyalist ve komünist kuruculuğun bütün aşamalarındaki yönetici yerini belirlemektedir.

Aynı zamanda, ekonominin sürekli büyümesi temelinde, Sovyet toplumunun sosyal yapısının sınıfların ve sosyal grupların daha da birbirlerine yakınlaşması ve birliğin daha da pekiştirilmesi doğrultusundaki gelişimi de sürüyor. Toplumumuzun türdeşliğindeki büyümeyi karakterize eden şeyler, Sovyet halkının insanlığın ilerlemesindeki en iyi şeylerin tümünü özümsemiş olan yaşam biçiminde bulunan ortak özelliklerdir. Bu özellikler şunlardır: Toplum yararına özgür ve yaratıcı çalışma, halkın sosyal-politik ve ideolojik birliği, gerçek kolektivizm ve yoldaşlık ruhu, moral arılık ve ülkemizin tüm ulus ve etnik gruplarının sağlam dostluğu Enternasyonalizm, Sovyet halkının derin inancı ve davranış biçimi haline gelmiştir.

Bunlar geliştikçe demokrasinin de genişlemesi ve derinleşmesi, sosyalist toplumun ve devletin önemli bir özelliğidir. Dünyanın ilk sosyalist devleti, Marksizm-Leninizm öğretisine tümüyle uygun olarak, proletarya diktatörlüğü devleti, köylülükle ve öteki emekçi halkla, yani nüfusun ezici çoğunluğuyla bağlaşan işçi sınıfının politik hegemonya devleti olarak doğdu ve gelişti. Ülkemizde, Ekim Devrimi tarafından kurulan işçi sınıfı diktatörlüğü emekçi halk açısından, nüfusun çoğunluğu açısından en geniş demokrasiydi. Sosyalist demokrasi, ilân ettiği ilkeleri gerçek anlamıyla yaşama geçirmesi bakımından burjuva demokrasiden köklü bir biçimde ayrılır. Devrim ve sosyalizm, Sovyet halkına çalışma, güvence altına alınmış bir emeklilik, ücretli tatil, parasız tıbbi bakım, konut ve eğitim hakkı sağladı. Devrim, tüm uluslara ve etnik gruplara gerçek eşitlik getirdi; kadınlara erkeklerle eşit haklar verdi. Bu haklardan yoksun edilmiş olanlar için, yani emekçi halk için söz, basın, toplantı ve gösteri özgürlüğü sağladı. Sosyalist demokrasi ve özgürlük halkın halk için yarattığı demokrasi ve özgürlüktür.

Proletarya diktatörlüğünü, emekçi halkın proleter öncüsü ile onun sayısız proleter – olmayan tabakaları arasındaki özel bir sınıfsal bağlaşma biçimi olarak tanımlayan Lenin, bu bağlaşmanın, bu tür devletin «sosyalizmin nihai kuruluşu ve sağlamlaşması» (2) için, yani, yalnızca belirli bir tarihsel dönem, açıkçası, kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi için kurulduğuna işaret ediyordu. Ve şu bir gerçektir ki, sosyalizmin etkusuyla birlikte, sömürücü sınıfların ortadan kaldırılmasından sonra, toplumun sosyal türdeşliğinin ve moral – politik birliğinin büyümesi koşullarında,

(2) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 38, s. 377.

işçi sınıfı diktatörlüğünün işlevlerini sona erdirdiğini ve bir zorunluluk olmaktan çıktığını Sovyet ülkesinin deneyimi doğrulamıştır.

Proletarya diktatörlüğü devletin bütün halkın devletine doğru büyümesi, komünist kuruculuk yolunda, nüfusun tüm tabakalarının işçi sınıfının ideolojik ve politik konumlarına geçişinin tamamlanmış olması, Sovyet devletin sosyal temelini genişlemiş olması demektir. Artık bu devlet, ülkenin tüm ulusları ve etnik gruplardan işçilerin, köylülerin ve aydınların irade ve çıkarlarını dile getirir. Bütün halkın devletinde, SSCB vatandaşlarının sosyal-ekonomik, politik ve kişisel hak ve özgürlükleri silsilesi yalnızca genişlemiş olmakla kalmaz; aynı zamanda bu haklar devlet tarafından daha tam ve daha sağlam biçimde güvence altına alınır ve sosyalist yasallığın, hukuk ve düzenin daha da güçlendirilmesi için koşullar yaratılmış olur.

Sosyalizmin ekonomik, politik ve tinsel kazanımları, çağımızın, yani, Büyük Oktobr Devrimi'nin açtığı çağın ana özelliklerini belirlemektedir.

II

Derin sosyal değişimler sürecinde emekçi halkın tüm sosyal tabaka ve gruplarını birleştirmiş ve pekiştirmiş olan, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler işçi sınıfının devrimci kazanımları, yaratıcı faaliyeti, proletaryanın dünya çapında tarihsel önem taşıyan görevi konusundaki Marksizm-Leninizm öğretisini doğrulamıştır. SSCB ve öteki kardeş ülkelerin deneyimi, ayrıca, ancak işçilerin, köylülerin ve aydınların en bilinçli kesimlerini birleştiren, Marksist-Leninist teoriyle silâhlanmış ve demokratik merkeziyetçilik ilkesi üzerinde kurulmuş devrimci bir parti tarafından yönetildiği zaman, işçi sınıfının, sömürücü sistemin ortadan kaldırılmasında, sosyalizmin kurulmasında öncü güç olarak rolünü başarıyla yerine getirebileceğini de doğrulamıştır.

Komünist partisinin öncü rolünün büyümesi, sosyalist toplumun gelişiminin, komünizm kuruculuğunun en önemli yasalarından biridir. SBKP bir işçi sınıfı partisidir, gelişmiş sosyalizm koşullarında bütün Sovyet halkının öncüsü, partisi haline gelmiş bir partidir. Bugün, yaklaşık 7 milyonu (yüzde 42) işçi olan 16 milyondan fazla üyeye sahiptir. Ekonomik, sosyal-politik ve ideolojik süreçlerin tam bir Marksist-Leninist çözümlemesi, sosyal gelişim yasalarının beceriyle uygulanması temeli üzerinde, SBKP ile riye uzanan yolları ortaya koymakta, halkta muazzam bir yaratıcı enerji uyandırmakta ve tüm sosyal yaşamın amaca yönelik gelişimini, bu gelişim sırasında ortaya çıkan karmaşık sorunların başarıyla çözülmesini sağlamaktadır. Ancak, halk arasında en büyük saygınlığa ve onların sınırsız güvenine sahip olan bu Parti'nin önderliği altında, komünizmi kurmak, yaşamın maddi ve kültürel koşullarında tutarlı iyileştirmeler sağlamak için,

tüm toplumun maddi ve tinsel güçlerinin yoğun ve etkin biçimde sağlamlaştırılması söz konusu olabilir.

Anayasa taslağının tartışılması sırasında Sovyet halkı, Sovyet toplumunun yaşamında SBKP'nin rolü üzerine özel bir maddenin konulmasının taşıdığı temel önemi özellikle vurguladı. Bundan dolayı, bugün SSCB Anayasası, ülkemizin politik sisteminde Komünist Partisi'nin yerini tam bir açıklıkla betimlemekte, onun öncü ve yönetici rolünü tam olarak tanımlamakta ve onun faaliyetinin içeriğini ortaya koymaktadır. Anayasa şöyle diyor: «Marksist-Leninist teoriyle silâhlanmış olan Komünist Partisi toplumun genel gelişim perspektifini, SSCB'nin iç ve dış politika çizgisini belirler, Sovyet halkının yaratıcı faaliyetine rehberlik eder ve onun komünizmin utkusu uğrunda savaşımlarını planlı ve bilimsel bir temel üzerine yerleştirir.»

Günümüz koşullarında Komünist Partisi'nin öncü faaliyetinin özgül özelliklerinden birisi de, toplumun bütününde parti-içi yaşamın etkisinin esaslı bir şekilde artmış olmasıdır. Komünist Partisi, Parti Programı'nın da gerektirdiği gibi, tüm devlet ve kamu örgütleri için bir örnek ve modeldir; bunların faaliyetlerini, yolgösterici çekirdek olarak parti uyumlandırır ve yönlendirir, en iyi ve en etkin çalışma biçim ve yöntemleri hazırlama ve uygulamada onlara yardım eder. Parti, kamu ve devlet örgütlerinin faaliyet ve girişkenliğini diri tutmaya sürekli bir titizlik gösterir, onların çalışmalarında Leninist stili, tüm sorunlara bilimsel bir yaklaşımı ve bunların yaratıcı bir şekilde çözümlenmesini gerektiren bir stili güçlendirmeye çalışır.

Komünist Partisi, parti – içi yaşamda Leninist ölçütlerin titizlikle gözetilmesini güçlü bir şekilde ister ve sürekli olarak, örgütsel ve politik faaliyetinin biçim ve yöntemlerini yetkinleştirir. Yönetimde kolektivizmi koruma, demokratik merkezîyetçilik ilkesini tutarlı bir şekilde ve sapmaksızın gözetme çabalarında yorulma nedir bilmez; parti – içi demokrasinin geniş ölçüde gelişmesinin, şaşmaz bir şekilde, parti disiplininin güçlendirilmesiyle atbaşı gitmesi ve tüm komünistlerin, kendilerine verilen görevler karşısında sorumluluklarının artması gerektiğini ileri sürer.

SBKP, üyelerinin niteliksel bileşiminin sistemli iyileştirilmesine ve ideolojik – örgütsel bakımdan güçlendirilmesine, tüm alanlardaki kadroların seçimine, dağılımına ve yetiştirilmesine, eleştiri ve öz – eleştirinin geliştirilmesine, parti organlarının ve temel parti örgütlerinin yapısının yetkinleştirilmesine, bunların kitlelerle bağlarının genişletilmesine ve pekiştirilmesine büyük dikkat göstermektedir. İşte bu bellibaşlı yönlerde parti, iç yaşamını geliştirir, örgütsel, politik ve ideolojik önderliğini iyileştirir ve tüm kesimlerinin etkinliğini ve militan yeteneğini artırır. Bu temel üzerinde parti – içi ölçüt ve ilkeler kapsamlı bir biçimde gelişir ve bu da sosyalist sosyal ilişkilerin, toplumumuzun tüm politik örgütlenme sistemi – nin yetkinleştirilmesine yardımcı olur.

SBKP, işçi sınıfının devrimci partisi konusundaki Leninist teoriyi şaşmazlıkla uygulamaya koymayı, parti kuruculuğu ve politik önderlik konusundaki, zamanın sınavından geçmiş Leninist ilkeleri savunmayı ve geliştirmeyi ödev bilir.

Marksizm-Leninizm, yaşamın sosyal yapısının devrimci dönüşümü sürecinde, gelişmiş sosyalizmin dinamik koşullarında, insanların kendilerinin de değiştiklerini, toplumu değiştirme sırasında moral ve tinsel bakımdan güçlendiklerini öğretir. Bu, bizim günümüz gerçeklerinde apaçık biçimde görülüyor. Partinin çok yönlü ideolojik ve eğitsel çalışması, halkın tinsel gelişiminde muazzam bir rol oynuyor. SBKP, emekçi halkta enternasyonal kadeşlik ve sosyalist yurtseverlik duygusunun gelişmesine, insanlığın kültürel miras zenginliğini özümlemelerine büyük özen göstermektedir. Parti, onların yaratıcı faaliyetlerini herkesin yararına geliştirmektedir. Sovyet toplumu, zengin bir tinsel ve moral potansiyele sahiptir ve Parti, bu potansiyelden, komünizmin tam utkusu için, azami ölçüde yararlanmaya çalışıyor.

SBKP'nin teorik faaliyeti, Marksist-Leninist teorinin yaratıcı bir şekilde geliştirilmesi Sovyet halkının komünist dünya görüşünün oluşmasında, sosyalist toplumun ideolojik ve politik birliğinin güçlenmesinde büyük bir rol oynamaktadır. Komünist Partisi açısından, devrimci teori, Lenin'in bizlere öğrettiği gibi, «birincil ve asıl olarak, bir eylem kılavuzu gibi» ⁽³⁾ alınmaktadır. Teoriye karşı bu sürekli dikkat ve son derece ciddi tutum, devrimci ve yenilikçi bir parti olarak, daima ileriye giden bir parti olarak Leninist partinin niteliğinden, komünist bir toplum haline dönüşmekte olan ve bilimsel aydınlatma ve çözüm gerektiren birçok sorunla karşılaşan sosyalist toplumun özünden, partinin ve halkın karşı karşıya geldiği görevlerin, ancak Marksizm-Leninizmi kılavuz edinirsek üstesinden gelinebilecek görevlerin niteliğinden kaynaklanmaktadır.

Devrimci Marksist-Leninist teoriye bağlılık, Komünist Partisi'nin Sovyet toplumundaki yönetici ve öncü rolünü gerçekleştirmesinin baş koşuludur. SBKP Marks, Engels ve Lenin'in yapıtlarında, partimizin ve uluslararası komünist hareketin birçok belgesinde somutlanan devrimci teoriyi gözü gibi korumaktadır. Ama O, teoriye, bütün durumlar için ölçülüp biçilmiş, taşlaşmış bir doğmalar derlemesi olarak değil, yaşayan ve sürekli gelişen birşey olarak, yaratıcı bir şekilde yaklaşıyor.

SBKP, bilimsel komünizmin, yaratıcı Marksizmin partisidir. Tüm devrimci, dönüştürücü faaliyetini bilimin, öncü teorinin sağlam temelleri üzerinde kurar. Onun, halkın ideolojik ve politik eğitimi, Marksizm-Leninizm'in geniş ölçüde yayılması, teorinin, değişen duruma uygun düşen yeni sonuçlarla ve Partimizin kendisi tarafından, uluslararası işçi ve komünist hare-

(3) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 31, s. 44.

keti tarafından ve çağımızın tüm devrimci güçleri tarafından biriktirilmiş yeni deneyimle çok -yönlü geliştirilmesi ve daha da zenginleştirilmesi karşısında duyduğu sürekli ilgi bundan ötürüdür.

III

Zamanımızın canalcı özelliği, tüm dünyadaki gelişmelerin reel sosyalizmin belirleyici etkisi altında olmasıdır. Bu etki şunlara dayanmaktadır:

- Sosyalist ve komünist kuruculuğun başarıları, kardeş sosyalist ülkelerin her yönlü sosyal ilerlemesi;
- Sosyalist ülkelerin artan dayanışması, bunlara yol gösteren partilerin sıkı işbirliği, ekonomik bütünleşmenin derinleşmesi, sosyalist topluluğun uyumlu dış politikası;
- Sosyalist ülkelerin sürekli artan uluslararası saygınlığı, onların dünya politikasındaki ve dünya ekonomisindeki rolünün esaslı bir şekilde büyümesi.

Bu etmenlerin birleşmesinin dünyada iki yönlü etkisi olmaktadır.

Birincisi, utkan sosyalizmin büyük tarihsel kazanımları sözkonusudur ve aynı zamanda, bunların daha da gelişmesi, kapitalist dünyadaki emekçi halkın sınıf savaşımının başarıyla gelişip serpilmesi, demokratik hareketlerin ve ulusal kurtuluş hareketlerinin yeni utkuları, hem kapitalizmin kalelerinde ve hem de, dünyanın, bir zamanlar emperyalizmin sömürge hinterlandı ve yedeği olan ve şimdi ise, sosyal ilerlemenin önemli bir sıçrama tahtası haline gelmiş bulunan geniş bölgelerindeki belirleyici sosyal değişiklikler açısından giderek artan elverişlilikte dış ve iç koşullar vardır.

İkincisi, farklı sosyal sistemlere sahip ülkelerin barış içinde yanyana varolması ilkeleri üzerinde bütün uluslararası ilişkiler sisteminin yeniden kurulması, tüm ülkeler ve halklar arasında tam eşitliğin ve karşılıklı yarara dayanan işbirliğinin sağlanması ve en başta da, insanlığın bir dünya savaşı tehlikesinden kesinlikle kurtarılması için nesnel önkoşullar oluşmuştur.

Bu iki yöndeki ilerlemeler, ayrılmaz bir şekilde birbiriyle bağlıdır. Bunlar genel bir süreci, dünyanın devrimci dönüşümü sürecini, hem ulusal sınırlar içindeki, hem de uluslararası ölçüdeki sosyal gelişimi kucaklayan bir süreci dile getirirler.

Barışa doğru, yumuşamaya doğru kayma bütün uluslararası ilişkiler sisteminin gelişimine yeni bir nitelik vermiştir. Yaşamın kendisi, partimizin ve kolektif uluslararası komünist düşüncenin çıkardığı sonuçların, yani, günümüz koşullarında dünya çapında bir askeri çatışmanın önceden – yazılmış bir kaçınılmazlık olmadığının doğruluğunu kanıtlamaktadır.

Komünistler, tüm Sovyet halkı, Oktobr ülkesinin uluslararası yumuşamaya yapmış ve yapmakta olduğu katkıdan haklı bir gurur duyuyorlar. Lenin'in Barış Buyruktusu'ndan, SBKP XXIV. Kongresi tarafından kabul edilen ve SBKP XXV. Kongresi tarafından geliştirilen ve tamamlanan Barış Programı'na varıncaya dek kopmaz bir süreklilik çizgisi uzanmaktadır. Bugün, Sovyet barışçı dış politikasının temel ilkeleri SSCB Anayasası'nda saptanmıştır.

Sovyet devletinin dış politika çizgisinin hazırlanmasında ve gerçekleştirilmesinde SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri ve SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı Leonid Brejnev seçkin bir rol oynamaktadır. Bu çizgi, yumuşamayı istikrarlı ve tersinmez, herşeyi kucaklayan ve evrensel ölçüde etkin kılmayı amaçlıyor.

Bu amaca giden yol, silâh yarışının durdurulmasından ve silâhsızlanma için pratik önlemler alınmasından geçiyor. Bugün insanlık, bundan daha ivedi ve daha esaslı başka bir sorunla karşı karşıya değildir. Hiç kimse, yumuşama gemisini çalkantılı bir denizde seyrettiğini görmezlikten gelemez. Kapitalist dünyada, eğer kollarını şimdiki dünya güçler dengesi, sosyalist topluluğun ve öteki barışsever ülkelerin etkin politikası, dünya kamuoyunun baskısı bağlamamış olsa, bunu çoktan batıracak etkin çevreler vardır. Dünyanın birçok kesiminde hâlâ ateş almaya hazır bölgeler var. Gerici ve askersel çevreler, dünyayı soğuk savaş günlerine geriletme çabalarına son vermiş değiller. NATO ülkelerinin askeri harcamalarını şişirmeye hevesli olan Kuzey Atlantik şahinlerinin artan faaliyeti, ABD askersel bütçesinin sürekli büyümesi, yeni silâhları, özellikle nötron bombası gibi en incelikli bir kırım silâhını gösterişli bir biçimde tasarlama yarışı, bütün bunlar, silâh yarışında yeni bir raundun ölümcül tehlikelerini taşımaktadır. Bu yüzden barış güçleri, haklı olarak, en dirimsel görevlerinin savaş tehlikesine karşı savaşı sürdürmek olduğunu görüyorlar.

Sovyetler Birliği, XXV. Kongre'nin onayladığı barış ve uluslararası işbirliği için, halkların özgürlüğü ve bağımsızlığı için savaşım programını yürütme çabalarını hızlandırıyor. Helsinki kararlarının tam uygulanması, Belgrad toplantısının başarısı için herşeyi yapıyoruz ve yapmaya devam edeceğiz. Dünya halkları, barışın ve dünya güvenliğinin bir dayanağı olarak SSCB'ne güvenmeye devam edebilirler.

Kendi ömürlerini uzatmaya çalışan çürümüş bir sistemin temsilcilerinin, kendilerini, ilerlemenin destekçileri ve özgürlükseverler olarak gizledikleri tarihte sık sık olmuştur. Bugün de buna benzer birşey olmaktadır. Barış dâvasının başarılarından endişeye düşen ve yumuşama bağlamı içinde sosyalizmin ideolojik etkisinin büyümesinden korkan dünya gericiliği, dünya sosyalizmine karşı ideolojik yıkıcılık ve iftira dolu kampanyalarını hızlandırıyor. Dahası, insan hakları ve özgürlükleri konusundaki ikiyüzlü spekülasyona da baş sırada yer veriliyor.

Emekçi halkın acımasızca sömürülmesi, yokluklar ve milyonların ezilmesi üzerinde kurulmuş bir sosyal sistemin, buhranlardan, fırlayan yaşam pahalılığından ve işsizlikten, yağmacı savaşımlardan, önmilyonlarca insanın ölmesinden ve sakat kalmasından, sömürgeciliğin, ırkçılığın ve faşizmin tüm vahşetlerinden sorumlu olan bir sistemin savunucuları, kendilerini, özgürlük şampiyonları gibi sunuyorlar. Bu sistem adına özgürlüğe çağrılar yapmak, emperyalizmin ve gericiliğin egemenliği için özgürlüğü, insan varlığının sömürülmesi özgürlüğünü, ırk ayrımı ve nefreti için özgürlüğü ve emekçi halkın tinsel bakımdan köleleştirilmesi özgürlüğünü savunmak demektir. Bütün dünyada emekçi halk arasında, gerçek demokratlar arasında, böylesi «özgürlükler»in ve bunları yaratan ve destekleyen sosyal sistemin kendisinin inançlı karşıtlarının sayısı artıyor.

Ekim Devrimi, ülkemizde böylesi «özgürlük»lere son verdi ve bunların hortlatılmasına asla izin vermeyeceğiz. Düşman güçlere, emekçi halkın kazanımlarını yıkmak için hiçbir olanak vermeyeceğiz. Bir avuç «hoşnutsuza», emperyalizmin uşaklarına karşı tutumumuzu belirleyen budur. Bu insanlar için eylem özgürlüğü istemek, gerçekte, sınırlarımız içinde emperyalizmin yıkıcı faaliyetleri için özgürlük istemek demektir.

SBKP, halklar arasında her yönlü ilişkilerin geliştirilmesini savunmakta ve bunu, yumuşama politikasında temel bir öge olarak görmektedir. Biz, gerçeğe uygun bilgilenmenin, halkların tinsel zenginliklerinin geniş ölçüde değiş tokuş edilmesine taraftarız ve taraftar kalmaya devam ediyoruz. Ama biz, uluslararası işbirliğinin güçlenmesine hizmet etmesi gereken bu faaliyetin, bazı ülkelerde öbürlerinin iç işlerine karışmak için bir gerekçe olarak kullanılmasına karşıyız.

IV

Çağımızın ayırdedici bir özelliği, dünya devrim hareketinin eşi görülmedik ölçüde ilerlemesidir. Bunun çeşitli müfrezeleri, üretici güçlerin gelişim ve sosyal-ekonomik olgunluk düzeyinin farklı olduğu, politik yapıların farklı olduğu, farklı tarihsel geleneklere sahip ülkelerde savaşıyor. Ulusal ve tarihsel özgürlüklerin zenginliği, her komünist partisini, Marksist-Leninist öğretiyi yaratıcı bir şekilde uygulama ve geliştirme, durumun tüm özgül özelliklerinin adanıklılığı ve somut bir çözümlemesini ve yorumlamasını yapma sorunuyla karşı karşıya getiriyor; bu, kitleleri sosyalizme götürme biçimlerinin, savaşım yöntemlerinin ve somut sosyal değişiklik programlarının farklı olmasına yol açmaktadır. Özgül olmak bakımından, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin etkisi, sosyalist dünya sisteminin yaratılması ve hızla ilerlemesi, sömürgeciliğin çöküşü, uluslararası işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketlerinin genel yükselişi ve kapitalizmin genel buhranı sayesinde önemli ölçüde artmış olan, sosyalizme barışçı geçiş olanaklarını kullanmak söz konusudur.

Öte yandan, deneyim göstermektedir ki, sosyalizm için savaşım biçimlerinin ve sosyalist dönüşüm yöntemlerinin çeşitliliği, Marksizm-Leninizm teori ve pratiğinin genel ilkeleri, sosyalist devrimin ve sosyalizm kuruculuğunun genel kuralları sorununa ek bir önem kazandırmaktadır. Bu kurallar soyut «yasalar» değil, bilimsel olarak saptanmış ve pratiğin deneyinden geçmiş, kuşkusuz, yaratıcı bir uygulama gerektiren eylem kılavuzlarıdır. Bunlar karşısında alınan tutum sorunu, gerçekte, Marksist-Leninist teorinin evrensel anlamı, sınıf savaşımının ve sosyalist kuruculuğun biriktirilmiş, muazzam ölçüde zengin deneyimi karşısında alınan tutum sorunudur. En değişik koşullarda çalışan komünistlerin, sosyalist devrimin ve sosyalist bir sistemin yaratılmasının genel yasalarının göz önüne alınmamasını hoşgörülemez birşey olarak aldıklarını vurgulamaları rastlantı değildir, çünkü bu onları, karanlıkta boşu boşuna dolaşmaya götürecektir. Özgül ulusal-tarihsel koşullarda demokrasi ve sosyalizm savaşımının somut yol ve biçimlerini bulmak, daima, her ülkede sıfırdan başlamak anlamına gelmez. Marksist-Leninistler, tarihin derslerini bir yana atma yönteminin, iyice denenmiş savaşım biçimleri açısından ne pahasına olursa olsun karşıt görüşlerden yola çıkma isteğinin bağımsız politik strateji ve taktikler geliştirmenin güvenilir bir yolu olamayacağını iyi biliyorlar.

SBKP, kardeş partilerin deneyiminin adamakıllı incelenmesini ve akılcı bir şekilde uygulanmasını daima savunmuştur ve hâlâ da savunuyor. Bolşevik Partisi'nin tarihini ele alırken, Lenin'in, Parti'nin «Amerikan ve Avrupa politik deneyimindeki uygun düşen en son yenilikleri en istekli ve başarılı biçimde özümsemiş»ni belirtmiş olduğunu hepimiz biliyoruz. ⁽⁴⁾ O zaman olduğu gibi şimdi de partimiz, kardeş partilerin deneyimini dikkatle incelemekte ve bunu, kendi faaliyetlerinde hesaba katmaktadır.

Devrimci güçlerin başarısının, sosyal değişimin Marksizm-Leninizm üzerinde temellenen teori ve pratiğine yaratıcı bir yaklaşımla, işçi sınıfı hegemonyasının kabulüyle, yalnızca onun devlet yönetimine katılması gereğini değil, aynı zamanda, onun, öteki emekçi halk tabakalarıyla bağlaşılarak politik iktidarı kazanması gereğinin de anlaşılmasıyla ayrılma bir şekilde bağlı olan bir yaklaşımla kazanıldığını tarih doğrulamaktadır. Marks, dünyanın sosyalist dönüşümünü, bu nesnel gereği gerçekleştirebilecek sosyal gücü bulduğu için, kesinlikle bu yüzden, sosyalizmi bir ütopya halinden bir bilim haline getirdi. Bu güç, uluslararası işçi sınıfıdır. Onun tarihsel rolünü kabul etmeye yanaşmamak, Marksizm'den sosyal bir ütopyaya geri dönmek anlamına gelecektir.

Kapitalist ülkelerdeki kardeş partilerin izlediği, geniş sosyal bağlaşımlar yapmak, tüm sol ve demokratik güçleri birleştirmek politikası, işçi sınıfının, onun komünist partisinin öncü rolünü sağlama görevini gerçekleştirmeye yeni olan birçok şey getirmekte, ama deneyimin gösterdiği

(4) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 41, s. 8.

gibi, asla bu görevi ortadan kaldırmamaktadır; hattâ bunu daha ivedi ve daha önemli kılmaktadır.

Devrimci hareketin en önemli ilkelerinden biri de, sosyal ve ulusal baskıya karşı savaşımların uluslararası dayanışmasıdır. Günümüz devrimci güçlerinin seçkin kazanımları, onların enternasyonal etkileşimi ve karşılıklı desteği olmaksızın düşünülemez. Çağımızda enternasyonalist dayanışmanın önemi, Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Berlin Konferansı'nda özellikle vurgulanmıştır.

Çağdaş devrimci enternasyonalizmin çok yönlü niteliği, dünyanın dönüşümünün temel sorunlarının çözümü açısından uluslararası etkileşimi zorunlu olan sosyal ve politik güçler çevresinin genişlemesi, işçi sınıfının ve uluslararası komünist hareketin bu enternasyonalizmin başlıca taşıyıcısı ve sesi olarak kaldığı gerçeğini gölgeleyemez. Onlar, bizzat niteliklerinden ve ideolojilerinden dolayı, en tutarlı enternasyonalist güç olarak, çağımızın genel devrim süreci içindeki birleştirici öge olarak iş görüyorlar. Onların enternasyonalizmi, onların dayanışması, onların birliği ve ortak çabaları, birincil olarak, uluslararası işçi sınıfının ortak temel çıkarları üzerinde, devrimci Marksist-Leninist bilimin ortak erekları, bakışı ve birliği üzerinde temelleniyor.

Bugün, devrimci hareket içinde ulusal ile enternasyonalin diyalektik karşılıklı-bağılılığı daha hissedilir bir duruma geliyor. Tüm dünyanın gelişiminde ve her kardeş partinin faaliyetinde ulusal ögenin önemi kuşkusuz artıyor, ama aynı zamanda, tüm kurtuluş güçlerinin uluslararası birliğinin oynadığı rol de giderek daha önemli bir hale geliyor. Daha önceleri, sınıfsal savaşımın iç koşulları dünya güçler dengesiyle uluslararası ilişkilerin durumuyla, sosyalist dış politikanın başarılarıyla, uluslararası barış ve sosyal ilerleme savaşımıyla böylesine sıkı bir şekilde asla bağlı olmamıştır.

Uluslararası devrimci güçlerin dayanışması, birliği gereği, aynı zamanda emperyalist gerici çevrelerin sosyalizme, demokrasiye ve ulusal kurtuluşa karşı savaşta kendi eylemlerini sistemli bir şekilde uyumlandırmaları ve karşı – devrim ihraç etmenin en iğrenç araçlarını kullanmaya hazır olmaları gerçeği tarafından da zorunlu kılınıyor.

Berlin Konferansı'nda L. İ. Brejnev yoldaşın dediği gibi, «Proleter enternasyonalizmine, yani, tüm ülkeler işçi sınıfının ve komünistlerin ortak amaçlar uğrındaki dayanışmasına, onların halkların ulusal kurtuluş ve sosyal ilerleme savaşımıyla dayanışmasına ve herbirinin eşitliğini ve bağımsızlığını titizlikle gözetmekle birlikte, kardeş partiler arasındaki gönüllü işbirliğine gelince, biz, komünistlerin yüzyıldan fazla bir zamandır daimi taşıyıcıları oldukları bu yoldaşça dayanışmanın bugün de büyük öneminin tümünü koruduğunu savunuyoruz. O, komünist partilerin ve genel olarak işçi sınıfı hareketinin güçlü ve sınınmış bir silâhidir ve öyle kalmaktadır.»

Bildiğimiz gibi, Berlin Konferansı'nda Leonid Brejnev, yoldaşça bir tartışmada kendi önerilerini denemek için, kardeş partilerin geniş bir görüş ve deneyim karşılaştırması yapması gereği konusunda partimizin görüşünü de dile getirdi. Biz, genel konumlarımızı ve bütün komünist hareketin teori ve pratiğini güçlendirmeye hizmet edeceği düşüncesiyle kardeşçe, saygılı bir şekilde tartışma yapılmasını savunan birçok komünist ve işçi partisindeki yoldaşlarla tümüyle hemfikiriz.

Sovyet komünistleri, bütün Sovyet halkı Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümüyle ilgili olarak kardeş partilerin açtığı geniş ideolojik ve politik kampanyayı hoşnutlukla ve derin bir değerbilirlikle değerlendirmektedir. Biz burada, sınıf kardeşlerimizin Sovyet halkının sosyalizm ve komünizm için, bütün dünyada barış ve sosyal ilerleme için verdiği savaşımı geleneksel dayanışmasının yeni ve canlı bir belirtisini görüyoruz.

SBKP, kendi açısından, komünist partiler arasındaki ilişkilerde ana ve belirleyici olan şeyin dostluk, işbirliği ve ortak ereklere ve çıkarlar için ortak savaşım olduğuna daima inanmıştır ve inanmaktadır. Partimiz, daima bu temel üzerinde, uluslararası komünist hareket içinde faaliyet göstermiştir ve göstermeye devam edecektir.

Ekim Devrimi'nin etkisi, başka ülkelerdeki sosyalist devrimlerin etkisi, dünya sosyalist sisteminin yaratılması, SSCB'de gelişmiş bir sosyalist toplumun kurulması, sosyalist topluluk ülkelerinde gelişmiş sosyalizmin başarıyla yaratılması, sosyalizmin uluslararası konumlarının güçlenmesi ve dünya güçler dengesinde onun yararına değişiklik olması, bütün bunlar, Marksist-Leninist teorinin, kapitalizmin zorunlu ve kaçınılmaz olarak yerini yeni bir sisteme bırakmasının muhakkak olduğu konusundaki vargılarını doğrulamaktadır. Ayrıca, günümüz kapitalizminin tüm çelişkilerinin aşırı ölçüde keskinleşmesi, onun ekonomik, politik ve ideolojik sisteminin sürekli derinleşen, onulmaz genel buhranı, yalnızca tek bir çıkış yolu – sosyalizm – bulunan bu buhran da bunu göstermektedir.

Büyük Ekim'in başlattığı çağda, Marks, Engels ve Lenin'in fikirleri yalnız teori alanında kalmaktan çıkmışlardır. Bunlar, komünistlerin birleşik, dünya çapındaki ailesini oluşturan ve XX. yüzyılda, dünyanın devrimci yenilenmesi yüzyılında insanlığın sosyal ilerleme meşalesini taşıyan partimizin ve öteki komünist partilerin çok yönlü faaliyetleri için bir rehber olarak hizmet etmektedirler.

Oktobr'un buyruklarına bağıllık

Gustav Husak

*Çekoslovakya Komünist Partisi Genel Sekreteri,
Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti Başkanı*

İlk utkan proleter devrim olan Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nden bizleri 60 yıl ayırmaktadır. Bu yıllar, ezilen ve sömürülen kitlelerin daha iyi bir yaşam, adalet, gerçek hümanizmi somutlaştıracak bir toplumun kurulması olanağı konusundaki yüzyıllık düşlerinin gerçek haline gelmesine tanık olmuştur. Sosyalizm bir dünya sistemi olmuştur ve sömürücü kapitalist sistem karşısındaki üstünlüklerini daha inandırıcı bir şekilde ortaya koymaktadır.

Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi, ülkemizin tarihinde de yeni bir çığır açtı ve şimdiki, mutlu sosyalist gerçekliğe dönüşmüş olan gelişime güçlü bir atılım sağladı. Ve bu nedenle biz, Sovyet halkıyla ve dünyanın ilerici güçleriyle yanyana, Çekoslovakya'da, Büyük Oktobr'un 60. yıldönümünü kendi bayramımız gibi kutluyoruz.

1917 Oktobrunda Rusya proletaryası, Komünist Partisi'nin, Lenin tarafından yönetilen Bolşevik Partisi'nin önderliği altında, sömürücü sınıflara karşı ayaklandı ve, köylülerle ve aydınların en iyi temsilcileriyle bağlaşıp, tarihsel bir utku kazandı.

İktidarı aldıktan sonra, tarihin bildiği en derin sosyal değişikliklere uzanan yolları ortaya çıkarmakta güç, ama şerefli bir öncü rolü oynadı. İç karşı – devrimcilere ve dünya emperyalizminin açık müdahalesine karşı savaşımda Rusya işçi sınıfı, emekçi insanın yaşamını ve ülkenin görünümünü değiştiren devrimci kazanımlarını savundu. İşçi sınıfı, birliğiyle, disipliniyle, kendini dâvaya adamışlığıyla ve yiğitliğiyle, yeni bir toplum kuruculuğunda haklı olarak öncü olduğunu kanıtladı.

Köylülükle ve öteki emekçilerle bağlaşıp, Bolşevik Partisi tarafından yönetilen Rusya işçi sınıfı büyük tarihsel utkular kazandı. Sosyalizmin temellerini kurdu, İkinci Dünya Savaşı'nda sosyalist anavatanının özgürlüğünü ve bağımsızlığını savundu ve gelişmiş bir sosyalist toplum yarattı.

Sovyet Rusya'nın, yeni bir toplum kuruculuğuna son derece güç koşullar altında giriştiğini iyi biliyoruz. Buna karşın, sosyalist sanayileşme, tarımın kollektifleştirilmesi, kültür devrimi, milliyetler sorununun hakça çözülmesi, üretici güçlerin hızla büyümesi ve yeni sosyal ilişkilerin yetkinleşmesi Sovyetler ülkesinin, tarihsel bakımdan kısa bir dönem içinde kuvvetli bir sosyalist güç haline gelmesi sonucunu verdi. Halk iktidarının kurulması,

emekçi halka, bir burjuva sisteminde düşünölemeyecek olan haklar ve özgürlükler sağlamaya olanak verdi.

Böylelikle Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi yeni ve daha yüksek bir demokrasi biçiminin, sosyalist demokrasinin, emekçi halk için demokrasi-nin başlangıcını belirledi. Geçen 60 yıl, bunun, sosyalist sistemin özünden kaynaklanan yaratıcı ve devrimci bir demokrasi olduğunu inandırıcı bir şekilde göstermiştir. Bunun en seçkin özelliği, halkın yönetime, politika yapımına, ekonomik ve kültürel gelişime geniş ölçüde ve etkin şekilde katılımıdır.

Sosyalizmin büyük tarihsel üstünlüklerini gerçekleştiren SBKP ve tüm Sovyet halkı, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin başlattığı davayı sürdürüyor ve bizler, Çekoslovakya emekçileri, yapılmış olan büyük ekonomik, politik ve kültürel ilerlemeden sevinç duyuyoruz. Sovyet halkının son yıllardaki etkileyici başarıları SBKP XXV. Kongresinde gerektiği gibi değerlendirildi. Bu Kongrenin kararları, 10. Beş-yıllık Planın ilk 1,5 yılının emek başarılarında da görüldüğü gibi, Sovyet halkı arasında büyük bir faaliyet ve girişkenlik doğurdu.

Sosyalizm ve komünizm kurculuğunun bu 60 yılında Sovyet toplumunda yer almış olan köklü değişikliklerin, SSCB'nin yeni Anayasası'nda yansıtılması gerekiyordu. Bütün Sovyet halkı, SSCB'nin yeni Temel Yasası'nın geçtiğimiz ay kabul edilmesi olayına, bu tarihsel olaya derin bir şekilde katıldıkları fikrindedirler. Bu Anayasa, sosyalist tür bir anayasanın Lenin tarafından formüle edilen karakteristik kurallarını korumakta ve daha da geliştirmektedir. Yeni taslağın ulus çapında tartışılmasına, Çekoslovakya emekçi halkı arasında büyük bir ilgi duyulmuştur. Bunun kabul edilmesi, Sovyet Ülkesi'nin tarihinde önemli bir aşamadır. 1977 SSCB Anayasası, gelişmiş bir sosyalist toplumun başlıca yönlerini şekillendirmektedir ve bu, Çekoslovakya için çok önemlidir.

Daha başından beri, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi büyük bir uluslararası önem kazanmıştı. Sosyal ve ulusal baskının ortadan kaldırılması yolunu gösterdiği dünya proletaryası ve sömürölen kitlelerce destekleniyordu. Aynı zamanda, Büyük Oktobr'un kazanımlarını yok etmek için hiçbir çabayı esirgemeyen dünya gericiliğinin kudurgan öfkesini ve nefretini de harekete geçirmişti. Ama gericiler bunda başarıya ulaşamadılar. Ulaşamadılar, çünkü Oktobr Devrimi Rusya uluslarının ve etnik gruplarının dirimsel çıkarlarını ve iradelerini dile getiriyordu ve çünkü, dünyanın her yerindeki devrimci poletarya ve öteki ilerici güçler tarafından geniş ölçüde destekleniyordu.

Oktobr Devrimi'nin yaşama kavuşturduğu ilk sosyalist devletin doğması, Lenin'in Barış Buyrultusu'yla belirlendi. Bu, barış ve sosyalizmin organik birliğinin bir simgesidir. Ama tarih, genç Sovyet devleti için barışçıl faa-

liyete ancak kısa bir dönem izin verdi, çünkü emperyalizm, savaş potasında onu ezmeye ve emekçi halk iktidarını kanla boğmaya azmetmişti. Fakat, barışçıl koşullarda filizlenen sosyalizm, savaşın sıkıntılarına da dayanmayı bildi.

Sovyetler Birliği'nin, faşizmin ezilmesine yaptığı belirleyici katkı sosyalist fikirlerin evrensel çekim gücünü artırdı, dünya emperyalizmini hissedilir bir şekilde zayıflattı. Sosyalizm tek bir ülkenin sınırlarını aştı, bir dünya sistemi haline geldi. Ve bugün, o, reel sosyalizmi, haklı olarak, her bireyin ve bir bütün olarak insanlığın en yüce hakkının, barış içinde yaşama hakkının başlıca güvencesi olarak gören dünya barış güçlerinin kalesidir.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi, Rusya'daki ve dünyanın geri kalan kısmındaki sosyal gelişimin bilimsel bir çözömlenmesi temelinde başarıldır. Marksist-Leninist teorinin ve işçi sınıfı pratiğinin bu parlak sentezi, bilim ile sosyal gelişim arasındaki ilişkide yeni bir dönemin başlangıcını belirledi. Sosyalizm, tarihte, nesnel toplum yasalarının bilinmesi ve bilinçli olarak uygulanması temelinde sosyal süreçleri yöneten ilk sistemdir. Ekim Devrimi'nden bugüne dek geçen olayların bütün akışı, bilim ile sosyalizmin, Marksizm-Leninizm ile işçi sınıfının devrimci hareketinin kopmaz birliğini tam olarak doğrulamıştır.

Leninizm; her ülkenin, genel ve ana ilkeler temelinde sağlanan sosyalizme doğru ilerlemesinin, onuri tarihsel geleneklerinin özgüllüklerine ve belli bir ekonomik ve kültürel gelişim düzeyine ve öteki sosyal-politik unsurlara bağlı olan kendine özgü özelliklerle belirlendiğini öğretir. Bölgesine özgü ve eşi bulunmayan çeşitli özellikler, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi ve Sovyetler Birliği'ndeki sosyalist kuruculuk için de geçerlidir.

Ama en önemlisi, Ekim Devrimi'nin ve Sovyetler Birliği'nin 60 yıllık gelişiminin, sosyalist gelişimin genel yasalarının evrensel niteliğini göstermiş olmasıdır. Bunlar, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Çekoslovakya'daki devrim ve sosyalist kuruculuk da içinde olmak üzere, öteki ülkelerdeki sosyalist devrimlerin akışı içinde doğrulanmıştır.

Büyük Ekim Devrimi'nin 60. yıldönümü, halkımız açısından, Hitlerci faşist boyunduruğundan onu kurtardığı için, sosyalizm kuruculuğu yılları boyunca yapılan yardım için ve bugün biz gelişmiş bir sosyalist toplum kurmanın görevlerini başarıyla göğüşlediğimiz için Sovyet halkına ve onun yiğit ordusuna derin şükranlarını bir kez daha dile getirmek bakımından güzel bir olaydır.

Çekoslovakya halkının devlet bağımsızlığı, ulusal özgürlük ve sosyalist gelişim savaşımı, Ekim Devrimi'yle ve Sovyetler Birliği'yle kopmaz bir şekilde bağlıdır. Büyük Ekim Devrimi'nin etkisi, bağımsız Çekoslovakya'nın doğuşuna büyük ölçüde yardımcı oldu. Ve burjuvazi, bu sırada iktidarı ele

geçirebilmekle birlikte, Oktobr örneğinin, ilk sosyalist devlete karşı sempatiyi giderek büyüyen işçilerin ve öteki emekçi halk tabakalarının düşüşüne ve davranışını etkilemesini durduramadı.

Çekoslovakya Komünist Partisi'nin kurulması, işçi sınıfı hareketimizin eğilimler halinde farklılaşmasının (Oktobr Devrimi'nin güçlü bir şekilde etkilediği bu sürecin) mantıksal bir sonucuydu. Parti, ülkemizin tüm uluslarının ve etnik gruplarının proletaryasının öncüsü durumuna geldi ve parti tarafından yönetilen işçi sınıfı, burjuva egemenliğine karşı savaşıma geçti. Sovyetler Birliği'nin tanınması ve iki devlet arasında diplomatik, ekonomik ve kültürel bağlar kurulması hareketi, bu savaşımın bileşik bir parçasıydı. Çekoslovakya komünistlerinin çabaları, burjuva hükümeti, SSCB'yi yalnızca fiilen değil, aynı zamanda resmen de tanımaya ve onunla 1935'de ilk bağlaşma antlaşmasını imzalamaya yöneltmekte yardımcı oldu.

Çekoslovakya halkı, Çekoslovakya'ya, kendisini Hitlercilerin saldırısına karşı savunması için başlıca önkoşulları Sovyetler Birliği'nin tutarlı anti-faşist ve barışçıl politikasının yaratmış olduğunu asla unutmayacaktır. Münih'te Batılı burjuva devletler tarafından bize ihanet edildiği ve bizler Hitler'e teslim edildiğimiz zaman, ülkemize karşı taahhütlerine bağlı kalan biricik devlet Sovyetler Birliği oldu. Nazi işgaline karşı ulusal kurtuluş savaşımı sırasında Çek ve Slovak halkları, kendi ulusal çıkarlarının gerçekleştirilmesinin Sovyetler Birliği'nin tarihsel rolüyle bağlı olduğunu anladılar.

Burjuva cumhuriyet döneminin trajedisinden sonra, onun ortadan kalkması ve nazi baskısı döneminin trajedisinden sonra, Komünist Partisi'ne karşı inanç ve desteği sürekli artan Çekoslovak halkı Sovyet Ülkesiyle bir bağlaşma yapılmasını istiyordu. Onlar, bu bağlaşmada, kendi geleceklerinin ve kısıtlanmayan ulusal ve devletsel gelişiminin bir güvencesini görüyorlardı. SSCB ile bağlaşma, sosyalist Çekoslovakya'nın dış politik yöneliminin köşetaşıydı ve hâlâ da köşetaşıdır. Ve 6 Mayıs 1970'de, ÇSC ile SSCB arasındaki Dostluk, İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Antlaşması'nda bu bir kez daha ortaya kondu.

Bugün Çekoslovak-Sovyet ilişkilerinin, önceden asla olmadığı kadar güçlü ve çok yanlı olduğunu ve tüm alanlarda Çekoslovakya ile Sovyetler Birliği arasındaki, halklarımız arasındaki geniş ve karşılıklı yararaya dayanan işbirliğinin, ÇKP ile SBKP arasındaki kardeşçe bağların sürekli geliştiğini ve güçlendiğini memnuniyetle ifade edebiliriz.

Bizim için, Çekoslovakya komünistleri için, sosyalizm kuruculuğunda Sovyetler Birliği'nin deneyimine güvenebileceğimizi bilmek daima önem taşımıştır. Lenin'in teorik kalıtının zenginliğini, üç Rus devriminin deneyimini ve SSCB'deki sosyalist kuruculuğu yakından bilen ÇKP, ulusal-demok-

ratik devrimin sosyalist devrime dönüşümünde ve 1948 Şubat'ında burjuva gericiilerin yenilgisinden sonra, sosyalizm kuruculuğunda Leninist strateji ve taktiklerin bellibaşlı ilkeleri yaratıcı bir şekilde uyguladı. Dahası, partimiz, Lenin'in, «temel devrimci ilkeler çeşitli ülkelerdeki özgül koşullara uyarlanmalıdır» (1) şeklindeki iyi bilinen önermesini de unutmadı.

Sosyalizm kuruculuğunda ulaştığımız yer, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Büyük Oktobur'un buyruklarını kılavuz edinen Çekoslovakya halkının doğru yolu tutmuş olduğunu tartışılmaz bir şekilde kanıtlamaktadır. Ülke-
miz emekçi halkı, sosyalizmin üstünlüklerini inandırıcı bir şekilde ortaya koyan ve aynı zamanda dünya sosyalizminin pekişmesine ve onun saygınlığının artmasına değerli bir katkı olan büyük tarihsel başarılarından haklı bir gurur duyuyor.

Bilimsel-teknik devrim sürecinde sürekli iyileştirilmekte olan, sosyalizmin güçlü maddi ve teknik temellerini yarattık. Sosyalist üretim biçiminin sürekli gelişmesi, politik alandaki, sınıfsal ve sosyal yapıdaki ve halkımızın zihniyetindeki kapsamlı ve derin devrimci değişiklikler sayesinde, toplumumuzda sosyalist bir yaşam biçiminin başlıca özellikleri ortaya çıkmıştır. Ve bu; artan maddi ve tinsel isteklerin yüksek bir düzeyde karşılanmasıyla insanın eğitimini ve mesleki niteliklerini tam bir kültürel ve sosyal yaşam için, daha büyük bir emek girişkenliği ve politik girişkenlik ve sorumluluk için genişletmek çabasıyla ayırdedilen yeni, sosyalist nitelikte bir yaşamın doğmasına yol açmıştır.

Nüfusun tüm tabakaları arasında emek faaliyetinin ve politik faaliyetin sürekli genişlemesi, bunların kayıtsız şartsız sosyalist doğrultusunun bir belirtisidir. Ve bu, toplumumuzda niteliksel bakımdan yeni bir aşamayı dile getirmektedir. Bireyin her yönlü ve uyumlu gelişimiyle amaçlanan esas şey, gelişmiş sosyalizm kuruculuğunun karmaşık görevlerini başarılı bir şekilde göğüslemektir. Bu süreç, çalışmak ve bu çalışmanın sonuçlarına göre iyi bir ücret almak, eğitim, kültürel değerlere ulaşmak, sağlığın korunması, sosyal güvenlik ve kamu işlerinin yönetimine etkin bir şekilde katılmak konusundaki halkın gerçekten güvence altına alınmış haklarına dayanmaktadır. Halkın, ereği daima insan için ve onun genliği için kaygılanmak olan ÇKP'nin politikasına inancı bunu desteklemektedir.

Çekoslovak toplumunun sosyalist gelişmesinden övgüyle söz etmemiz, bizim geçmişte hiçbir güçlük, eksiklik ve çözülmemiş sorunlarla karşılaşmadığımız ya da bugün de böyle sorunların olmadığı anlamına gelmez. Başka her yerde olduğu gibi, ülkemizde de, sosyalizm kuruculuğu, hem nesnel hem de öznel güçlüklerle karşı çetin ve kesintisiz bir savaşımla atbaşı gitmiştir. Bağlaşıklarıyla birlikte sosyalizmin düşmanları, burjuva

(1) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 44, s. 19.

propagandası ve her boydan ve soydan oportünistler, bıkip usanmaksızın, Çekoslovakya'nın sosyalizm kuruculuğundaki tüm kusurlarının «Sovyet modelini kopya etmenin» sonucu olduğunu ve «Leninizm'in salt Rus deneyimine dayanan bir teori olduğu»nu savlamaktadırlar.

Ancak deneyimimiz, böylesi karaçalıcı savların yalan olduğunu göstermektedir. Bu deneyim, önder politik güç olarak ÇKP'nin sosyalist toplumun genel gelişim yasalarını belirleyebilmiş ve doğru olarak uygulayabilmiş olmasından, bizim koşullarımızda Marksizm-Leninizm'i ve Leninist ilkeleri doğru olarak uygulayabilmiş olmasından ötürü, Çekoslovakya'nın sosyalist gelişiminin başarılı olduğunu göstermektedir. Ne zaman bu modeli izledikse, şaşmaz bir şekilde başarılı olduk ve toplumumuz özellikle hızlı bir tempoda ilerledi. Gelişmemizin belirgin özelliklerinden biri budur. Ve bu gerçeklik, sosyalist bir toplumu yönetme konusundaki Leninist ilkelerin evrensel geçerliliğinin canlı bir kanıtıdır.

Çekoslovakya'nın sosyalizm kuruculuğundaki deneyimi, özellikle, 1960'ların bunalımlı gelişimlerinin üstesinden gelmedeki ve gelişmiş bir sosyalist toplum kuruculuğuna geçişteki başarılarımız, herşeyden önce, bir önder ve öncü politik güç olarak Komünist Partisi'nin artan rolünün bir kanıtıdır. ÇKP XIV. Kongresi'nden (1971) bu yana ülkemizin başarıları bir kez daha göstermiştir ki, Parti, yalnızca, çalışmasını Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi üzerinde temellendirirse, halkla sıkı bağlar kurarsa ve güçlü, birleşik ve kararlı bir önderlik tarafından yönetilirse, tarihsel rolünü yerine getirebilir.

Burada, günümüz sosyalist gerçekliklerine giden devrimci yolumuzun temel derslerinden birini, 1976'daki ÇKP'nin XV. Kongresi'nde tam bir sorumluluk duygusuyla, anımsadığımız bir dersi görüyoruz. Ekim Devrimi'nin 60. yıldönümünü gözlemleyen, bugün bu dersi bir kez daha anımsıyoruz, çünkü Ekim'in utkusu ve bunun ardından Sovyet Ülkesi'nin izlediği bütün yol SBKP'nin, bizler için, Çekoslovakya komünistleri için de daima bir örnek olmuş ve olmaya devam eden zengin bir devrimci deneyime sahip bir partinin yolgösterici ve esinlendirici rolünden ayrılamaz.

Hem bunalımın üstesinden gelme döneminde, hem de Komünist Partisi'nin kendisinin çalışmasına ve gelişmesine başlıca önem verdiğimiz, bunu izleyen yıllarda bu dersi kılavuz edindik. Parti'nin iç gücünün, birliğinin ve etkinliğinin, toplumdaki giderek artan yolgösterici rolünün ve onun daha açık bir hale gelen Marksist-Leninist karakterinin artması sayesinde, daha da ilerlememiz olanağı doğdu. Bunun belirtilerinden biri, ÇKP'nin XIV. ve XV. Kongreleri arasındaki beş yılda 333.952 kişinin aday üye olarak partiye alınması gerçeğidir. Bunların yüzde 62'si işçidir ve yüzde 90'ından fazlası 35 yaşın altında, yüzde 50'sinden fazlası da 25 yaşın altındadır. Politik bakımdan bu etkileyicidir, çünkü işçilerin, köylü-

lerin, aydınların ve tüm Çekoslovakya emekçilerinin dirimsel çıkarlarını dile getiren partimizin çekiciliğinin arttığını göstermektedir.

ÇKP toplumun politik, ideolojik ve yolgösterici merkezidir. Partimiz, en geniş anlamıyla öznel unsurun, yani sosyalist devletin, kamu örgütlerinin ve başka örgütlerin rolünün artmasının, emekçi halkın geniş kesimlerinin ve özellikle, toplumun yolgösterici gücü olarak işçi sınıfının faaliyet ve girişkenliğinin artmasının, belirleyici ölçüde, partinin sosyal gelişim yollarını nasıl kavradığına ve politik ve örgütsel çalışmasını nasıl sürdürdüğüne bağlı olduğu inancındadır.

Partimiz, çalışmasını bilimsel sosyalizm fikirleri üzerine, sosyalizm kuruculuğunun evrensel ölçüde geçerli yasaları, kendi deneyimi ve SBKP ile öteki kardeş partilerin deneyimleri, Çekoslovakya'nın özgül koşullarında Marksizm-Leninizmin tutarlı ve yaratıcı bir şekilde uygulanması üzerine dyandırmaktadır. Deneyimimiz göstermektedir ki, sosyalist sosyal süreçler olgunlaşır, sosyal süreçler daha karmaşık ve hızlı bir duruma gelir, bunları etkin bir şekilde denetlemek gereği ortaya çıkarken, bilimsel sosyalizmin başlıca özelliklerinden biri, yani, bilim ile devrimci işçi sınıfı hareketinin birliği, daha tam bir şekilde ortaya çıkıyor. Ve bugünkü ilerlememizin temelinde yatan bu birliktir; bu ilerleme sırasında, işçi sınıfının ve tüm halkın faaliyetini daha da genişletmeye ve derinleştirmeye çalışıyoruz. Çekoslovakya emekçi halkı, ülkesinin gerçek efendisidir. Onlar, yaratıcı çalışmalarını ve toplumun yönetilmesine katılmalarını sürekli genişletiyorlar.

Deneyimimiz, ayrıca, sosyalist toplumun, özellikle gelişmiş sosyalizmi kurma ve yetkinleştirme aşamasında, ancak sorunların çözümüne çok yönlü yaklaşırsa ilerleyebildiğini bizlere öğretmektedir. Pratik, toplumun ilerlemesinin sosyalist ekonominin gelişmesini, daha derin bir demokrasiyi ve sosyal bilincin sosyalist niteliğinin güçlendirilmesini gerektirdiğini göstermiştir.

Gelişimimiz, örneğin, çalışmanın niceliğine ve niteliğine uygun olarak ücret vermek şeklindeki sosyalist ilkeyi gözetirken, halkın yaşam düzeyini iyileştirme görevinin daha yüksek emek üretkenliğiyle ve bütün sosyalist ekonominin etkin bir şekilde işlemesiyle doğrudan bağlantılı olduğunu doğrulamıştır. Toplumun planlı yönetilmesi sürecinde nesnel ekonomik yasaların uygulanması, sosyalizmin temel ekonomik yasasının ereğini gerçekleştirmenin, yani bildiğimiz gibi, gereken daha güçlü kapasiteler yaratarak ve kitlelerin, geniş girişkenliğini ve faaliyetini esinlendirerek, halkın maddesel ve tinsel gereksinimlerini sürekli artan bir şekilde karşılamının bir koşuludur.

Ayrıca partimizin deneyimi göstermektedir ki, onun toplumun devrimci dönüşümündeki başarıları, ideoloji, teori ve politik eğitim alanındaki ve

Marksist-Leninist fikirlerin etkin bir şekilde yayılmasındaki yaratıcı çalışmanın çapıyla sıkıca bağlıdır. Bizleri Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nden ayıran 60 yılı dolduran çığır açıcı sınıfsal ve ulusal kurtuluş muharebelerinden, dersler çıkarmayı asla bir yana atmıyoruz.

Partimizin ve halkımızın sosyalist fikirlerin utkusu uğrındaki büyük devrimci savaşının dümeninde yer alan deneyimli Çekoslovak komünistleri kuşağı, teoriyi amaçlı politik pratikle kaynaştırma yeteneğini ortaya koymaktadır.

Çekoslovakya'da, 60'lardaki artan bunalımlı gelişme ve bunalımın kendisi, gerçekçi olmayan belgilerden, olayların önünde gitmekten, toplumun moral ve politik birliğinin derecesini idealize etmekten, ideolojik çalışmayı küçümsemekten ve zayıflatmaktan, başka bir deyişle, sözlerle işler, teoriyle pratik arasındaki çelişkilerden neler doğabileceğini bizlere gösterdi. Partimiz, «ÇKP'nin XIII. Kongresinden sonra partideki ve toplumdaki bunalımlı gelişimin dersleri» başlıklı belgesinde, Çekoslovak bunalımının nedenlerini ortaya koymakta ve bunun köklerini açıklamaktadır; yukarıda vurgulanarak anılan özellik bunlar arasındadır. Bu nedenle, 1969 Nisan'ından sonra, pekiştirme dönemi boyunca ve ÇKP XIV. Kongresi'ni izleyen dönemde, bu yönde de partimizin en iyi geleneklerini geliştirmeye başladık.

Bu bunalımın üstesinden gelebilmemizin başlıca nedenlerinden birinin, partimizin, kendi politikasını, toplumumuzun reel gereksinimlerini ve yeteneklerini dikkate alarak, şimdiki aşamanın derin bir çözümlemesi ve birçok yıllık parti deneyimi üzerinde kurması olduğuna inanıyoruz. Bu gerçekçi politika, bunalımlı gelişimin nedenlerini ve derslerini anlayan ve belirgin bir şekilde ülkemizin sosyalist yolda daha da ilerlemesi safında yer alan halkımızın güvenini ve desteğini kazanmıştır.

ÇKP'nin ideolojik çalışması, bu olumlu süreçlerde büyük bir rol oynadı. Partide teori ve pratik, söz ve iş birliğinin, mantıksal olarak, emekçi halkın daha derin sosyalist yönelimine, daha gelişmiş bir bilince ve yaratıcı faaliyete, parti ve halkın birliğinin daha da güçlenmesine yol açtığına bir kez daha inandık.

Halkımız, yakın geçmişten ders almıştır. İki karşıt sosyal sisteme bölünmüş bir dünyada işçi sınıfının, emekçi halkın iktidarını, sözcüğün tam anlamıyla kendi iktidarını pekiştirmenin ve savunmanın gereğini artık anlıyor. Sosyalizmin iç ve dış düşmanlarının tüm saldırılarına karşı koymanın ne kadar zorunlu olduğunu biliyor. Ve sosyalizm düşmanlarının Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti'ne ve öteki sosyalist ülkelere karşı geçmişteki ve şimdiki tüm eylemlerinin ve kampanyalarının boşa çıkmasının nedeni budur.

Gelişmemizin önemli bir yanı da, milliyetler sorununun çözümüdür. Ve

sosyalist devrimin geleceği açısından böylesine dirimsel olan bu sorunla ilgili olarak, ÇKP'nin hareket noktası ve esin kaynağı Marksizm-Leninizm'di; halkları, kardeşlik ve eşitlik temelinde tek, kaynaşmış bir aile halinde bir araya getiren güçlü Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nde somutlaşan Büyük Oktob'r'un buyruklarıydı. Çekoslovak komünistleri açısından, Oktob'r'un buyrukları ve SBKP'nin ve Sovyet devletinin deneyimi, daima, insanlık toplumunun gelişimindeki en karmaşık sorunlardan birinin tutarlı bir şekilde çözülmesinin bir örneği olarak hizmet etmiştir.

Giderek, ÇKP, karmaşık ve bizler açısından, kritik olan bu sorunla ilgili olarak Leninist bir yaklaşım uygulamayı öğrendi. Parti, burjuvazinin inatçı direncini ortadan kaldırabilirdi ve Çeklerin yaşadıkları bölgelerin gerisinde kalan Slovakya'nın ekonomik gelişimini eşit bir düzeye çıkarmak için, Slovak yaratıcılığı ve eşitliği ilkelerini uygulayabilirdi. Parti, bu soruna yaklaşımda, sosyalist kuruculuk aşamasında da su yüzüne çıkmış ve milliyetler politikası konusundaki Leninist ilkelerden ayrılma sonucunu vermiş olan hataların ve kusurların üstesinden geldi.

ÇKP'nin bu çabalarının mantıksal sonucu, Çekoslovakya'da bir federasyonun yaratılması oldu. Bunun kurulmasında, Sovyetler Birliği'nin biriktirdiği zengin deneyim dikkate alındı. XIV. ve XV. Parti Kongreleri, ülkemizdeki federatif sistemin doğruluğunun tam olarak kanıtlanmış olduğunu vurguladı. Bu, uluslarımızın ve etnik gruplarımızın birliğini pekiştirmeye yardım etti ve bunların daha da gelişmesi ve giderek birbirlerine yakınlaşması için sağlam bir temel yarattı.

Bu alandaki başarılarımız, Sosyalist Çekoslovakya'nın en seçkin tarihsel kazanımları arasında yer alır. Bu nedenle söz konusu başarılar, XV. Parti Kongresi'nde böylesine çok övgü toplamıştır. Kongre'nin çizdiği yola uygun olarak ve kazandığımız deneyime dayanarak, sosyalist uluslarımızın ve etnik gruplarımızın, onların geleneklerinde ve ulusal kültürlerinde ilerici olan her şeyin kapsamlı gelişimini ilerletme politikasını sürdüreceğiz. Önceden olduğu gibi, eylemlerimiz, halklarımızı birleştiren, onların birliğine, gücüne ve tek bir Çekoslovak devletine dahil olma bilincine katkıda bulunan şeyler üzerinde temellenecektir.

Geçmiş olduğumuz devrimci yol, partimize, parti ve devlet politikasını uygularken proletarya enternasyonalizmi ilkesine dayanmak zorunluğunu da öğretmiştir. Özellikle, sosyalizm kuruculuğunun enternasyonalist bir sorumluluk ve dayanışma gerektiren temelden enternasyonalist bir konuyu olduğunu ve sosyalist dünya sisteminin bütün uluslararası işçi sınıfının büyük bir tarihsel kazanımı olduğunu gösteren, Çekoslovakya'daki yeni toplum kuruculuğu deneyiminden çıkarılması gereken kaçınılmaz sonuç budur.

Bütün Oktob'r – sonrası dönem boyunca, karşı – devrimci anti-sosyalist

güçler, kendi anti-Sovyetizmleriyle saldırıya geçmişlerdir. Bunalım sırasında ülkemizdeki durum da buydu. Deneyimimiz, anti-Sovyetizmin, sosyalist topluluğun birliğine ve komünist partilerinin uluslararası dayanışmasına karşı savaşımда burjuva gericiğinin başlıca silâhlı olduğunun yeni bir kanıtıdır.

Son yıllardaki başarılarımız, Çekoslovakya'nın sosyalist topluluk içinde güçlenen konumuyla, sosyalist ülkelerle ve komünist ve işçi partileriyle Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi temeli üzerinde yaptığı işbirliğinin gelişimiyle sıkıca bağlıdır. Çekoslovakya'nın sosyalizm kuruculuğundaki tüm başarıları, onun Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle çok yönlü işbirliği ile bağlıdır. Bizler, Çekoslovakya komünistleri, bu konulardan hareketle, ulusal erekler için savaşım ile enternasyonalist çıkarlar için savaşımı, devrimci sürecin kopmaz ve birbirleriyle karşılıklı bağlantılı iki yanı olarak görüyoruz. Kendi yurtsever ve enternasyonalist sorumluluğunun bilincinde olan ÇKP, ülke içinde dikkatini sosyalizm kuruculuğu üzerinde toplamaktadır ve bu, halkımızın çıkarlarına, sosyalizmin, ilerlemenin ve dünya barışının çıkarlarına uygundur.

Sosyalizm kuruculuğundaki en büyük ilerlemelerimizi 1969 Nisan – sonrası döneminde gerçekleştirdik. Bunlar, ÇKP'nin Leninist niteliğinin güçlendirilmesinin, işçi sınıfının başını çeken partinin toplumdaki öncü rolünü başarıyla yerine getirmesinin ve Çekoslovakya'nın, sosyalist uluslar ailesinin güvenilir bir üyesi olmasının sonucudur. Sağ revizyonizmi ve oportünizmi ideolojik ve örgütsel bakımdan yenilgiye uğrattığımız ve sosyalizm kuruculuğunun daha önceki aşamasında ulaşılan olumlu sonuçları pekiştirip, çoğalttığımız için bu başarıları kazandık.

Son yıllardaki gelişimimizde yeralan olumlu kazanımlardan sözederken, milyonlarca emekçi insanımızın bütün sosyalizm kuruculuğu boyunca gösterdiği çaba ve özveriye azımlamak istemiyoruz. Tam tersine, bugünkü başarıların temelini atmaya kesinlikle bu emek coşkusunun yardım ettiğini vurgulamak istiyoruz. Bu başarılar, sosyalizme inancımızı güçlendirmekte, azmimizi, yurtseverliğimizi ve yaratıcı yeteneklerimizi çoğaltmaktadır; bunlar, Çekoslovak halkının ÇKP'ne, dünya proletaryasının enternasyonalist dâvasına kendini adanmışlığının ve Büyük Oktobur'un buyruklarına bağlılığının kanıtlarıdır.

Büyük Oktobur Sosyalist Devrimi'nden bu yana, yalnızca Çekoslovakya'da değil, aynı zamanda başka ülkelerde de köklü değişiklikler olmuştur. Özellikle, kardeş sosyalist ülkelerdeki derin dönüşümleri belirtmek istiyoruz.

Marksist-Leninist partilerin yönetiminde, bu ülkelerdeki işçi sınıfı yol-gösterici rolünü güçlendirmiş, tam anlamıyla insan haklarını gerçekleştirerek ve emekçi halkın topluma duyduğu güveni sağlama bağlayarak sosyalist demokrasi geliştirilmiş ve halkın genlik ve kültürel düzeyi büyük

ölçüde iyileştirilmiştir. Dünya gericilerinin anti-komünist ve anti-Sovyet kampanyalarına karşın, sosyalist topluluk güç kazanıyor ve sosyalist ülkeler arasındaki işbirliği büyüyor.

Sosyalizm genç bir sistem olmakla birlikte, onun örneği daha inandırıcı bir hale geliyor ve onun evrensel çekiciliği artıyor. Uluslararası komünist ve işçi hareketinin seçkin kişilerinden biri olan Palmiro Togliatti'nin İtalyan Komünist Partisi'nin X. Kongresi'nde (1962) söylediği sözler günümüzle son derece yakından ilgilidir; Togliatti, Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin başarılarının «geniş emekçi halk kitlelerine yeni çevrenler sunarak, daha iyi bir yaşam, özgürlük ve barış isteğinin gerçekleştirilmesi olanağı konusunda onlara yeni bir inanç aşılayarak, onlar için bir rehber olduğu»na işaret etmişti. ⁽²⁾

Kapitalist ülkelerdeki güçler dengesi işçi sınıfının lehine kaymıştır. Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Berlin Konferansı'nın belgesi, bu ülkelerde, sosyal gelişimin başlıca gücü olan, bütün emekçi halk kitlesinin çıkarlarını, sosyal ilerlemenin çıkarlarını ve genel ulusal çıkarları temsil eden işçi sınıfının faaliyetlerinde bir büyüme olduğuna işaret etmiştir. Emekçi halkın hareketleri, alan bakımından büyümüştür ve şimdi daha fazla, hızlı ve örgütlü bir biçimde tepki gösterecek bir konumdadır. Güçlenen bu politik savaşım, emekçi halkın sömürülmesinin ve ezilmesinin tüm biçimlerine karşı yöneliyor; bu, onların haklı istemleri için bir savaşımdır, bu savaşım, çeşitli ülkelerde konumları büyük ölçüde iyileşmiş olan komünist ve işçi partileri belirleyici bir rol oynuyorlar.

Oktobr Devrimi, sömürge ve yarı-sömürgelerdeki ulusal kurtuluş savaşımını geliştirmek için de yeni çevrenler açtı. Eski sömürgelerin yerine, düzinelerce yeni kurtulmuş ulus ortaya çıkmıştır ve bugün biz, emperyalist sömürge sisteminin son kalıntılarını sarsan büyük çalkantılara tanık oluyoruz. Emperyalist gericiğin çabalarına karşın, sosyalist yönelimin sürdüğü ve bilimsel sosyalizmin yaygınlık kazandığı birçok Asya ve Afrika ülkesinde devrimci-demokratlar konumlarını güçlendiriyorlar. Dünyanın bu bölgelerindeki komünistler, ulusal kurtuluş hareketinin en etkin kesimlerine dahildirler. Aynı zamanda onlar, sosyal-ekonomik değişiklikler hareketinin öncüleri ve ülkelerinin tam ekonomik ve politik bağımsızlığı yolundaki tutarlı savaşçılardır.

Tarihin akışı, özellikle son yıllardaki olaylar, komünist partilerinin gücünün ve öncü olma yeteneğinin, herşeyden önce, onların birliğinde, Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkelerine sarsılmaz bağlılıklarında ve dünya devrim sürecinin tüm unsurlarının artan dayanışmasında yattığının kanıtıdır.

⁽²⁾ Palmiro Togliatti, Seçilmiş eserleri, c. 2, Moskova, Politizdat, 1965, s. 754.

Uluslararası ilişkilerin yeniden kurulması, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin açtığı dönemin tipik özelliğidir. İlk sosyalist devletin doğduğu günden başlayarak, uluslararası ilişkilerdeki emperyalist diktanın ve şiddetin alanını daraltan tersinmez bir süreç ortaya çıktı. Sovyet devleti, dünya sahnesinde görünür görünmez, hemen, emekçi halkın gereksinimlerine ve dünya sorunlarının barışçıl yolla çözümü gereğine uygun olan yeni ölçüt ve ilkeleri uygulamaya geçirdi.

Sovyet dış politikasının kazanımları dünyanın büyük bir bölümünde sevinç uyandırmıştır. Dünya güçler dengesinde sosyalizm yararına değişme, Sovyetler Birliği'nin ve sosyalist konumlarının güçlenmiş olması ve ayrıca, kardeş Marksist-Leninist partilerin etkin ve uyumlu dış politikası ve bu politikanın, dünyanın demokratik, barışsever güçler arasında kazandığı destek, bütün bunları, Sovyet Barış Programı'nın başarılarının gelişmesine yardım etmiştir. L. Brejnev yoldaş, «Son yıllarda kapitalist ülkelerin temsilcileriyle yapılan çeşitli görüşmeler sırasında, Sovyet önderleri, daima, dünya sorunlarındaki olumlu değişiklikleri pekiştirme, devletler arasında ilişkilerde, Oktobr günlerinden bu yana, Lenin'in zamanından bu yana uğrunda çalıştığımız ilkeleri kabul ettirme konusunu, bu canalcı konuyu çözme yollarını bulmayı amaçlamışlardır» ⁽³⁾ diyordu.

Uluslararası işlerdeki uyum ve dayanışmaları sayesinde, birlik ve beraberlikleri sayesinde sosyalist topluluk ülkeleri, dünya barışı dâvasına büyük bir katkı yapıyorlar. Dünya barışının ve güvenliğinin temellerinin güçlendirilmesinde, silâhsızlanma ve barış içinde yanyana varolma ilkeleri temelinde işbirliğini geliştirme sürecini ilerletmekte önder bir rol oynuyorlar. Lenin'in, tarihsel 1917 Barış Buyruğu şu şekilde uygulanmaktadır.

Sosyalist topluluğun doğmasıyla birlikte, niteliksel bakımdan daha yüksek bir uluslararası ilişkiler biçimi, Marksizm-Leninizm ve sosyalist enternasyonalizm ilkelerine dayanan bir ilişkiler biçimi gelişmeye ve dünya sahnesinde güçlenmeye başladı. Sosyalist uluslararası ilişkiler, sosyalist ülkelerin bağımsızlığını ve özgürlüğünü güçlendirmeye, çok yönlü işbirliğini derinleştirmeye ve barışçıl gelişimini sağlamaya yardım eder.

Sosyalist devletlerin sınıfsal özü, onların sosyal-politik yapısı ve onların gelişme erekları karşılıklı yarara dayanan ekonomik bütünleşmenin, deneyim alışverişinin ve sosyal yaşamın tüm alanlarındaki işbirliğinin nesnel temelini oluşturur ve böylece, ilerlemenin karşılıklı olarak hızlandırılmasına, sosyalizmin asıl amacının, yani halkın maddi ve tinsel genişliğini sürekli iyileştirme amacının gerçekleştirilmesi koşullarının yaratılmasına yardım eder.

Çekoslovakya Komünist Partisi, en iyi geleneklerinin ve Büyük Oktobr

⁽³⁾ L. I. Brejnev, Lenin'in yolundan, c. 4, Moskova, Politizdat, 1974, s. 197.

Sosyalist Devrimi'nin buyruklarının ruhuna uygun olarak, hem Çekoslovakya işçi sınıfına ve tüm emekçi halkına, hem de uluslararası komünist ve işçi hareketine karşı ödevini yerine getirmeye devam edecektir. Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti, sosyalist topluluğun ayrılmaz bir parçası olarak, Sovyetler Birliği ve öteki kardeş ülkelerle birlikte, utkan Ekimbr'un bayrağına yazılmış olan, sosyal ilerleme, halkların özgürlüğü ve mutlu ve barışçıl bir yaşam ülkülerinin toplumun gelişiminde daha büyük bir etkiye sahip olması için çaba harcamaya devam edecektir.

TSTAN

Sovyet ülkesi 60 yaşında

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin Büyük Oktober Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümüyle ilgili olarak 1977 yılı başlarında kabul ettiği kararda şöyle denilmektedir: «Oktober yurdunun 60 yılda ulaştığı başarılar, sosyalizmin, toplumsal yaşamın tüm alanlarında tarihte eş görülmedik gelişme tempoları sağladığının en inandırıcı kanıtıdır.»

Sovyet toplumunun ekonomisi, halkın genlik düzeyinin yükseltilmesi, ulusal sorun gibi çok önemli alanlardaki gelişmesini SSCB Bakanlar Kurulu'na bağlı Merkez İstatistik Dairesi müdürü L. L. Volodarski ve SSCB Yüksek Konseyi'nin Uluslar Sovyeti Başkanı V. P. Ruben yoldaşlar anlatıyorlar.

DÜNYADA ÖN SIRALARDA

L. L. Volodarski

Rusya halklarına Çarlık devrinden, pomeşçik ve kapitalistlerin egemenliği devrinden ağır bir miras kalmıştı. Ülke ekonomisi soyulmuş, yıkılmış, yağma edilmiş, harap olmuştu. Devrimden önceki dönemde ekonominin yabancı sermayeye bağılılığı sürekli artıyordu. Rusya'da sanayi üretimi İngiltere, Fransa, Almanya ve özellikle ABD'ye oranla çok düşüktü. Birinci Dünya Savaşı'ndan önceki dönemde sanayi üretimi bakımından Rusya ile ABD arasındaki farkın hızla arttığını özellikle belirtmek gerekiyor. Örneğin, 1870 yılında Rusya, ABD'nin ürettiği sanayi ürününün altıda birini üretmiş, 1913 yılında ise sekizde birini üretmişti. Rusya'nın ABD'den önemli ölçüde geri kaldığını yirminci yüzyılın başlarında bazı en önemli malların üretimiyle ilgili veriler de kanıtlamaktadır. Eğer 1913 yılında Rusya «eski Rusya imparatorluğu sınırları içinde» 4,6 milyon ton dökme demir, 4,9 milyon ton çelik, 42 milyon ton kömür, petrol ürettiyse, Amerika Birleşik Devletleri'nde aynı yılda 31,5 milyon ton dökme demir, 34,1 milyon ton çelik, 587,5 milyon ton kömür ve petrol üretilmişti.

Sosyalist ekonominin gelişmesini değerlendirirken, şunu da gözönünde bulundurmalıyız: Sovyet devletinin varola geldiği 60 yılın yaklaşık 20 yılını iç harp, emperyalist müdahaleye karşı savaş, İkinci Dünya Savaşı ve bunlardan sonra halk ekonomisini yeniden kurma, kalkındırma dönemleri teşkil etmektedir.

Emperyalist müdahale ve iç savaş ülkemize 39 milyar altın rublelik

zarar verdi. Bu, harp öncesi Rusya'nın ulusal zenginliğinin yaklaşık dörtte birini teşkil etmektedir. ⁽¹⁾

İkinci Dünya Savaşı yıllarında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği halk ekonomisinin kayıpları daha da büyüktü. En büyük kayıp, savaşta 20 milyondan fazla Sovyet vatandaşının hayatlarını vermesidir. Alman faşist saldırganları 1.710 büyük ve küçük kenti, 70 binden fazla köyü tamamen veya kısmen yıktılar, yaktılar. 25 milyon insanı evsiz bıraktılar. 31.850 sanayi kuruluşu, savaş öncesinde çelik üretiminin % 60'ının yapıldığı metalurji fabrikaları yerle bir edildi, kömür üretiminin % 60'ının yapıldığı maden ocakları kapatıldı, 65 bin kilometre demir yolu tahrip edildi, 4.100 demir yolu istasyonu yıkıldı. Bundan başka 40 binden fazla hastane ve poliklinik, 84 binden fazla okul, üniversite ve bilimsel araştırma enstitüsü, 43 bin kütüphane yakıldı, yıkıldı.

Sovyet devletin Almanya ve Japonya'yla harpte yaptığı harcamalar ve işgal sonucunda devlet ve kooperatif işletmelerinin ve örgütlerin, kolhozların ve Sovyet vatandaşlarının kayıpları harp yıllarında muazzam ölçülere vardı, 1 trilyon 890 milyar rubleyi aştı (1941 yılı fiyatlarına göre; fiyatlarda değişme olmamak koşuluyla).

Faşist saldırganların sebep oldukları maddi kayıp

	milyar ruble (1941 yılı fiyatlarıyla)
SSCB halk ekonomisinin ve tek tek vatandaşların kaybı (mal ve mülklerinin doğrudan doğruya yağmalanması ve yokedilmesi sonucu kayıp)	
toplam olarak	679*
Bunlardan, devlet kuruluşları	287
kolhozlar	181
kentli ve köylü yurttaşlar	192
kooperatif, sendikal ve diğer toplumsal örgütler	19

* Fiyatlarda değişme olmamak koşuluyla

(1) Bak: «SSCB dış politikası belgeleri». Moskova, Politizdat, 1961, c. 5, s. 295, 739. 1922 yılında yayınlanan «Rusya'nın müdahaleden ve ablukadan sorumlu devletlerden talepleri» belgesinin başında bu rakamın tam olmadığı, raporun hazırlanmasından sonra ele geçen belgelerin incelenmesinden sonra zararlı ilgili bu rakamın çok daha büyük olacağı belirtilmektedir.

Hiçbir kapitalist ülke tüm tarihi boyunca Sovyet ülkesinin emperyalist ülkelerin saldırılarını püskürtürken uğradığı kayba ve yıkıma uğramamıştır.

Sosyalist düzenin güçleri yıkıma uğratılan ülke ekonomisinin hızla yeniden kurulmasını ve daha sonra da üretimin sürekli artmasını sağladı. İkinci Dünya Savaşından sonraki dönemde (1945–1976) gayri safi ulusal gelir hemen hemen 15 kat, sanayi üretimi 20 kat, emek verimliliği de 9 kat arttı.

Sadece son 10 yılda SSCB'nin ekonomik potansiyeli iki misline çıktı. 4 binden fazla büyük sanayi kuruluşu üretime başladı. Binlerce fabrika ve kombina en yeni teknik araçlarla donatıldı. Ülkemizin uçsuz bucaksız topraklarının ıslahı kompleks programı gerçekleştiriliyor. Bunun kapsamına Rusya'nın kara toprak olmayan bölgelerinin, Batı Sibirya'nın geliştirilmesi, Baykal-Amur demir yolunun kurulduğu Doğu Sibirya'nın endüstrileştirilmesi programları girmektedir.

Sovyetler Birliği bugün 2 trilyon rubleyi aşan ulusal zenginliğe (toprak ve ormanlar hariç) sahiptir. Ülkemizde tüm 1940 yılında üretilen sanayi üretimi şimdi 19 günde üretilmektedir. 1977 yılında bir günde üretilen elektrik enerjisi, 1940 yılında 24 günde, gaz – üç aydan fazla zamanda, petrol – 18 günde, çelik-8 günde, otomobil-14 günde, traktör-18 günde, yapay gübre – 9 günde, çimento – 23 günde üretiliyordu.

SSCB'nin ekonomisinin 60 yıllık gelişmesini aşağıdaki veriler de gözler önüne sermektedir.

Ülkemizin hızla artan ekonomik potansiyeli SBKP Programının ve parti kongrelerinin belirlediği sosyal-ekonomik ödevlerin yerine getirilmesi için daha büyük olanaklar sağlamaktadır. Sosyal-ekonomik ödevlerin başında da halkın yaşam düzeyinin yükseltilmesi gelmektedir. Bu, aynı zamanda manevi bakımdan zengin her yönlü gelişmiş insanın oluşması ve gelişmesinin maddesel temelidir.

SSBC ekonomisinin dinamizmi özellikle kapitalist ülkelerle bir kıyaslama yapıldığında açıkça belirmektedir.

Son 10 yılda SSCB'nde sanayi üretimi hacmi iki misline çıkmıştır. İngiltere, sanayi üretimini 28 yılda, ABD, 17 yılda, Federal Almanya Cumhuriyeti ve Fransa 16 yılda iki kat arttırabilmişlerdir. 1971–1976 yıllarında Sovyetler Birliği'nde sanayi üretimi 1,5 misli artmıştır. Bu artış İngiltere'de ancak % 2, İtalya'da % 19, ABD'de % 20, Federal Almanya'da % 13, Fransa ve Japonya'da % 24 olmuştur.

Son yıllarda Sovyetler Birliği ile ABD arasındaki ekonomik yarışmada da önemli gelişmeler olmuştur. Sovyetler Birliği yüksek tempolarla gelişerek çelik, petrol, mineral gübreler, demir cevheri, kömür, çimento, potasyumlu tuzlar, traktör, dizel ve elektrik lokomotifleri, pamuk üretimi ve bazı

Sovyet egemenliği yıllarında SSCB halk ekonomisinin gelişmesinin temel göstergeleri

	1917	1940	1965	1970	1975	1976
	Temel göstergelerin gelişme hızı (1917 = 1)					
Gayri safi ulusal gelir	1	7,8	45	64	87	91
Üretilen (safi) ulusal gelir	1	8,2	49	71	93	98
Tüm sanayi üretimi	1	12	94	142	203	213
Tüm tarım ürünleri üretimi	1	1,9	3,3	4,1	4,2	4,4
Her tür taşıt araçlarıyla taşınan yük	1	5,8	32	45	61	63

En önemli sanayi ürünleri üretimi

Elektrik enerjisi (milyar kilovatsaat)	2,2	48,6	507	741	1.039	1.111
Petrol (kondarse edilmiş gaz da dahil) (milyon ton)	8,8	31,1	243	353	491	520
Doğal gaz (milyar metre küb)	—	3,2	128	198	289	321
Kömür (milyon ton)	31,3	166	578	624	701	712
Dökme demir (milyon ton)	3,0	14,9	66,2	85,9	103	105
Çelik (milyon ton)	3,1	18,3	91,0	116	141	145

	1917	1940	1965	1970	1975	1976
	Temel göstergelerin gelişme hızı (1917 = 1)					
Mineral gübreler (milyon ton)	0,0	3,3	31,3	55,4	90,2	92,2
Levha maden kesme tezgahları (bin adet olarak)	0,2	58,4	186	202	231	233
Otomobiller (bin adet)	—	145	616	916	1.964	2.025
Traktörler (bin adet)	—	31,6	355	459	550	562
Kağıt (bin ton)	155	836	3.231	4.185	5.215	5.389
Çimento (milyon ton)	1,0	5,8	72,4	95,2	122	124
Her tür dokuma (milyar metre kare)	1,2	3,3	7,5	8,9	10,0	10,3
Deri ayakkabı (milyon çift)	50	212	486	679	698	724

En önemli tarım ürünleri üretimi

Tahıl (milyon ton)	54,6	95,6	121,1	186,8	140,1	223,8
Ham pamuk (milyon ton)	0,5	2,2	5,7	6,9	7,9	8,3
Et (kesilmiş hayvan çekisi) (milyon ton)	4,3	4,7	10,0	12,3	15,0	13,4
Süt (milyon ton)	24,2	33,6	72,6	83,0	90,8	89,1

	Devrimden önce *	1940	1965	1970	1975	1976
Sanayi ve kuruculukta çalışan işçilerin (işsizliğin ortadan kaldırılması ve işgününün kısaltılması hesabıyla bir kişiye düşen) ortalama reel gelir artışı (1913 = 1)	1	2,7	6,4	8,0	9,4	9,7
Köylülerin ortalama reel gelirlerinin artışı (1913 = 1)	1	2,3	7,8	11,2	13,7	14,1
Tüketim malları artışı (1913 = 1) toplam olarak	1	4,6	20	30	42	43
Kişi başına hesabıyla Tüm kent konut fonu alanı (yıl sonunda) tüm olarak (milyon metre kare)	1	3,9	14	20	26	27
Tüm öğrenim görenlerin sayısı (milyon kişi)	180	421	1.238	1.529	1.867	1.932
Bunlardan genel öğrenim okullarında	10,6	47,6	71,9	79,6	92,6	93,7
	Devrimden önce *	1940	1965	1970	1975	1976
Orta meslek okullarında	9,7	35,6	48,3	49,2	47,6	46,5
Yüksek okullarda	0,05	1,0	3,7	4,4	4,5	4,6
Okul öncesi çocuk bakımevlerindeki çocukların sayısı (yıl sonunda) (bin olarak)	0,13	0,8	3,9	4,6	4,9	5,0
Tüm branşlardan doktorların sayısı (yıl sonunda) tüm olarak (bin kişi)	5,4	1.953	7.673	9.281	11.523	12.108
10 bin kişiye düşen doktor sayısı	28	155	554	668	834	865
Hastane yataklarının sayısı (yıl sonunda)	1,8	7,9	23,9	27,4	32,6	33,5
Tüm olarak (bin adet)	208	791	2.226	2.663	3.009	3.076
10 bin kişiye düşen yatak sayısı	13	40	96	109	118	119

* 1913'te veya ona yakın yıllarda yayınlanan veriler.

SSCB ve ABD'nin ekonomik gelişmeleriyle ilgili temel göstergelerin oranıtısı

	SSCB ABD'ne kıyasla yüzde hesabıyla		1976
	1913 *	1970	
Sanayi üretimi	12,5	75'ten fazla	80'den fazla
Elektrik enerjisi üretimi	8	43	51
petrol (kondanse edilmiş gaz dahil) üretimi	27	74	130
Çelik üretimi	15	95	121
Mineral gübreler üretimi	3	88	126
Çimento üretimi	13	141	175
Pamuklu kumaşlar üretimi	41	98	136
Her tür taşıt araçlarıyla taşınan yük	19	102	132
	1909-1913 yılları ortalama	1971-1975 yılları ortalama	1976
Tarım ürünleri üretimi	65	yaklaşık 85	85'ten fazla
Tahıl üretimi	73	78	90
Pamuk ipliği	7	99	119

* 1913 yılına ait veriler eski Çarlık imparatorluğunun sınırları içinde yapılan üretimle ilgilidir.

diğer mallar üretiminde ABD'yi geride bırakmıştır. Sovyetler Birliği plânlı ekonomisinin gelişme tempoları ABD'ye oranla çok daha yüksektir. Sovyetler Birliği 1950 yılında ABD'nin ürettiği sanayi ürünlerinin % 30'unu bile üretemezken, 1976'da artık % 80'ninden fazlasını üretmektedir. Onuncu beşyılığın belirlediği ödevlerin yerine getirilmesi SSCB ile ABD'nin ekonomik potansiyelleri oranıtısında yeni değişikliklere yol açacaktır.

Sovyetler Birliği bugün ekonomik gelişme bakımından dünyada ön sıralara çıkmıştır. Birçok temel göstergelerde SSCB endüstrisi 1976 yılında dünyada birinci yerde gelmektedir. *Sovyet halkı tarihsel devrimci kazanımlardan, komünist toplumu kurmada sağladığı başarılarından, zor, denenmemiş yolda elde ettiği utkulardan ötürü bütün dünyanın saygısını kazandı. Bu başarı ve kazanımlar Ekim davasının doğrudan doğruya devamıdır, yüce Lenin'in idelerinin hayata geçirilmesidir.*

*SSCB'nin sanayi ürünleri üretimi bakımından dünyada
ve Avrupa'daki yeri*

	1913 yılında		1976 yılında	
	dünyada	Avrupa'da	dünyada	Avrupa'da
Tüm sanayi üretimi	5	4	2	1
Elektrik enerjisi	8	6	2	1
Petrol üretimi	2	1	1	1
(kondanse edilmiş gaz dahil)				
Doğal gaz	.	.	2	1
Kömür üretimi	6	5	1	1
Dökme demir	5	4	1	1
Çelik	5	4	1	1
Demir cevheri	5	4	1	1
Koks kömürü	4	3	1	1
Kimya sanayii ürünleri	...	...	2	1
Mineral gübreler	...	...	1	1
Makina yapımı	4	3	2	1
Dizelli ve elektrik lokomotifleri	Devrimden önceki Rusya'da üretilmiyordu		1..	1..
Traktörler	Devrimden önceki Rusya'da üretilmiyordu		1..	1
Betonarmeden kurulu yapılar ve parçalar	Devrimden önceki Rusya'da üretilmiyordu		1	1
Çimento	5	4	1	1
Yünlü kumaşlar	...	...	1	1
Deri ayakkabıları	...	...	1	1
Toz şeker	4	2	1..	1
Hayvan yağı	...	...	1	1

- . Devrimden önceki Rusya'da çok az üretiliyordu.
 .. Veriler 1975 yılına aittir.
 ... Veriler yok.

LENİNCİ ULUSAL POLİTİKANIN UTKUSU

Vitaliy Ruben

Ulusal sorunun çözümü uluslar arasındaki eşitsizliğin ortadan kaldırılması Sovyet halkının haklı olarak halkların Leninci dostluğu dediği ilişkilerin kurulması Sovyet devletinin sosyal-politik gelişmesinin çok büyük bir başarısıdır.

Komünist Partisi gönüllük ilkesi temelinde çokuluslu sosyalist devleti kurarken, bu sorunun yeniliğini ve tüm karmaşıklığını gözönünde bulunduruyordu. Parti, Lenin'in, çeşitli ulusların çıkarlarına karşı olağanüstü büyük bir dikkatliliğin ancak çatışmalar zeminini ortadan kaldırdığına, çeşitli dillerde konuşan işçi ve köylüler arasında sağlam bir güvence yarattığına ilişkin sözlerini hiçbir zaman unutmadı. Lenin'in belirttiği bu sağlam güvence Komünist Partisi ve Sovyet devleti tarafından sağlandı. Bu, sosyalizmin olağanüstü büyük bir başarısı, Leninci ulusal politikanın büyük etkisidir.

Sovyet egemenliğinin ilk yıllarından başlayarak, parti geri kalmış ulusların yaşadığı bölgelerde ekonomik, sosyal-politik, kültürel bakımdan hızlı bir gelişme sağlanması doğrultusunu izledi. Pratikte bu doğrultunun uygulanması Sovyet devletinin görece olarak daha çok gelişmiş bölgelerinin önceleri ezgi altında bulunan uluslara büyük, çok yönlü yardımı sayesinde mümkün oldu. Ülkenin merkez bölgelerinden bu geri kalmış bölgelere bazı fabrika ve kombinalar aktarıldı, bu bölgelere büyük ölçüde yatırım yapıldı, yeni, modern işletmeler, okullar kuruldu. Genellikle bu bölgelerin sosyal-ekonomik gelişmesi, ülkenin merkez bölgelerinin gelişmesinden daha hızlı tempolarla oldu.

Ekonomik ve kültürel gelişme düzeylerinin eşitlenmesi, bir tip sosyal yapının kurulması SSCB'nde yaşayan tüm emekçilerin, ırk ve ulus ayrımına bakmaksızın, gerçek eşitliğinin temeli oldu. Ulusların eşitliği SSCB'nin ulusal-devletsel kuruluşuyla, toplum yönetiminin yapısı ve örgütlenmesiyle, Sovyet devleti yasalarıyla güvence altına alındı. Bu yeni Anayasamızda da yansıtılmaktadır.

Sovyetler Birliği bugün ulusların yazgılarını özgürce belirleme ve eşit haklı Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri'nin gönüllü olarak birleşme temelinde kurulan çok uluslu bir tek, birleşik devlettir. SSCB bileşimine giren birlik cumhuriyetleri SSCB yetkisindeki SSCB Anayasasında yer alan hakların da dışında bağımsız devletlerdir, kendi topraklarında devlet egemenliğini bağımsız olarak gerçekleştirirler. Her birlik cumhuriyetinin SSCB Anayasasına uygun kendi Anayasası, kendi devlet organları, yönetim organları, mahkemeler, kendi yasaları vardır. Her birlik cumhuriyeti SSCB bileşiminden serbestçe çıkmak hakkına sahiptir.

Hiçbir birlik cumhuriyetinin sınırları kendi rızası olmadan değiştirile-

mez. Her birlik cumhuriyeti yabancı devletlerle ilişkiler kurma, anlaşmalar imzalama, karşılıklı elçilikler ve konsolosluklar açma, uluslararası örgütlerin çalışmalarına katılma hakkına sahiptir. Ukrayna ve Belorusya Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri İkinci Dünya Savaşı'nda Alman faşistleri üzerinde utku kazanılmasına yaptıkları büyük katkıdan dolayı Birleşmiş Milletler Örgütü'nün üyesi kabul edilmişlerdir.

SSCB'de birlik cumhuriyetleri'nin yansısı daha 20 özerk Sovyet sosyalist cumhuriyeti vardır. Bunlardan 16'sı RSFSR'de, ikisi Gürcistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nde, biri Azerbaycan SSC'nde, biri de Özbekistan SSC'i sınırları içindedir. Ve onların bileşimine girmektedir. Özerk cumhuriyetler, Sovyet federasyonu koşullarında ulusal devlet yapısı biçimlerinden biridir. Her özerk cumhuriyetin de kendi Anayasası vardır. Bu cumhuriyetler devlet egemenliğini gerçekleştirmede geniş özerkliğe sahiptirler. Her cumhuriyetin devlet ve yönetim organları vardır. SSCB sınırları içinde özerk bölgelerde ve özerk illerde yaşayan birçok küçük halklar da özerklik elde etmişlerdir. (SSCB'de böyle 8 özerk bölge, 10 özerk il vardır). Sovyet egemenliği yıllarında onlarca halk kendi ulusal-devlet mekanizmasını kurarak ilk defa özyönetim için, kendi ulusal çıkarlarını korumak, ulusal kültürlerini geliştirmek için güvenceler elde etmişlerdir.

Birlik cumhuriyetlerinin egemenlik hakları Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği ve onun Anayasası tarafından korunmaktadır. Bu hakların sağlam güvenceleri de vardır. SSCB'de yaşayan ulus ve halkların sürekli yakınlaşmaları devletin birlik cumhuriyetleri temelinde güçlendirilmesini gerektirmektedir. Bu, yeni Sovyet Anayasasında SSCB'nin çok uluslu bir tek, birleşik devlet olarak tanımlanmasında yansısını bulmuştur. SSCB Anayasasına ulusal devlet yapısının daha da geliştirilmesi ve zenginleştirilmesi tüm çok uluslu Birliğin genel çıkarlarıyla, onu oluşturan tüm birlik cumhuriyetlerinin çıkarlarını gerçekten demokratik biçimde birleştirmeyi, ülkemizde yaşayan tüm ulus ve halkların çokyönlü gelişmelerini ve sürekli yakınlaşmalarını sağlıyor.

Ülkenin en yüksek organı SSCB Yüksek Sovyeti'dir. Ve SSCB'de yaşayan tüm ulus ve halkların çıkarlarını temsil eder. (1) Yüksek Sovyet eşit haklı

(1) Ülkemiz sınırları içinde bulunan tüm uluslar ve halklardan vatandaşlar, tüm devlet ve yönetim organlarının çalışmalarına katılmaktadır. Onlar devlet temsilcilik organlarına seçilirler, devlet organlarına atanırlar. Örneğin, 1974 yılında yapılan son SSCB Yüksek Sovyeti seçimlerinde 61 ulustan halk vekili seçildi. Bu seçilenler sadece birlik ve özerk cumhuriyetlerde, özerk bölge ve illerdeki uluslardan değildir. Halk vekilleri arasında ülkemiz topraklarında kendi ulusal-devletsel kuruluşları olmayan ulus ve halklardan temsilciler de vardır. Bunlar Bolgarlar, Rumlar, Koreliler, Almanlar, Polonyalılar, Finlandiyalılardır. Tüm Sovyetleri ele alırsak, bunlarda ülkemizde yaşayan yüzden fazla ulus ve halktan seçilmiş halk vekilleri vardır. Halk ekonomisinin tüm kollarında yöneticilerin bileşimi de çok ulusludur.

iki kamaradan oluşur: Birlik Sovyeti ve Uluslar Sovyeti. Her iki kamaranın de eşit ölçüde yasama girişimi hakkı vardır. Birlik Sovyeti, tüm Sovyetler Birliği ölçüsünde nüfusa göre, yani bir halk vekili belirli sayıda seçmene göre seçilmekle birlikte Uluslar Sovyetinde her birlik cumhuriyeti, nüfusu ne kadar olursa olsun, eşit ölçüde, 32 halk vekiliyle temsil edilir. Uluslar Sovyeti'nde tüm özerk cumhuriyetler — 11 halk vekili, özerk bölgeler — 5 halk vekili ve özerk iller — 1 halk vekiliyle temsil edilirler. SSCB Yüksek Sovyeti'nin böylesi bir yapısı oluşu, ülkenin genel çıkarlarıyla birlik ve özerk cumhuriyetlerin, özerk bölge ve illerin özgül çıkarlarını bağdaştırarak çeşitli yasaları, halk ekonomisi plânlarını, devlet bütçesini ve diğer kararları kabul etme olanağı veriyor.

Birlik Cumhuriyetleri diğer devlet organlarında da eşit ölçüde temsil edilmektedirler. Örneğin, halk vekillerinden seçilen SSCB Yüksek Sovyeti'nin bileşimi şöyledir: Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı, Başkan birinci yardımcısı, 15 başkan yardımcısı, (her cumhuriyetten bir kişi), Prezidyum Sekreteri ve 21 üye. SSCB Yüksek Prezidyumu başkanlığına SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri L. İ. Brejnev yoldaş seçilmiştir. Yerleşen bir geleceğe göre Birlik Cumhuriyetleri Yüksek Sovyetleri başkanları SSCB Yüksek Sovyeti Prezidyumu Başkanı Yardımcılığına seçilirler.

Birlik cumhuriyetleri temsilcilerinin tüm Sovyetler Birliği ölçüsündeki kuruluşlara katılmalarının birlik cumhuriyetleri çıkarlarının savunulması bakımından büyük önemi vardır. Birlik cumhuriyetleri bakanlar kurulu başkanları Sovyetler Birliği Bakanlar Kurulu üyesidirler. Birlik cumhuriyetleri Yüksek Mahkeme başkanları da Sovyetler Birliği Yüksek Mahkemesi üyesidirler. Bundan başta tüm Sovyetler Birliği ölçüsünde ve birlik cumhuriyetlerinde eylem gösteren bakanlıklar ve genel müdürlükler var. Bunlar kendi aralarında SSCB ve birlik cumhuriyetlerinin ortak eylemlerinin yönetimini gerçekleştiriyorlar. Bu da tüm ülkenin ve ayrı ayrı cumhuriyetlerin çıkarlarının korunmasını güvence altına alıyor. Tüm ülke ölçüsünde eylem gösteren kuruluşların birlik cumhuriyetlerinde eylem gösteren kuruluşlar önünde bazı önemli yükümlülükleri vardır.

Bilindiği gibi, SSCB'nin çok önemli kanun tasarıları son biçim verilmek üzere özel olarak birlik cumhuriyetlerine de gönderilmektedir. Tasarı SSCB Yüksek Sovyeti'nin her iki kamarasında da salt çoğunlukla kabul edildikten sonra kanunlaşır.

SSCB'nin ve birlik cumhuriyetlerinin yetkilerinin açıkça belirlenmesi SSCB ve birlik cumhuriyetleri yasama sistemlerinin belirlenmesini gerektirir. Bazı sorunlar yalnız SSCB yasama sistemiyle, diğerleri yalnız birlik cumhuriyetleri yasama sistemleriyle çözülür. Sonuncu olarak bazı sorunlar hem SSCB, hem de birlik cumhuriyetleri yasama sistemiyle düzenlenir.

Birlik cumhuriyetlerinin yasama sistemleri birlik cumhuriyetinin ve aynı zamanda SSCB ile birlik cumhuriyetinin yetkisindeki sorunları ayrıştırı-

larıyla işler. Bu, birlik cumhuriyeti yasalarında o cumhuriyetin özgül koşullarını gözönünde bulundurma olanağını veriyor. Bu aynı zamanda, birlik cumhuriyetlerinin yasama sisteminde ayrımların olmasını koşullandırıyor. Bu tür ayrımlar özellikle günlük yaşam ve aile ilişkilerinde sık sık görülmektedir. Çünkü bölesi ilişkiler bu cumhuriyetlerde yaşayan halkların ulusal yaşam tarzıyla, ulusal gelenek, görenek ve törelerle sıkı sıkıya bağlıdır. Bazı durumlarda cumhuriyetlerin yasama sistemlerindeki ayrımlar coğrafi ve iklim özelliklerinden ileri gelmektedirler. Böyle ayrımlar ceza kanunlarında da vardır. Bazı birlik cumhuriyetlerinin ceza kanunları belirli yerli adetlerin kalıntılarını sürdürmeyi suç saymaktadır. Örneğin, gelinlik kızlara başlık alma RSFSR, Kırgızistan, Tacikistan, Ermenistan ve Türkmenistan ceza kanunlarıncı suç sayılmaktadır.

Sovyet devleti tüm vatandaşların emek hakkını, meslek ve iş seçme hakkını, dinlenme hakkını, sağlığı koruma, yaşlılıkta ve hastalık hallerinde maddi gereksinimlerini sağlamayı, konut hakkını, kültürel değerlerden yararlanma hakkını, eğitim hakkını, devlet ve toplumsal işlerin yönetimine katılma hakkını güvence altına almıştır. Çeşitli uluslara ve ırklara mensup Sovyet vatandaşları eşit hakka sahiptirler. Bu hakların gerçekleşmesi SSCB'deki tüm ulus ve halkların her yönlü gelişmesi ve yakınlaşması politikasıyla, vatandaşların Sovyet yurtseverliği ve sosyalist enternasyonalizm ruhunda eğitilmesiyle, ana dilinden ve SSCB'deki diğer halkların dillerinden geniş olarak yararlanma olanaklarıyla sağlanmaktadır. Hakların dolaylı veya dolaysız sınırlandırılması, vatandaşlara ırk ve ulus ilişkilerine bakarak dolaylı veya dolaysız ayrıcalık tanınması, her tür ırksal veya ulusal üstünlük, düşmanlık ve nefretin propaganda edilmesi kanunlara göre suçtur ve bunları yapanlar cezalandırılırlar.

Komünist Partisinin ve Sovyet devletinin ulusal politikası ülkemizdeki tüm ulus ve halkların özgürce gelişmesini sağlamakla kalmıyor, aynı zamanda onların yakınlaşmaları için ortam da yaratıyor. Bunun temelini ülkemizin sınırları içinde meydana gelen tek parça ekonomik organizm ve aynı zamanda türdeş sosyal yapılı ulus oluşturmaktadır. Çünkü 1920 yıllarında birçok halkın işçi sınıfı genel nüfus içinde % 3-4'ü geçmiyordu. Rus halkının sosyal yapısında işçiler diğer uluslara bakarak daha fazlaydı. Sosyal ekonomik gelişmeye işçi sınıfının ulusal müfrezelerinin gelişmesi eşlik ediyordu. Şimdi bütün cumhuriyetlerde işçilerden, kolhozculardan ve aydınlardan oluşan bir tip sınıfsal yapı vardır. 1939, 1959 ve 1970 yıllarında yapılan nüfus sayımları Sovyetler Birliği nüfusu içinde işçilerin sayısının sürekli arttığını göstermektedir.

Teknik ilerleme kol ve kafa emeği verenler arasındaki oranın da değişmesine yol açtı. 1960 yılları başlarında kafa emeği verenlerin sayısı bakımından cumhuriyetler arasındaki fark son derece azaldı. Cumhuriyetlerde, kentlerde ve köylerde yaşayanların oranı da değişmektedir. 1939 yılında

kentlerin sayısı sadece altı cumhuriyette toplam nüfusun yaklaşık olarak üçte birini oluştuyordu. 1970 yılında ise kentlilerin sayısı 8 cumhuriyette toplam nüfusun yarısını ve yarısından fazlasını oluşturmaktadır.

Halklar arasında kültür bakımından eşitsizliğin ortadan kaldırılması, sosyalizm kuruculuğunun en önemli kazanımlarından biridir. Ekonomik gelişmede sağlanan başarılar istisnasız tüm cumhuriyetlerdeki halkların yalnız maddi durumlarının iyileşmesine değil, aynı zamanda onların kültür düzeylerinin yükselmesine de yardım etti. Devrimden önceki Rusya'da yetişkin nüfusun dörtte üçü okuma-yazma bilmiyordu. Bugün SSCB'de okuma-yazma bilmiyen yoktur. Halk ekonomisinde çalışanların dörtte üçü yüksek veya orta (tam ve tam olmayan) öğrenimlidir. Bugün 93 milyondan fazla insan eğitim yapmaktadır. Bundan 60 yıl önce sayıca oldukça kalabalık olan Kırgızların ve Türkmenlerin bile yazıları yoktu. Onlarda ana dilinde eğitim yapan okul da yoktu. Bugün Orta Asya Cumhuriyetlerinin yetişkin nüfusunun yarısından fazlası yüksek veya orta öğrenimlidir. Bugün yalnız Özbekistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nde 1920 yılları sonunda tüm Sovyetler Birliği halk ekonomisinde çalışanlardan daha fazla yüksek ve orta öğrenimli uzman vardır.

Devrimden önce şimdiki cumhuriyetlerin çoğunun topraklarında yüksek okul yoktu. Şimdi bu cumhuriyetlerde (Moldavya, Türkmenistan, Kazakistan, Tacikistan, Gırgızistan, Azerbaycan, Ermenistan) 10 bin kişiye düşen üniversitelilerin sayısı İngiltere ve İtalya'ya kıyasla 1,5-2 kez, Federal Almanya'ya kıyasla da 2-3 kez daha fazladır.

Sovyet egemenliği yıllarında bilimsel kurumların sayısı 18 kat arttı. Bilimin coğrafyası değişti. Devrimden önceki Rusya'da birkaç bilimsel araştırma entstitüsünü içine alan bir Bilimler Akademisi vardı. Şimdi ise tüm cumhuriyetlerde geniş bilimsel araştırma kurumları olan Bilimler Akademileri vardır. SSCB Bilimler Akademisinin birçok şubesi yarım yüzyıl önce okuma-yazma bilenlerin ender bulunduğu bölgelere yerleştirilmiştir.

Sovyet egemenliği yıllarında Sovyetler Birliği'nde 145 dilde kitap yayımlanmıştır. SSCB'deki halkların 89 dilde yayınlanan kitapları da bunun içindedir. 1913 yılında Moldavyalıların, Kırgızların, Türkmenlerin, Başkırların, Buryatların, Kalmukların, Mordvinlerin, Çeçenlerin, İnguşların dilinde tek bir kitap yayımlanmamıştır. 1975 yılında Moldavyalıların dilinde 8 milyon adedi bulan 619 kitap, Kırgızların dilinde 4,3 milyon adedi bulan 444 kitap, Türkmenlerin dilinde 3,8 milyon adedi bulan 267 kitap yayımlanmıştır.

Bugün Sovyetler Birliği'nde 47 dilde temsiller veren 573 profesyonel tiyatro vardır. Bunlardan 26'sı Özbekistan'da, 28'i Kazakistan'da, 7'si Kırgızistan'da, 11'i Tacikistan'da, 6'sı Türkmenistan'da, 7'si Moldavya'dadır. Devrimden önce bu cumhuriyetlerin topraklarında bir profesyonel tiyatro bile yoktu.

Gelişmiş sosyalizmde kültürün ilkesel özelliklerinden biri de, onun tüm halkların yarattıkları manevi değerlerin organik alaşımı oluşudur.

Çok uluslu Sovyet devletinin kuruluşu deneyi Marksist-Leninist öğretinin ulusal sorunun ancak toplumun sosyalist temeller üzerinde yeniden kurulmasından sonra ardıcıl olarak çözülebileceği hakkında vardığı sonuçları parlak biçimde doğrulamaktadır. Ulusal eşitliği ilân eden, fakat pratikte gerçekleştirmeyen burjuva demokrasisinden farklı olarak sosyalist demokrasi halklara eşit haklar ve olanaklar sağlıyor, ulusal sorunların çeşitli uluslardan emekçilerin temel çıkarları gözönünde bulundurularak çözümünü için koşullar yaratıyor. Sovyet ülkesindeki tüm ulus ve halkların sıkı birliği, her yönlü gelişmeleri ve sürekli yakınlaşmaları bizim düzenimizin yapısı tarafından belirlenir, ve bunlar gelişmiş sosyalizmin nesnel yasallığıdır.

Hindistan'da yeni durum ve Hindistan Komünist Partisi'nin ödevleri

Narayana Krishnan

HKP Merkez Yürütme Komitesi üyesi ve Ulusal Konsey Sekreteri

Hindistan'da Mart ayında, Parlamente'nun Halk Meclisi için (Lok Sabha) yapılan seçimler sonucunda yepyeni bir durum oluştu. Seçimler Hindistan Ulusal Kongresi partisi'nin (HUK) 30 yıllık yönetimine son verdi ve Janata Partisi'ni, tüm ülkenin iktidar partisi olarak, onun yerine getirdi. Bu olayın başlıca politik sonucu budur.

Ülkenin politik arenasındaki böylesi güçlü gelişmenin nedenleri nelerdir? HUK'in bir iktidar partisi olarak rolünü yitirmesini, seçimlerdeki kesin yenilgesini söz konusu yapacaksa, bunların nedenleri apaçık ortadadır. Bunlar, iktidarda olmanın verdiği ayrıcalıkların aşırı derecede kötüye kullanılması, yani olağanüstü durum ilân edilmesi ve bunun sıradan insanlara karşı kullanılması; vatandaş özgürlüklerinin kısıtlanması, korkunç kovuşturmalar ve yığınsal tutuklamalar; zorla kısırlaştırmalar ve yoksul evlerinin yıkılması da dahil, özellikle emekçilere karşı baskılar v. b. Başbakanın oğlu Sanjay Gandhi'nin başında bulunduğu yasadışı bir kişisel egemenlik merkezinin oluşmasıyla, ülkedeki memnuniyetsizlik daha da artıyordu. Aynı zamanda, işçi sınıfının yaşam düzeyine ve sendikal haklarına saldırılar artırılıyor, onun her yasal eylemi bastırılıyor, vergi yükü emekçi köylülüğün sırtına aktarılıyordu. 1976'da perakende mal fiyatlarındaki sürekli artışlar ve toplam fiyatlarda hemen hemen % 50 oranındaki artış, halk çoğunluğunun durumunu, ciddi bir şekilde ağırlaştırdı. Ekonomik politikadaki tekel yanlısı açık yöneliş, Dünya Bankası'nın isteklerini kabul etme eğilimi, uluslararası şirketlerle işbirliği, yurtsever çevrelerde haklı endişeler yaratıyordu. Birçok sosyal-ekonomik, bu arada fakir köylülerin durumunu iyileştirmeye yönelik dönüşümleri öngören 20 maddelik hükümet programı, pratikte hasır altı edilmiş ve Sanjay Gandhi'nin, başlıca ödevleri zorla kısırlaştırmak ve «şehirlerin dış görünüşünü güzelleştirmek amacıyla» fakirlerin gecekondualarını yıkmak olan 5 maddelik sözümona programıyla değiştirilmişti.

Olağanüstü durumun kötüye kullanılması, zorbalık ve kovuşturmalar geniş halk yığınlarını, aydınları, öğrencileri ve orta katmanların öteki temsilcilerini Kongre Partisi'nden uzaklaştırdı. Yığınsal enformasyon alanında açıkça uygulanan anti-demokratik politika, sert sansür, hükümete karşı güvensizliği daha da artırdı. İktidar partisi içinde süregelen partiçi demokrasiyi bozma süreci, kişisel otoriter idare biçimine geçme eğilimini hızlandırarak, yerleşmiş idare sorunlarının ortadan kaldırılmasına yolaçtı.

Sanjay Gandhi ve çevresindekilerin Hindistan Komünist Partisi'ne karşı giriştikleri kasıtlı karalama ve iftira kampanyası, Kongre partisi'ne büyük zararlar verdi. Bu kampanyaya bizzat İndira Gandhi ve onun HUK içindeki «dalkavuklar» grubu da katıldı. Sonuç olarak, gericiliğe karşı savaşta demokratik güçlerin birliğini sağlama perspektifleri ortadan kaldırıldı. HUK Ulusal Konseyi'nin birçok kararlarında (1976), olağanüstü durumun son aşamasında Kongre Partisi'nin uyguladığı politikanın, tüm demokratik eğilimli katmanların partiden uzaklaşmasına yol açtığı yolunda kesin uyarıda bulunuldu. Kongre Partisi'nin bu politikası, Halk Meclisi seçimlerindeki eşi görülmemiş yenilgisinin başlıca nedenlerinden biri oldu.

Seçimlerden hemen sonra Delhi'de toplanan HKP Ulusal Konseyi, seçim sonuçlarını ve partimizin başarısızlığının başlıca nedenlerini çözümledi. Ulusal Konsey, en azından olumsuz yönleri ön plâna çıkmaya başladığı zaman olağanüstü durumun kaldırılmasını istememekle, çok ciddi bir hata işlediğini belirtti. Aynı zamanda burjuva devletin ve onun bürokratik aygıtının elinde uzun bir süre için geniş, olağanüstü yetki bulundurulmaması gereği anlaşılamamıştı. Olağanüstü durumun, devlet idaresinin karakterini ulusal-demokratik yönde değiştirmek için kullanılabileceği görüşü yanlıştı. Ulusal burjuvazinin ve onun İndira Gandhi yönetimindeki Kongre Partisi'nde bulunan temsilcilerinin ilerilik potansiyelinin abartılması gibi bir hata da işlenmişti.

Genel seçimler öncesi dönemde partimiz hükümetin anti-emperyalist dış politikasını ve iç politikasındaki olumlu girişimleri desteklese bile, rejimin iç politikasında artan halk düşmanı, anti-demokratik yöntemlere karşı savaşım, herşeyden önce onun dikkat merkezinde olması gereğini, her zaman yeterli ölçüde kavrayamamıştı. Çünkü ilerici dış politikayı savunmak ve güçlendirmek, ancak buna uygun bir «iç temel», yeni ilerici ve demokratik dönüşümler temelinde olmasıdır.

Kuşkusuz, şunu da belirtmeliyiz ki HKP, savaşım olanakları yürürlükteki sıkıyönetim sınırları içinde kalsa da, kamuoyunu bu yöntemlere karşı savaşa seferber etmeye çalışarak, bütün olağanüstü durum döneminde, sıkıyönetimle ilgili suistimallerin açığa vurulması davasında büyük bir rol oynadı. Komünistler, zorla kısırlaştırmalara ve fakirlerin evlerinin yıkılmasına sürekli karşı çıkıyordu. Ama bu, halkın, partimizle Kongre Partisi'nin politikası arasındaki farkı anlaması için yetersizdi. Üstelik, oluşan durumda (sansür, toplantı özgürlüğünün hızla kısıtlanması) komünistlerin söz-konusu ve diğer haksızlıkların açığa vurulmasında oynadığı rolü, geniş halk yığınlarının bilincine ulaştırmak bile olanak dışıydı, sıkıyönetimin uzatılması ise, onun kötüye kullanılmasını önleme yolunda başlıca engeldi. O zaman partimiz, olağanüstü yöntemler uygulanmasının geniş halk katmanlarında yarattığı suskunluk ve korku havasını, aslında gereği gibi değerlendiremedi.

Parlamento seçimlerinin sonuçlarını değerlendirirken, Kongre Partisi'nin kuzey eyaletlere oranla güneyde önemli başarılar elde ettiğini de belirtmeliyiz. Bu bir rastlantı değildir. Sıkıyönetimle ilgili tüm suistimaller, güneyde pek büyük boyutlara ulaşmadı. Bu eyaletlerde Sanjay Gandhi ve çevresinin dolaysız etkisi çok daha azdı. Buralarda, özellikle Kerala'da 20 maddelik program, daha tatmin edici ölçülerde uygulanıyordu. Komünist Başbakan A. Menon yoldaşın yönetimindeki eyaletin sol-demokrat koalisyon hükümetinin çeşitli alanlarda sağladığı başarılar, Kerala'nın sıradan insanların maneviyatına büyük etki yaptı ve eyalet halkı, Birleşik Cephe partilerine kesinlikle «evet» derken, paralel komünist partisi – (M)KP ⁽¹⁾ – ve onun kurduğu muhalefet cephesi, büyük bir darbe yediler. Muhalefet, seçimlerde son on yılın en düşük sandalya sayısını alabildi. Ancak, tüm Hindistan ölçüsünde seçim savaşının genel sonuçları, HUK yönetimine karşı olan güçlerin ve başlıcalarının bir araya geldikleri Janata Partisi'nin lehineydi.

Janata Partisi'ni Jana Sangh, Bharatiya Lok Dal, Kongre örgütü ⁽²⁾ ve Sosyalist Partisi oluşturuyordu. Bunlardan ilk üçü, muhalefette bulunduğu uzun yıllar boyu, Hindistan'ın 1950 yılları ortalarından itibaren Jawaharlal Nehru'nun yönetiminde, sol güçlerin tam desteğiyle uyguladığı ilerici ulusal politikanın tüm yönlerine, devlet sektörünün oluşmasına ve ekonomide ağır basan kol haline gelmesine, ulusal ekonomide plânlama yöntemlerinin uygulanmasına, ağır sanayi ve sanayileşmenin geliştirilmesine ve köklü toprak reformuna kesinlikle karşı çıkıyorlar, SSCB ve öteki sosyalist ülkelerle işbirliğine yönelik, barış, bloklardışı kalma, anti-emperyalist politikasına karşı duruyorlardı. 1970'lerde birçok grupta bölünen sosyalistlerin tutumunda da önemli çelişkiler ve kararsızlıklar vardı.

Bununla birlikte şunu da belirtmek gerekir ki, söz konusu örgütlerin liderleri, seçimlerin eşiğinde hapisten çıkıp Janata Partisi'ni kurduktan sonra onun seçim programını ilân ederken, yeni koşulların gereklerine uygun taktik hazırlarken, birçok eski politik saptamaların şeklini değiştirdiler. Böylesi bir şekil değiştirme, bu çevreler için, başlıca muhalefet güçlerinin anti-demokratik uygulamalara ve olağanüstü durum dönemindeki suistimallere karşı açtığı kampanya sonucunda, seçimlerde ülke yönetimine gelmeyi başarmalarından sonra, daha da zorunluydu. Geçmişte başarı ihtimalleri hemen hemen olmayan küçük muhalefet gruplarının, eninde sonunda, Hindistan burjuvazisinin ana güçlerince desteklenen iktidar partisi durumuna yükselen Janata Partisi'nde birleşmeleri, bu partinin politikasının belirli alanlarını etkilemişti.

⁽¹⁾ (Marksist) Komünist Partisi.

⁽²⁾ Bu üç geleneksel gerici partiden başka Janata Partisi'ne İ. Gandhi hükümetinden ayrılan, fakat Janata Partisi'yle birleşinceye kadar geçen birkaç hafta içinde kendi parti örgütünü tamamen kuramayan J. Ram'-ın ilân ettiği Demokrasi için Kongre Partisinde girmektedir.

Janata Partisi'nin iktidarda bulunduğu birkaç ay içinde, mevcut olan burjuva-demokratik sisteminde, sıkıyönetim döneminde yaratılan bazı saskatlık ve sapıklıkların ortadan kaldırılması yönünde adımlar atıldı. Ama bu adımlarla ilgili demokrasiye yönelişin ardına gizlenen hükümet, özellikle ekonomik alanda, sağa doğru açık eğilimi hızlandırmayı denedi. Yerli tekelere karşı ödünler veriliyor, uluslararası şirketler ısrarla ekonominin en önemli alanlarında işbirliğine çekilmeye çalışılıyor. Devlet sektörü saldırılara uğruyor, büyümesi sınırlandırılıyor. Plânlamadaki öncelikler gericiiler yararına gözden geçirildi. Hindistan'ın emperyalist «yardımlara» bağımlılığı artıyor. Diğer yığınsal tüketim malları bir yana, hattâ tüketimle ilgili tahıl alımı ve dağıtımı gibi yaşamsal önemi olan alanlarda, «pazar güçlerine» ve serbest pazar ekonomisine, her geçen gün daha çok ağırlık veriliyor. Devletleştirmeler durduruldu. Toprak reformunun gerçekleşmesi gereği, tam bir suskunlukla geçiştiriliyor. Aynı zamanda köy ekonomisinde, genellikle zengin köylülere ve büyük çiftlikçilere yarar sağlayan teknik iyileştirmelere önem veriliyor.

Buna paralel olarak, sosyalizmin, plânlamanın, sanayileşmenin hedeflerinin ekonomide yönetici rolün devlet sektörüne verilmesi ve köklü olarak reformu yapılması idesini karalama denemelerine girişiliyor. Sağcı, gerici çevreler, ulusal çapta onaylanan ve kurtuluş sonrası dönemde uygulanan ilerici politikadan tamamiyle sapmaya hazırlanıyorlar. Bu, «Gandiciliğe dönüş», dikkatleri kırsal bölgeleri geliştirmeye çekme veya «sanayiın desantralizasyonu» yönündeki propagandanın ardına gizlenerek yapılıyor. İlerici çevreler, tarımın geliştirilmesi ve köyde yaşamın iyileştirilmesi alanlarında ertelenmez önlemler alınması gereğini kabul ediyorlar, fakat bu gibi önemleri, plânlama ve sanayileşme ilkelerine, ağır sanayi ve devlet sektörünü geliştirme kararlarına karşı çıkarmanın yalnız zarar vereceğini belirtiyorlar.

Janata Partisi hükümetinin dış politikasına gelince, günümüzde uluslararası durumun gereklerine uyarak, genel hatlarıyla bloklardışı kalmaya, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle dostluğa, tüm dünyada barışın sağlanmasına ve ulusal kurtuluş hareketlerini desteklemeye yönelik ilerici dış politika devam ediyor. Böylesi bir yönelim, kuşkusuz, genel çıkarları bugünkü hükümetçe temsil edilen Hindistan burjuvazisinin kendi çıkarlarına da uyuyor. Ama kayda değer başka bir şey var: Bugün, «gerçekten» bolklardışı kalmaya, giderek daha fazla ağırlık veriliyor. Bunun ardından, ekonomik alan da dahil, dış politikada emperyalizm yanlısı eğilim yaratarak, anti-emperyalist politikanın özünü boşaltma denemeleri gizleniyor.

Amerikan emperyalizminin nötron bombası gibi yığınsal kırım silâhlarının yeni, barbarca tiplerini geliştirerek silâhlanma yarışını hızlandırdığı, ABD ve öteki emperyalist devletlerin Afrika ve Arap halklarının ulusal

kurtuluş hareketlerini baltalama yeltenişlerini artırdığı, uluslararası gericiğin Şri Lanka, Bangladeş ve Pakistan'a karşı, dünyada ve bölgemizde barışı, demokratik gelişme davasını tehlikeye sokan komplolar hazırladığı günümüz koşullarında, «gerçekten bloklardı ki kalma» gerekçesiyle, Hindistan dış politikasının anti-emperyalist doğrultusunu körleştirmek çok tehlikeli sonuçlar doğurabilir.

Janata Partisi, kendi politikasını uygulama yolunda, birçok iç güçlüklerle karşılaşiyor. Son aylarda, Janata Partisi'nde birleşen örgütler arasında, her birinin yeni partide ağırlığıyla çok yakından ilgili çelişkiler belirmeye başladı. Örneğin, Hindistan'da birçokları, Jana Sangh ve onun askerselleştirmiş kolu olan Rashtria Swayamsewak Sangh (RSS)'in Bhartiya Lok Dal (BLD) ile birlikte kadro seçmede, eyalet kabinelerini oluşturmada ve hattâ Janata Partisi'nin politikasını saptamada egemen duruma sahip olduğu görüşündedir. Üstelik, RSS bağımsız olarak varlığını sürdürüyor, çeşitli bölgelerde gücünü artırıyor. Bununla birlikte İçişleri Bakanı Charan Singh'in yönetimindeki BLD'nin de bağımsız çalışmalarını sürdürdüğü yolunda haberler var.

Ama erkte bulunan blok içindeki gruplar arasında görüş ayrılıkları, yalnız iktidarı paylaşmalarıyla değil, ilkesel sorunlarla da ilgilidir. Netekim, Janata Partisi Başkanı Chandra Shekhar, ekonomik yaşamda devlet sektörünün belirlenmesi ve ekonomik gücün bundan böyle de yerli tekelsizliğin elinde konsantre edilmesi sorunuyla ilgili partinin politikasında yer alan belirli gerici eğilimleri açıkça eleştirmiştir. HKP, bu örgüt içinde, HUK'in politikasının yarattığı öfke ve memnuniyetsizlik nedeniyle bu örgüte oy veren yığınlarla birlikte, gelecek seçimlerde sol-demokratik bloka yer alabilecek demokratik unsurların bulunduğu inancıyla.

Ülkede ekonomik durum kötüleştikçe, yığınların memnuniyetsizliği arttıkça, aynı zamanda 22 eyaletin 10'unda yapılan yasama organları seçimi deneyinin de gösterdiği gibi büyük politik kampanyalar döneminde Janata Partisi içindeki politik ayrılıkların daha da artması bekleniyor. Hükümet seçimleri yapmaya acele ediyordu, çünkü Lok Sabha'da çoğunlukta olmasına karşın Eyaletler Konseyi'nde, yani parlamentonun üst kamarasında azınlıktaydı. Birçok eyalet hükümetleri de Hindistan Kongre Partisi'nin kontrolünde kalmaya devam ediyordu. İktidar partisi, eyalet seçimlerini kazanmadan, Ağustos 1977'deki yeni cumhurbaşkanı seçimlerinde başarılı olmayı bekleyemezdi. Bu partinin liderlerinin ekonomik durumun kötüleşmesi sonucu seçmenlerin görüşlerinde meydana gelecek değişikliklerden korktukları da görülüyordu.

Bu seçimlerde Hindistan Komünist Partisi'nin taktiği, Janata Partisi'nin eyaletler düzeyinde iktidara gelmesini önlemek ve böylece ona, hareketlerini daha da güçlendirmek olanağı vermemek yolunda yoğun bir çalış-

ma yürütmekti. Komünistler, Hindistan Ulusal Kongre partisi yönetiminin iflâs etmesine karşı, Janata Partisi'nin devlet yönetimini ele almasından sonra uyguladığı politikayla ülkeyi sağa götürdüğünü ve halkın yaşamsal sorunlarına çözüm getirecek olanağa sahip olmadığını en açık biçimde halka gösterdiğini görüyorlardı. Hindistan Komünist Partisi kendi seçim taktiğini belirlerken, paralel Komünist Partisiyle, aynı zamanda çeşitli bölgelerde işbirliğine gitmeye hazır olan diğer solcu partilerle belirli anlaşmaya varılması çabalarıyla seçimlerde solcu ve demokratik güçlerin desteklenmesi gereğinden hareket ediyordu. Hindistan Ulusal Kongre partisi sıralarındaki demokratik çevrelerle böylesi bir anlaşmaya gidilmesi isteğinin ve olanaklarının bulunduğu yerlerde, Komünist Partisi bu gibi anlaşmalara varılması için çaba harcıyordu.

Taktiğimiz her yerde bir kalamazdı. Bu, çeşitli eyaletlerdeki durumun özellikleri gözönünde bulundurularak belirlenir. Örneğin, Uttar-Pradeş, Bihar, Pendjap, Tamilnad da komünistler HUK partisiyle ya kısıtlı, ya da daha geniş anlaşmaya varmayı başardılar. Öteki bölgelerde ise, biz, böylesi anlaşmalara varılması isteğinde bulunmadık ve HKP seçimlere bağımsız olarak katıldı. Aynı zamanda paralel Komünist Partisiyle ve öteki solcu partilerle çatışmalardan kaçınmak için her türlü çabayı harcadık. Fakat esefle belirtelim ki, paralel Komünist Partisi Pendjap bölgesinin dışında bizim önerilerimizi kabul etmedi ve her yerde adaylarımıza karşı çıktı.

Kanımıza göre, seçimlerin sonuçları, Komünist Partisi'nin seçtiği taktiğin doğru olduğunu gösterdi. Partinin yasama organlarındaki temsilcilerinin sayısı azalmış olsa da, eğer bunu beş yıl önceki seçimlerdeki başarıyla, aynı zamanda Lok Sabah'da ki seçimlerin sonuçlarıyla kıyaslarsak, parti özellikle Uttar-Pradeş, Bihar, Penjab, Delhi ve Tîmilnad'da önemli başarılar elde etmiştir. Parti seçim kampanyasında çok mütevazı bir maddî temele sahip olmasına ve bu kampanyanın HKP için çok ağır koşullarda sürdürülmesine karşı böylesi bir başarı elde etmiştir. Seçimler sırasında yalnız Bihar'da 21 komünist öldürüldü. Birçok eyaletlerde oylarını HKP'ne vermelerini önlemek için harîjanlara (Hindistan'da bir kast), tarım işçilerine karşı geniş çapta terör ve baskı uygulandı.

Son eyalet yasama organları seçimleri sırasında bütün solcu ve demokratik güçlerin birliği yolundaki stratejik çizgimizin güncelliği bir kez daha pratikte doğrulandı. Komünistlerin ve Hindistan Ulusal Kongre partisindeki demokratik elemanların işbirliği, seçim kampanyası sırasında anların çizgisini izliyen yığınlar birçok eyalette önemli başarıların elde edilmesini sağladılar. Bugünkü durumda ise, partimiz ile bu elemanlar ve öteki demokratik ve solcu partiler ve güçler arasında işbirliği ve ortak eylem olanakları daha da artmıştır. Kongre Partisi'nin içindeki gelişmeler büyük ölçüde buna yardımcı oluyor. Bu partinin içindeki savaş gittikçe sertleşti-

yor. Partideki demokratik ve solcu güçler, partinin, gerici Sandjay Gandhi grubuyla bağlarını kesmesini, onun gerici politikasından vazgeçmesini, ortanın solunda bir politika izlemesini ve bununla ilgili program kabul etmesini, HUK partisinin öteki demokratik ve ilerici parti ve güçlerle işbirliğini güçlendirmesini istiyorlar. Kongre Partisi, partimizi ve öteki solcu ve demokratik partileri ve örgütleri destekleyenler arasında böylesi ortak eylemler (özellikle tabanda) ve Hint dilinin konuşulduğu, gericiliğinin konumlarının hâlâ güçlü, solcu partilerin ise önemli ölçüde zayıf olduğu eyaletlerde büyük önem taşıyor.

HKP, önümüzdeki aşamada solcu-demokratik birliğin pekiştirilmesi, güncel politik ve anti-emperyalist savaş sorunlarında yığınların çıkarlarının korunması, ulusal çapta onaylanan ilerici politikasının savunulması çalışmalarına büyük önem veriyor. Bütün bunlar, HUK partisi içindeki demokratik çevrelerle ve diğer solcu partilerle işbirliğinin güçlendirilmesini gerektiriyor. Zamanın ve durumun buyruğu budur.

Eğer bugünkü durumu bir bütün olarak ele alırsak, ne Janata Partisi'nin hükümeti, ne de HUK partisinin kuracağı bir kabine ülkenin önünde duran sorunları, çözemeyeceği açık-seçik ortaya çıkıyor. Bununla birlikte, gerek Hindistan'da, gerekse Hindistan dışında sözümona iki partili bir sistem öneren etkili çevreler vardır. Bunlar her şeyden önce Hindistan'ın politik sisteminde sırayla iktidara gelen iki burjuva partisinin egemen olduğu ABD örneğine özenen emperyalizmdir ve küçümsenemeyecek ölçüde güçlenen tekerci gruplardır. Burada şöyle bir durum söz konusudur: Janata Partisi hükümeti kendinden memnun olmayan halkın baskısı artınca istifa edecek ve yerine HUK hükümeti kurulacaktır. Gelecekte de bu hükümeti Janata Partisi hükümeti değiştirecektir. Başka bir deyimle, halk böylece burjuvazinin çıkarlarını savunan her iki partiden birini seçmeye zorlanacaktır.

Eğer bu görüşün stratejik amacı kapitalist sistemi ve burjuvaziyi kurtarmaksa, bunun dolaysız politik anlamı da, HKP ve öteki solcu partileri toplumsal yaşamın dışında bırakmak, onları politik bakımdan zayıf düşürmektir. Tek bir ilerici ve demokrat buna benzer plânları onaylayamaz. Bu yeni durumdan tek çıkış yolu, burjuva partileri olan HUK ile Janata Partisi'nin politikasından farklı olan sol-demokratik alternatiftir. Bütün demokratik ve solcu güçler için, gericiliği püskürtme olanağını sağlayacak, ülkemizin birliğini, demokrasiyi koruyacak, köklü sosyal-ekonomik dönüşümleri gerçekleştirecek tek yolun bulunduğu gittikçe daha açık-seçik ortaya çıkıyor. Bu da, kendi saflarını sıklaştırmayı ve bu biricik alternatifi halka göstermeyi gerektiriyor. Bununla ilgili olarak, Kerala eyaletinde sol-demokratik hükümetin yönetim deneyleri özel bir önem kazanıyor. Son seçimlerde oylarını solcu güçlere veren Batı Bengal'de halkı da, ne HUK, ne de Janata Partisi yönetimini istemediğini açıkça belirtti.

Paralel Komünist Partisinin ve onun solcu cephesinin bu bölgede kendi hükümetini kurarak sağladığı başarının önemi bundan ileri gelmektedir.

Kerala'daki Birleşik Cephe hükümeti ve Batı Bengalya'daki solcu hükümet, gerçek ilerici ödevleri saptamay; ve bunları gerçekleştirmeyi sağlayarak, ülke çapında sol-demokratik perspektifler yönünde yığınları kendilerinden yana çekmede büyük başarılar elde edebilirler. Eğer her iki hükümet te bütün solcu ve demokratik partilerle ve güçlerle, bu arada bugünkü hükümete girmiyenlerle işbirliğini sağlamaya ve geliştirmeye çalışırsa bu hedefe ulaşılabilir. HKP'ne gelince, o, Batı Bengalya eyaleti hükümetiyle işbirliğine hazır olduğunu açıkladı ve (M)KP'ne de Kerala eyaleti hükümetine karşı aynı tutumu takınması çağrısında bulundu. Partimiz, HKP, (M)KP ve naksalitler ⁽³⁾ grupları arasında eylem birliğinin gerçekleştirilmesini bütün demokratik parti ve güçlerin birliği savaşımının önemli bir parçası olarak görüyor. Parti, bu çevrelerle diyaloglar kurmayı sürdürecektir. Çünkü, biz, bugün bütün güçlülere ve engellere karşı HKP ve (M)KP'in, onların yığın örgütleri arasında eylem birliğinin mümkün olduğu kanısındayız.

Biz, aramızda varolan politik ve ideolojik görüş ayrılıklarının ilkesel karakterini görmemezlikten gelmiyoruz. Hindistan'da komünist hareketin parçalanmasından sonra, HKP son 13 yıl içinde gerek ulusal, gerekse uluslararası plânda taktik ve stratejisini belirlerken her zaman enternasyonalist, Leninici geleneklere bağlı kalmıştır. Ve bugün Komünist Partisi ülkede komünist hareketin ilkesel temelde birleşmesi için çalışıyor. Kanımıza göre, halk yığınlarının sorunlarını, politik sorunları çözme yararına olan eylem birliği, Hindistan'da komünist hareketi birleştirmeye götürmede gerekli olan uzun ve karmaşık sürecin ilk elemanıdır.

Esefle belirtelim ki, HKP'nin işbirliği çağrıları bugüne dek paralel Komünist Partisi yöneticileri tarafından sert bir biçimde reddedilmektedir. Bu çevreler her türlü ortak eylemin ön koşulu olarak bizden, HUK ile bütün bağlarımızı kesmeyi, hatta Kerala'da Birleşik Cephe hükümetinden çıkmamızı istediler. Bu gibi isteklerin genellikle doğru olmadığını söylemek bile gereksizdir ve koşulan bu şartların sol-demokratik birlik davasına yardım edeceğini sanmıyoruz. Hatta bundan bir süre önce (M)KP Kerala örgütü, demokratik yoldan kurulan hükümeti dağıtmak için merkez hükümetin, yani Janata Partisi hükümetinin müdahalesini sağlamak amacıyla «Kerala'da yasallığın ve asayişin» sağlanması isteklerinin arkasına gizlenerek, HKP'nin kadrolarına, Kongre Partisi üyelerine, eyalet hükümeti bakanlarına karşı terör ve ölüm kampanyası açtılar. Paralel Komünist Partisi liderleri Janata Partisi'nin gerici politikasına karşı savaşı görmemezlikten gelecek, bu partinin hükümetine her türlü destekte bulunuyorlar. Hindistan

(3) 1967'de (M)KP'den ayrılan gruplar.

Komünist Partisi, sadece ve sadece yığınların çıkarlarına ve artan savaşına, HKP'ne ve (M)KP'ne, bütün solcu ve demokratik güçlerin ortak eylemlerine zarar verecek olan bu politikadan vazgeçilmesi yönünde çağrılar yaptı.

Partimiz, çeşitli koşullarda ve halkın çıkarları yararına öteki solcu partilerle: Devrimci-sosyalist, Merkezîyetçi Sosyalist Birlik, Forvard Bloku, İşçi-Köylü Partisi'yle eylem birliğinin gerçekleştirilmesi için hazır olduğunu gösteriyor. Kanımıza göre, solcu ve yurtsever güçlerin ortak eylemlerine yalnız Kongre Partisi'nin demokratik kolu, HUK çizgisini izliyen yığınlar değil, aynı zamanda Janata Partisi'nden demokratik elemanların katılmasını sağlamak gerekiyor. Bu yeni politik koşullarda partimiz, sol-demokratik-güçlerin birliğini kurma yollarını ve böylesi bir birlik çerçevesinde solcu güçlerin, ülkede komünist hareketin birliğinin rolünü yeni biçimde değerlendiriyor.

Temmuz 1977'de yapılan HKP'nin Ulusal Konsey Toplantısında bugünkü politik durum derinliğine incelendi ve komünistlerin önünde duran ödevler saptandı. Ulusal Konsey özellikle ekonomik alandaki durum gözönünde bulundurulursa Hindistan'da bir patlama tehlikesinin olduğu sonucuna vardı. Fiyatlar daha da artmıştır. Hükümetin ekonomik politikası tüccarlara, toptancılara ve vurgunculara ⁽⁴⁾ sınırsız özgürlükler getirmiştir. Eğer köklü tedbirler alınmazsa, ekonomik durumun daha da kötüleşeceğine ilişkin belirtiler ortadadır.

Toprak ağaları hariciyan ve tarım işçilerine karşı sert, acımasız bir saldırıya geçmişlerdir ve polisle anlaşarak bu güçlere müthiş işkenceler yapıyorlar. Önceki hükümet zamanında toprak reformu yasasına göre toprağa kavuşan köylüler toprak ağaları tarafından topraklarından kovulmaya başlandı. Bazı bölgelerde kabul edilen asgari ücret yasasının yavaşama geçirilmesi için çıkışlar sürdürülürse tarım işçileri üzerinde baskıların artırılacağı yönünde onları tehdit ediyorlar. Birçok eyaletlerde, örneğin, Uttar-Pradeş, Bihar'da büyük toprak sahipleri, «kendi partilerinin», Janata Partisi'nin iktidara gelmesinden sonra hariciyanlara ve tarım işçilerine karşı kesin saldırıya geçeceklerini açıkça söylüyorlar.

Janata Partisi ve onun hükümeti, geniş emekçi yığınlarının yaşamının iyileştirilmesine, demokratik ve sendikal hakların sağlanmasına ilişkin seçim öncesi vaatlerin birçoğunu yerine getirmiyor. Lokavtların ve yığınsal işçi çıkarmaların son bulması şöyle dursun, tam tersine, tekeller bu tür işlemlere daha açık bir biçimde gidiyorlar. Şimdiye kadar ücretlerin artırılmasına ilişkin toplu sözleşme görüşmelerinin yapılması gerektiği enerji,

(4) Hindistan basını geniş tüketim mallarının pahalılaşacağını yalnız bu yılın üç ayında % 150, bazı hallerde ise % 200 oranında yükseldiğini açıklıyor.

bankacılık ve sigorta gibi önemli alanlarda hükümet, son zamana kadar görüşmelere yanaşmamıştır.

Ekonomik güçlüklerin artmasıyla geniş yığınların arasında kaynaşma da artmaktadır. Birçok eyaletlerde zincirleme grevler başladı. Bu durum, işçi sınıfının, hariciyan, tarım proletaryasının, fakir ve orta köylünün, gençlerin ve öğrencilerin, diğer sömürülen katmanların temsilcilerinin hak ve çıkarlarının savunulması yönünde yığın hareketlerini hemen genişletmek gibi komünistlerin önüne ivedi ödevler getiriyor. Mevcut durumu ancak bu ödevi yerine getirmekle değiştirebiliriz. Bir somut örnek: Primlerin ödenmesi isteğinin kabul edilmesi işçiler üzerinde büyük etki yaptı. Çünkü bu istek, gerek olağanüstü durumda, gerekse onun kaldırılmasından sonra en geniş emekçi yığınlarını etrafına topluyordu.

Komünistler, gittikçe daha da sıklaşan grev hareketlerinin öncülüğünü yapmalı, işçi sınıfının çıkarlarını savunmalıdırlar. Onların görevi, varlıklı sınıfların azgın saldırılarına karşı yoksul köylülere korumaktır. Parti bu baskılara karşı koymalı, kovuşturulanlarla savaşkan dayanışma eylemlerine hız vermeli, hariciyan ve toplumun aşağılanan öteki katmanlarına karşı uygulanan her türlü baskıya karşı, ayrıcalıklara karşı savaşmalıdır. Önemli ödevlerden biri de, gerek geçmiş hükümetin gerekse şimdiki hükümetin uyguladığı vergi ve fiyat politikasının kurbanları olan fakir ve orta köylülere savaşıma seferber etmektir. HKP ve yığın örgütleri fiyat artışlarına karşı geniş bir harekete geçmelidirler.

HKP yalnız ekonomik sorunlar uğrunda değil, aynı zamanda vatandaşların özgürlüğü, demokratik haklar, hariciyanların seçme hakkı gibi genel demokratik karakterdeki sorunlar uğrunda savaşım vermelidir. Ulusal çapta onaylanan ileri politikanın savunulması için, Janata Partisi'nin halk düşmanı politikasına karşı en geniş halk yığınları seferber edilmelidir.

Bugünkü durum, halkın çıkarlarının savunulması davasında HKP'nin çeşitli girişimlerde bulunmasını gerektiriyor. HKP'nin Temmuzda yapılan Ulusal Konsey toplantısının politik kararlarında şöyle deniyor: «Parti ancak, halkın çıkarlarına ve vatandaşların haklarına yapılan tüm saldırıları (kimden ve nereden gelirse gelsin) zamanında görüp ve bunlara aktif olarak karşı çıkmakla yığınlar arasında derin kök salabilir. Partinin bağımsız yığınsal temeli ancak ardıcıl olarak halkın yanında yer almakla, haklı istekler için onun savaşını yığitçe yönetmekle, kurulur ve güçlenir.

Bizim veya başkasının girişimleriyle başlatılan her savaş eyleminde, parti, bütün şolcu ve demokratik güçlerin ve partilerin eylem birliğinin sağlanması için çalışmalıdır. İşletme, köy ve tüm yerleşim yerleri çerçevesinde sağlanan birlik, gelecekteki ortak politik çıkışların güçlü bir temeli olabilir.

Böylece yeni durumda sol-demokratik birlik için savaşan HKP esas

ağırlığı yığın eylemlerine, çalışan halkın çıkarlarının savunulması yönünde yoğunlaştırılmasına veriyor. Komünist Partisi, solcu ve demokratik güçlerin birleşmesi gibi çok karmaşık ödevlerin gerçekleştirmesine nasıl başlanması gerektiğine ilişkin en açık yanıtı veriyor: Komünist'Ve yığın örgütleri, emekçilerin çıkarlarının savunulmasına yönelik geniş hareketlere var-gücüyle katılmaktadırlar. Birleşik cephe ve sol-demokratik birlik ancak, bunun sınıfsal temelini atılmasıyla kurulabilir. Kökenleri yığınlarda yatan böylesi bir temel oluşturulması çabalarını yoğunlaştırmakla, biz mevcut durumu, solcu ve demokratik güçlerin seferber edilmesine ve birleşmesine yönelik bir biçimde değiştirebiliriz ve gelecekte sol-demokratik birliğin genel politik platformunun hazırlanmasını sağlarız.

Demokrasiyi yenileme savaşının karakteri ve yolları

Athos Fava

Arjantin Komünist Partisi Merkez Komitesi
Yönetim Kurulu ve Sekreterliği üyesi

Arjantin derin bir politik bunalım yaşamaktadır. İç ve dış gericilik, Pinochet biçimi bir diktatörlüğü dayatmak için darbe hazırlığı içindedir. Hükümetle demokratik bir diyalogun kurulmasından yana olan politik parti ve örgütler gericiliğe karşı kesin bir konum almışlardır. Bugünkü Arjantin hükümeti, bilindiği gibi, 24 Mart 1976'da askeri bir darbe sonucunda iktidara gelmişti. Darbe öncesi ülkede tam bir keşmekeş ve güvensizlik hüküm sürüyordu. Devlet yönetimsiz kalmıştı. Gemi aızıya alan enflasyon ekonomiye büyük zararlar veriyor, emekçilerin geçim olanaklarını alabildiğine daraltıyordu. Nitekim Mart 1976'da enflasyon oranı % 30'u bulmuştu. Böylesi bir durumda politik partiler, Anayasal düzenin yıkılmasına fırsat vermemek ve ülkeyi korkunç bir yıkımdan kurtarmak için enerjik çabalar harcıyorlardı. Öteki politik partilerin yöneticileriyle sürekli temaslar kuran Komünist Partisi ülkedeki durumu düzeltmek ve istikrarlı bir gelişme sağlamak amacıyla o zaman sivil ve askerlerden oluşacak demokratik bir koalisyonun kurulmasını önerdi. Komünist Partisi, bir hükümet darbesinin önlenmesi ve politik bunalımın Anayasal yollardan çözülmesi sorunlarını görmek amacıyla partiler arasında görüşmelerin sürdürülmesinin en ardıcıl taraftarı oldu. Büyük çabalar sonucu düzenlenen böyle bir karşılaşma, ne yazık ki, askeri darbenin yapıldığı aynı gece gerçekleşmişti ve bundan ötürü bu karşılaşma olayların gelişmesine hiç bir etki yapamadı.

O sıralarda silâhlı kuvvetler de ılımlı ve Pinochet taraftarı olarak iki ana kanada bölünmüştü (bu bölünmüşlük günümüze dek sürmektedir). General Jorge Rafael Videla'nın ⁽¹⁾ başında bulunduğu ılımlı çizgi taraftarları üstün geldi. Isabel de Peron ⁽²⁾ hükümetinin daha fazla iktidarda kalamayacağını anlaşıldığı bir sırada ülkede meydana gelen dramatik durumda ılımlıların konumu değişti. İlimliler kanadının temsilcilerine

⁽¹⁾ Bu akım, Pinochetçilere oranla daha az homojendir. Bu akımın içinde liberal burjuvazinin temsilcileri, yurtseverler, demokratlar, halkçılar, ilerlemeciler ve bazı sağcı unsurlar yer alıyor. İkinci akım ise faşistler ve genellikle gericiler oluşturuyor. Bu akımın henüz belli bir lideri yoktur.

⁽²⁾ Bu hükümetin çalışmaları ve o dönemdeki durumla ilgili ayrıntılı bilgi için bak: A. Kohen «Terör kimin işine yarıyor?» «Barış ve Sosyalizm Problemleri», sayı 2, 1976; A. Fava «Yığınsal partinin sınıfsal niteliği», «Barış ve Sosyalizm Problemleri», sayı 4, 1976; A. Kohen Arjantin: Güney Atlantik'in işiği ve gölgesi», «Barış ve Sosyalizm Problemleri», sayı 12, 1976.

göre, durumdan çıkış yollarını aramak ve çözüm bulmak politikacıların işiydi. Aynı zamanda bu kanat, batmakta olan devlet gemisini Anayasal yöntemler çerçevesi içinde kurtarmak amacıyla sivil ve askerler arasında anlaşma sağlanması yönünde hiç bir ciddi girişimde bulunmamış, pratik öneriler yapmamıştı. Pinochet taraftarları ise, ellerindeki bütün araçlarla açık bir askeri darbeyi gerçekleştirmeye çalışıyorlardı.

Sonunda silâhlı kuvvetlerdeki iki kanat da, birbirlerine karşılıklı ödünler vererek politik erki ellerine almayı kararlaştırdılar. Kara, Hava ve Deniz Kuvvetlerinin temsilcileri eşit oranda hükümeti oluşturdular. Başka bir deyimle, devlet organları ve kurumlarda görev yapan ordu mensuplarından birçoğu çalışmalarından hükümet önünde değil, bağlı oldukları ordu komutanlıkları önünde hesap veriyorlar. Böyle bir pratik ise çoğu kez düzensizliğe ve keşmekeşe neden olmakta, bu durum, hükümeti yıpratmak ve yeni bir darbeye yol açmak için Pinochet taraftarlarınca kasıtlı olarak körüklenmektedir. Silâhlı kuvvetler komutasının son toplantısında general Videla, sivil çevrelerle yapıcı bir diyalogun başlatılması ve problemlere politik çözüm aranması sorunlarında meslektaşları tarafından desteklenmiştir.

Silâhlı kuvvetlerin durumunu ve ordudaki gelişmeleri uzun yıllardan beri yakından izliyen biz komünistler, sivil ve asker çevrelerdeki ilerici birliğin sağlanmadan ileriye doğru bir adım atılamayacağını, yenileşme sürecinin demokratik görüşlü askerlerin de bu süreçte yer almasını zorunlu kıldığını defalarca belirtmişizdir. Kendi taktik doğrultumuzu belirlerken her zaman silâhlı kuvvetler içindeki ilerici, yurtsever ve demokrat çevrelerle gerici gruplar arasında kesin bir ayırım yapıyoruz. Halkımızı tehdit eden en büyük tehlikenin gericiğin, emperyalizmin ve CIA'nin desteklediği pinochetizm olduğunu açıkça ilân ediyoruz. Pinochet taraftarları henüz yenilgiye uğratılmış değildir, bunlar konumlarını hâlâ korumakta ve savaş alanında yenik düşmemek için her çareye başvurumaktadırlar. Bunun için biz, bunlara karşı savaşta bütün demokratik güçlerin birliğini, sivil ve asker, hatta belli dönemlerde kesin konum alamayan sallantılı çevrelerin birleşmesini sağlamaya çalışıyoruz.

Ülkemizde yaşanmakta olan yapısal bunalımların, 1930 darbesinden bu yana karakteristik çizgisi politik istikrarsızlıktır. Yapılan her askeri darbe öncesi ve sonrası silâhlı kuvvetler içinde sert çelişkilerin başgösterdiği görülmüştür. Bu, 1930 darbesinde de 1943, 1955 ve 1966 askeri darbelerinde de böyle olmuştur. Bu çelişkiler özellikle 1976 darbesinden sonra en sert biçimler almıştır.

Silâhlı kuvvetler, yapısal farklılıklar nedeniyle bugün karmaşık, çelişkili ve zigzaklı bir gelişme süreci içindedir. Önceleri demokratik, ilerici, hatta anti-emperyalist görüşlerde olan ordu çevrelerinin zamanla karşıt tutumun yanında yer aldıkları görülmüştür. Yada bu çevreler ekonomik sorunlarda

ilerici bir tutum alırken, politik ve ideolojik sorunlarda gerici bir zihniyetin temsilciliğini yapmaktadırlar. Biz ekonomik bağımsızlık için savaşanları desteklemekteyiz, yurtsever görüşlü, fakat sallantılı olan ordu mensuplarının emperyalizmden yana bir tavır takınmaları için çaba harcıyoruz.

Komünist Partisi, kilise de dahil şu veya bu ölçüde general Videla'nın başında bulunduğu çevreleri destekliyen bütün demokratik ve yurtsever politik parti ve öteki güçlerin savaşımına, özellikle Pinochet taraftarlarının yalıtılması ve yenilgiye uğratılması için verdikleri savaşıma büyük değer biçmektedir. Burada söz konusu olan Peronistler, radikaller, «uzlaşmaz sosyalistler», hristiyan demokratlar ve öteki akımların temsilcileridir. Bütün bunlar ülkedeki politik güçlerin % 90'ını oluşturmaktadır. Karşıt kutupta ise sağcılar, aşırı sağcılar ve serüvenci aşırı solcular yer almaktadır.

Bugünkü durumda ulusal yıkıma ve Pinochet tipi bir diktatörlük tehlikesine karşı tek ve geçerli alternatif şudur: Yurdun bütün demokratik ve yurtsever güç ve akımlarınca ortaklaşa hazırlanacak ulusal bir programı gerçekleştirmek. Böyle bir program adı geçen kuruluşlardan oluşacak Kurucu Meclis tarafından kabul edilebilir, sivil ve asker kişilerin ve geniş demokratik kuruluş temsilcilerinin katılacağı bir hükümetin kurulmasına temel olabilir.

Yorumcular çoğu kez Arjantin'deki bugünkü durumla Şili'deki durum arasında hiç bir fark olmadığını ileri sürüyorlar. Her iki ülkedeki durumun bazı yönleri ayrı ayrı ele alındığı zaman, gerçekten de bunlar arasında bir benzerlik gözlenebilir. Arjantin'de de çok kan akıtılmıştır ve ayrıntılarına inmeden diyebiliriz ki, bu Şili'dekinden az değildir, belki de daha çoktur. Burada yorumcular yanılmıyorlar. Ancak sorun bununla bitmemektedir. Birincisi, göze çarpan şey, her iki ülkede dabreyi gerçekleştirenler arasında farklılıktır. Şili silâhlı kuvvetlerinde Pinochet'in başında bulunduğu akım üstün gelirken, Arjantin'de, yukarıda da belirttiğimiz gibi, iktidara gelen akımın yapısı türdeş değildi, bu akımda liberal ve demokrat eğilimlerle gerici eğilimler birbirine karışmış durumdaydı. Arjantin silâhlı kuvvetlerindeki Pinochetçiler, hâlâ halkımıza büyük zararlar vermeye devam etseler de, politik ve askersel alanlarda tam egemenlik kuramamışlardır. Bu süreç içinde onlar rezervlerini tüketmişler, bu durum Pinochetçilerin saflarında panik yaratmıştır. Fakat Pinochetizm tehlikesini küçümsemek de doğru değildir.

İlimli eğilim hükümetin açıklamalarında da görülmektedir. General Videla taraftarları daha başlangıçta, demokratik çıkış yollarını aramayı, Cumhuriyeti, Ulusal Anayasanın da belirliyeceği bir temsili federal sistem temelinde yönetmeyi kendilerine ödev bildiklerini belirtmişlerdi. İddialarına göre, onlar ülkede hüküm süren kargaşalık yüzünden iktidarı kendi ellerine almak zorunda kalmışlardır. Şüphesiz, olaylara böylesi bir yaklaşım askerlerin burjuva görüşlerinden kaynaklanmaktadır. Komünist Par-

tisi 25 Mart 1976 günlü açıklamasında, bunalıma çözüm bulmak için en uygun yöntemin hükümet darbesi olmadığını, çünkü bunalımın yasal yollardan çözülmesi olanağının var olduğunu bildirmişti.

Arjantin'deki askeri cunta, bazı aşırı gruplar dışında politik partileri dağıtma yoluna gitmedi, bunların sadece politik eylemlerini geçici bir süre için durdururken (partilerin politik eylemleri ağır ceza kapsamına giren suç sayılıyor) partilere kendi binalarında kalma ve yalnız örgütsel eylemlerde bulunabilme izni verdi. Belirtmek gerek ki, Komünist Partisi de bütün öteki partiler gibi aynı durumdadır. İşçi hareketine gelince, hükümet sendikalar merkezinin, en büyük işçi federasyonları ve sendikal birliklerin iç işlerine açıkça müdahale etmektedir. Küçük ve orta köylü örgütlerinin eylem yürütme olanakları hemen hemen ortadan kalkmıştır. Aynı zamanda Arjantin Barış Hareketi Konseyi, Arjantin Kadınlar Birliği, Arjantin İnsan Hakları Komisyonu, İnsan Hakları Daimi Ansamblesi (başkanlığını katolik kilisesi piskoposu De Nevares yapmaktadır) gibi çeşitli politik, sendikal ve dini akımları örgütleyen kuruluşlar legal olarak eylem yürütebilmektedirler. Resmi çevreler, kendi açıklamalarına göre, politik partileri tamamen yoketmek niyetinde değildir, zira, onların sözlerine göre, kararnameyle ne parti kurulabilir, ne de yokedilebilir. Arjantin'deki askeri idareyi Pinochet diktasından ayıran da budur. Pinochet'in 18 Mart 1977'-de yaptığı açıklamaya göre, Şili cuntası «geleneksel politik partilerin varlığına son vermeyi zorunluk» saymakta, çünkü bu partileri «kendi çıkarları için egemenliği ele geçirmeye çalışan gruplar» olarak görmektedir. Pinochet diktasının faşist niteliği Şili Komünist Partisi'ne, Şili Sosyalist Partisi'ne ve öteki ilerici güçlere karşı sürdürülen ağır kovuşturmalarda açık seçik görülmektedir. Şili'de tüyler ürpertici cinayetler işleniyor, kanlı bir terör uygulanıyorsa, bütün bunlar faşist hükümeti birağ daha iktidarda tutabilmek içindir. Arjantin'de ise, CIA ajanlarının ve yerli «gorillerin» bu barbarlık yöntemlerini uygulamaya kalkışanlar ülkemizde faşist rejimi yerleştirmeyi özleyenlerdir.

General Videla'nın başında bulunduğu ılımlılar akımı, sivillerle askerler arasında anlaşma sağlamak için girişimlerde bulunmaya ve yapıcı bir diyaloga hazır olduğunu bildirmiştir. Bu niyetlerin gerçekleşmesi yolu üzerinde birçok engelin bulunduğu şüphesizdir. Bazı çevreler, bu arada liberal akımın bazı temsilcileri, diyalogun gerçekleşmesini kendi ayrımcılık istemlerinin kabullenmesi koşuluna bağlamak, askerlerin iktidarını ebedileştirmek, politik partileri, en başta Komünist Partisi'ni yasaklamak niyetindedirler. Ne var ki, diyalog düşmanları kendi gerici plânlarını silâhlı kuvvetler yöneticilerinin ezici çoğunluğuna dayatmayı başaramadılar. Ancak bu, büyük toprak sahiplerinin, tekelci sermayenin ve CIA'nin desteğindeki gericilerin eylemlerine karşı uyanıklığı elden bırakmak anlamına gelemez.

Genel olarak denebilir ki, ülkede politik eylemler giderek canlanıyor.

Parti yöneticileri toplantılar yapıyor, çeşitli demokratik akımların temsilcileri fikir değiş-tokuşunda bulunuyor, etkili politik çevrelerin görüşlerini yansıtan çeşitli bildiri, belge ve yazılar yayınlanıyor. Toplumsal kuruluşlar için de aynı şeyi söylemek mümkündür. Tartışmaların temel taşı hükümetçe önerilen diyaloga nasıl ve neyle başlamak, politik ve sendikal hareketin canlanmasını sağlayacak olan sivil ve askerler arasında anlaşmayı pratikte nasıl gerçekleştirmek ve böylece demokrasiyi kökleştirmek sorunları oluşturmaktadır. Siviller ve askerler arasında yapılacak geniş ve kişisel temaslara, ön yargıların ve birbirlerine karşı tedirginliğin ortadan kalkmasına ve ortak görüşlerin belirlenmesine olanak sağlayacaktır.

Bizim asker-sivil anlaşmasının karakterine ilişkin görüşlerimiz, burjuva konumlarından hareket eden, politik, ekonomik, sendikal, kültürel ve diğer alanlarda etkilerini arttırmak isteyen ılımlı askerler akımının temsilcilerinin tutumundan elbette farklıdır. Buna karşın, burjuva-demokratik özgürlüklerin sağlanması yönünde alınacak her önlem, ileriye doğru atılmış büyük bir adım olacaktır, çünkü sınırlı niteliğine karşın, böylesi bir gelişme yenilenmiş, ileri demokrasi için savaşımı önemli ölçüde kolaylaştıracaktır.

Partimiz, Pinochetizme karşı, demokrasi için savaşmada büyük kayıplar vermiştir: onlarca ölü, yüze yakın «kaybolan», yüzlerce tutuklu. Ve tutukluların büyük bir kısmı hâlâ çağdışı işkencelere tabi tutulmaktadır. «Kaybolanlar» trajedisi öylesine geniş ölçüler almıştır ki, bunlardan birinin bulunduğu yerin (hapishanede de olsa) öğrenilmesinden ve onun sağ olduğu haberinden bütün yakınları ve yoldaşları büyük bir sevinç duymaktadırlar.

Pinochetçiler, yığınların iradesini kötürümleştirmek, hükümeti çökertmek ve daha sonraları da egemenliği tamamıyla ellerine geçirmek için yaygın bir teröre geçmişlerdir. Nazi yöntemleriyle baskınlar düzenleme, adam kaçırma ve rehin alma gibi olaylar artık günlük olaylar haline gelmiştir. Kuvuşturmalara, baskıya karşı savaşan herkes bilmektedir ki, bununla yalnız kendi yaşamını değil, tüm ailesinin, bu arada yaşlı ve küçük çocukların hayatını tehlikeye sokmaktadır. Bazı bölgelerde, örneğin Kordova ve Buenos-Ayres eyaletlerinde komünistlerin kovuşturulması en gaddarca biçimler almış ve almaya devam etmektedir.

Ne var ki, partimiz kendi örgütlerini koruyarak gericiliğe karşı yiğitçe direnmektedir. Kıvançla söyleyebiliriz ki, Arjantin'in bugünkü özgül politik koşullarında tutuklu bulunan komünistlerden tek biri, tutuklu evlerindeki insanlık dışı ağır koşullara karşın; yasalarda öngörülen bir hakka dayanarak ükeyi terketme ⁽³⁾ isteminde bulunmamıştır. Ağır işkenceler karşı-

(3) Faşist-diktatörlük rejimlerinin bulunduğu Şili ve öteki ülkelere kıyasla Arjantin'de, sıkıyönetim döneminde idare tarafından tutuklanan kişilere yurdu terketme hakkını (çok sınırlı da olsa) tanıyan Anayasa yürürlüktedir.

sında boyun eğmiyen ve kutsal dava uğrunda hayatlarını veren birçok yoldaşımızın nasıl davrandığını bütün komünistler, parti gençlik örgütü üyeleri biliyor ve öğreniyor, onların örneğinde dayanıklı, direngen yeni yeni Leninci savaşçılar yetiştiriyor.

Baskı politikasına karşı geniş politik ve toplumsal çevrelerin direnişleri de giderek artıyor. Bununla ilgili olarak, bu direniş hareketlerinde kilisenin oynadığı önemli rolü de vurgulamak istiyoruz. İnsan haklarının çiğnenmesi olaylarını kesinlikle kınayan ve yasallığı savunan yüksek yargı organları mensuplarının bu dikkate değer tutumunu belirtmeden geçemeyiz.

Böylece, Şili'de olsun, Arjantin'de olsun sert bir baskının uygulanmakta olmasına karşın, birçok durumlarda, özellikle hükümetlerin politik planlarındaki eylemlerinde bir farklılık olduğunu kesinlikle söyleyebiliriz.

Biz, taktik çizgimizi saptarken, ABD emperyalizminin Latin Amerika'nın güney kesiminde kendisine bağlı askeri diktatörlükler veya hükümetler yerleştirmeye çalıştığını her zaman gözönünde bulunduruyoruz. ABD bu amacına *tamamıyla ulaşamamıştır*. Arjantin, *bazen sönüyor gibi görünse de hâlâ pırıldayan bir umut ışığı olarak kalıyor*.

Bütün bu karmaşık süreçleri derinliğine anılabilmek için, sadece gözle görülebilen, yani yüzeydeki olayları ele almak yeterli değildir. Problemlerin özüne inmek gerek. Latin Amerika halkları faşizmi kabul etmeyeceklerdir. Küba devrimi, bu halkları yeni savaşımına esinlendirmektedir.

Videla'nın Peru ve Venezüela gezileri, Arjantin'i yalıtılmak ve emperyalizme bağlamak amacını güden çemberin yarılması bakımından büyük bir önem taşımaktadır. Videla'nın Venezüela gezisini engellemek için Arjantin pinochetçilerinin az çaba harcamadıklarını hatırlatmak yerinde olur. İki ülkenin devlet başkanlarının ortak bildirisi, bu gezinin olumlu sonuçlar verdiğini kanıtlamaktadır. Ortak bildiride, Latin Amerika Ekonomik Sistemi (LAES)'nin, Latin Amerika Serbest Ticaret Örgütü (LASTO)'nün, Panama'nın kanalla ilgili istemlerinin, Arjantin'in Malvin adalarına ve Bolivya'nın da denize çıkış haklarının desteklediği görüşü yer almaktadır.

Arjantin komünistlerinin önünde duran görevler ağırdır. Eylemlerimizi olağanüstü karmaşık bir ortamda sürdürmek zorundayız. Başka bir deyişle, derin politk ve sosyal-ekonomik bunalımın, gerici bir ekonomik gelişme planının, sürekli azalan işçi ücretlerinin, ağır baskıların ve asker çevrelerinin şu veya bu kanadı arasındaki farkın yığınlar tarafından anında ve açıkça kavranamamasının yarattığı bir durumla karşı karşıyayız.

Ülkenin önünde duran problemlerin demokrasi ve ilerleme yararına çözülmesini sağlayabilmek için, biz Marksist-Leninistler her şeyden önce

işçi sınıfının öncülüğünde geniş yığınların savaşını geliştirmeyi bir zorunluluk sayıyoruz. Bütün umutlarımızı buna bağlıyoruz ve tüm gücümüzü bu yönde yoğunlaştırıyoruz. Bu bakımdan, Arjantin işçi sınıfının (özellikle peronistlerle komünistlerin fabrikalarda ortak eylem temelinde) ücretlerin artırılması, sendikal özgürlükler ve temel haklar için yürüttüğü savaşa büyük bir önem veriyoruz. Otomobil endüstrisi işçileri sendikal birliklerinin, elektrik işçilerinin Buenos-Ayres ve Posario dok işçilerinin, Santa-Fe tarım işçilerinin ülkenin hemen hemen bütün büyük işletmelerindeki emekçilerin savaşını anımsamadan geçemeyiz. Adı geçen işyerleriyle ilgili iş anlaşmazlıklarının çözümü için silâhlı kuvvetler temsilcileriyle yapılan görüşmelerde İş Komisyonları⁽⁴⁾ ve işçilerin ezici çoğunluğu büyük bir dayanıklılık örneği verdiler, solcu maskesi altındaki bozguncuların provokasyonlarına kapılmadılar. Böylesi bir savaşım sonucunda birçok yerde işçi ücretlerinin artırılması ve öteki isteklerin yerine getirilmesi, bu arada tutuklu bulunan bazı sendika yöneticilerinin ve sendika üyelerinin serbest bırakılması sağlanmıştır.

Son zamanlarda emperyalist propaganda Carter'in sözümona insan hakları doktrini etrafında gürültülü bir kampanya açmıştır. Biz komünistler, bu demagojik kampanyanın anti-sovyet özünü açık seçik görüyoruz. Kaba anti-komünizm politikası iflâs ettiği için, bu doktrin, bunun asıl sahipleri olan uluslararası dev tekellerin düşüncelerine göre anti-komünist değil, «sadece» anti-sovyet içerikli olmalıdır ve «insan haklarını savunma» çerçevesi içinde sürdürülmelidir. Bu doktrin, üstesinden gelemeyeceği bir ödevi: Yapışık kardeşler, yani anti-komünizmle anti-sovyetizm arasında bir fark arama görevini üstlenmiştir. Bu doktrinin başlıca propaganda aracı, «insan hakları için savaş» bayrağı ABD'nde kana bulanmıştır. Biz Carter'in doktrini bu açıdan ele alıyoruz ve görüyoruz ki, bu doktrinin amacı, gözkaşırtıcı başarıları yansıtan ve dünyanın en ileri Anayasasını pratikte uygulayan Sovyetler Birliği'nde «iç problemler» yaratmaktır. Carter, dünya devrim hareketinin en değerli eseri olan Sovyetler Birliği'ne saldırıyor. Böylece Carter bize karşı, uluslararası ve komünist hareketine karşı çıkmaktadır.

Latin Amerika halkları, ABD politikasının Pentagon, CIA, uluslararası kumpanyalar ve devlet bakanlıkları gibi çeşitli kanallardan yürütüldüğünü iyi biliyorlar. Bu politika iki yüzlü bir nitelik taşıyor. Partimiz yöneticilerinin imzalarını taşıyan 8 Mart 1977 günlü bildiride şöyle deniyor. «Carter hükümeti, hakem pozuna girerek, başka ülkeler hakkında karar vermeyi kendine bir hak bilmiştir. Carter idaresi ülkemizin işçilerine karışmakta ve iğrenç bir riyakârlıkla ülkemizi insan haklarını çiğnemekle suçlamaya kalkışmaktadır. Uluslararası dayanışmanın öneminin bilincinde olan bizler, ABD emperyalizminin kendi ülkesi sınırları dışında insan haklarının korun-

(4) İşletmelerdeki yetkili ve yönetici sendika organları.

ması konusundaki samimiyetini ve moral hakkını reddediyoruz. Çünkü ABD emperyalizmi Amerika'da ve dünyanın başka bölgelerinde insan haklarını çiğneyenlerin başında bulunmaktadır. İnsan haklarını koruma adı altında bile olsa böyle bir müdahaleyi kesinlikle reddediyoruz.»

Demokratik kanat ile pinochetçiler arasındaki farkı daha kesin olarak göstermek için general Videla'nın Arjantin silâhlı kuvvetlerinin 167. kuruluş yıldönümü nedeniyle düzenlenen törende yaptığı açıklamaya değinmek istiyoruz. Videla şöyle demiştir: «Gerekli yolları belirlediğimiz zaman geniş ve iyiniyetli diyalog daha da derinlececektir. Ancak bu diyalogta bozguncu ve yıkıcı elemanlara yer verilmeyecektir. Ulusal anlaşmaya varılabilmesi için en geçerli aracın ve yöntemin diyalog olduğuna inanıyoruz. İktidarın soyutlanmasından kaynaklanan tüm kusurların böyle bir diyalogla en etkin biçimde giderilebileceğinden şüphemiz yoktur. Seçkinler egemenliği veya korporasyoncu tutumlar, genel olarak, böyle bir soyutlamanın sonuçlarıdır...»⁽⁵⁾

Arjantin piskoposu ise bir açıklamasında (Mayıs 1977) insan haklarına saygınlık gösterilmeden böyle bir diyalogtan ve demokrasiden söz edilemeyeceğini belirtmiştir. Arjantin piskoposu ayrıca, kendilerini silâhlı kuvvetler ve polis yetkilileri olarak tanıtan kişilerce kaçırılan insanların sayısının sürekli artmasından, tutuklulara işkence yapıldığı, gözaltına alınanların savunmasız bırakıldığı, mahkûmların hapishanelerde çok ağır koşullar altında tutulduğu haberlerinin yoğunlaşmasından duyduğu endişeleri dile getirmiştir.

Peronistlerden sonra ülkenin ikinci büyük politik gücü olan Sivil Radikaller Birliği'nin 48 tanınmış yöneticisinin yayınladığı (Temmuz 1977) bildiride, ülkenin içinde bulunduğu sosyal-ekonomik durumun eleştirel bir incelemesi yapılmakta, insan haklarının çiğnenmesi sert bir biçimde kınanmakta ve politik partilere normal çalışma hakkının tanınması istenmektedir. Bildiride ayrıca «Biz askeri hükûmetin soyutlanmasını istemiyoruz ve ülkenin içinde bulunduğu bunalımlar üzerinde ve özellikle bugünkü gerileme üzerinde spekülasyonlar yapmak niyetinde değiliz» denilmektedir.

Çeşitli ülke ve kıtalardan değişik politik, toplumsal örgüt ve akımları temsil eden kişilerin «Videla'ya açık mektup»unda şöyle deniliyor: «Ülkenizin, çoğulcu demokrasi düzeni koşulları içinde gelişmesi ve ilerlemesini canlandırmak amacıyla Arjantin yurttaşlarıyla yapıcı ve verimli bir diyalogu başlatmada kararlılığınızı vurgulayan birçok açıklamanızı memnuniyetle karşılıyoruz.»⁽⁶⁾ Peronist Partisi, hristiyan demokratlar, sendikalar,

⁽⁵⁾ «La Prensa», 30 de mayo de 1977.

⁽⁶⁾ «Videla'ya Açık Mektup»ta daha sonra, kaybolan kişilerin akıbetinin ne olduğu sorulmakta ve bu mektubu kaleme alanların ülkenin içişlerine karışmama ilkesine saygılı oldukları vurgulanmaktadır.

işverenler, sanatçı, öğrenci gençlik, parlamento, Yüksek Mahkeme, yasa-
ma organları temsilcileri de aynı nitelikte açıklamalarda bulunmuşlardır.

Biz komünistler, dünyanın tüm demokratik güçlerini Arjantin'in yaşa-
makta olduğu trajediyi yakından izlemeye, karmaşık politik durumunu
anlamaya, pinochetçilerin yalıtılması ve böylece kanlı kırımın daha
geniş ölçüler almadan önlenmesi için ülkemize yardım etmeye çağırıyo-
ruz. Pinochetçiler sürüsünün diktasının zaferiyle, Latin Amerika'nın güney
ucunda emperyalizm çemberi tamamlanmış olur ve bu da kıtadaki duru-
mun daha da kötüleşmesi demektir.

Partimiz, Arjantin'i tehdit eden tehlikeyi hiç bir zaman susarak geçiştir-
memiştir. Partimiz, tehlikeyi belirtirken, silâhlı kuvvetlerdeki tüm akımları
aynı kefeye koyma yanlışlığına düşülmemesine de her zaman özen gös-
termiştir.

Biz bu çizgimizin doğru, bilimsel temele dayalı olduğu ve gerçek duru-
mu yansıttığı kanısındayız. Yığınlar, çetin deneylerden geçerek partimizin
bu çizgisini her geçen günle daha iyi kavramaktadırlar.

1978 yılı Ocak ayının ilk günlerinde partimiz, kuruluşunun 60. yıldönü-
münü kutlayacaktır. Büyük Oktobr Devrimi'nin 60. yıldönümüyle zaman
bakımından böylesi bir yakınlık bir rastlantı değildir. Arjantin devrimcileri
Rusya'daki olaylara, kendi görüşleriyle bolşeviklerin görüşleri arasındaki
uyumluluk, amaçlarının aynı oluşu bilinciyle ve enternasyonalizm ilke-
lerine bağlılık nedeniyle partiyi kurarak cevap vermişlerdir. Oktobr Dev-
rimi ülkemiz işçi sınıfı ve köylü hareketine, aydın ve gençlik kesimine
büyük bir etki yapmıştır.

Oktobr Devrimi'nden sonraki yıllarda parti saflarındaki oportünizmin
her türüne karşı, Leninizm'in daha iyi kavranması ve ülkemiz gerçeklerine
göre yaratıcı biçimde uygulanması için savaşa hız verilmiştir. Biz dünya
komünist hareketine her zaman aktif bir biçimde katılmaktayız ve parti-
miz, gerek iç savaş ve emperyalist saldırıya, açlığa karşı savaş sırasında,
gerekse İkinci Dünya Savaşı ve sonrası dönemlerde Sovyet halkıyla büyük
bir dayanışma göstermiştir. Biz, SSCB'nde sosyalizm kuruculuğunda elde
edilen deneye ve Sovyetler Birliği'nin insanlığın faşizmden kurtuluşuna
yaptığı katkıya büyük bir değer biçmekteyiz. Bu yakınlık Marksizm-Leni-
nizm ve proletarya enternasyonalizmi temeli üzerinde gelişmiştir. Biz, o
ana kadar denenmemiş bir yolda büyük güçlükleri yenerek ve ardından
gidenlerden güç alarak ilerliyen kahraman öncü kolumuz Lenin'in parti-
sinin rolüne her zaman büyük bir değer biçmekteyiz.

SBKP'nin zengin ve çok yönlü deneyleri sadece SSCB için değil, tüm
dünya için büyük bir önem taşımaktadır. Ancak bundan şemaların kopye
edilmesi anlamı çıkarılamaz. Burada söz konusu olan, her sosyalist dev-

rimde kendini gösteren ve Marksizm-Leninizm öğretisinin özünü oluşturan ana çizgi ve ilkeleri Sovyet örneğinde görebilmektir. Biz, Marksizmi-Leninizmi mevcut koşullara göre yaratıcı biçimde uygulamayı zorunluk sayıyoruz. Böyle bir yaklaşımla biz, şimdiki doğrultumuzu saptamış bulunuyoruz. Bu doğrultu, askeri hükümet içindeki eğilimleri gözönünde tutmakta, problemlere politik çözüm bulunması taraftarlarının soyutlanmasını önlemeyi, Pinochetizmi yenecek ve Arjantin'in sağlıklı gelişme yolunu açacak güçlere yardım etmeyi öngörmektedir.

Çağrı

Yerel seçimler, ülkemizin içinde bulunduğu bugünkü durumda özel bir önem taşıyor. İşbirlikçi, büyük burjuvazi ilerici güçlere, başta işçi sınıfına karşı terör ve baskıyı daha da yoğunlaştırıyor, bunalımdan çıkmak için faşizme tırmanma yolunu bırakmıyor. Yerli, yabancı tekeller büyük vurgunlar vuruyor. Seçilen parlamento aylarca çalışmadı. Genel seçimlerde halkın büyük çoğunluğu, bu hükümetin yerine demokratik hak ve özgürlükleri savunan bir hükümeti işbaşına getirmek için oy kullandı. Anti-demokratik koşullar, üstelik CHP üst yönetiminin bencil, pasif tutumu halkımızın bu isteminin gerçekleşmesini engelledi. Bu gerici faşist karması hükümeti alaşağı etmek, ülkenin sorunlarına gerçekten çözüm getirecek ileri demokratik bir hükümeti işbaşına getirmek, bu amaçla tüm ulusal, demokratik güçlerin eylem ve cephe birliğini sağlamak yine gündemde duruyor. Yerel seçimler bu savaşımın dışında değildir.

Faşist bir diktatörlük tehlikesi ortada duruyor. Öte yandan büyük burjuvazi bir AP-CHP ortak hükümeti oluşturmak istiyor. CHP'nin sağa kayan üst yöneticileri de AP, MHP gibi gerici, faşist partilerle anlaşma yoluna giriyorlar. Meclis başkanı seçimindeki karanlık pazarlık bunun açığa çıkan bir örneği olmuştur. Bu kimseler, bugünkü hükümetin programında ve pratiğinde yer alan anti-komünizmi gitgide daha çok benimsiyorlar. Ama CHP'nin sağa kayan üst yöneticilerinin Demirellerle, Türkeşlerle uzlaşmaya yönelmesi, faşist komandoların ülkenin çeşitli yerlerinde CHP'lilere dolu dizgin saldırmasını önlemiyor. Onların bu tutumunun CHP örgütü içinde, bu partiye oy veren emekçiler arasında geniş tepkiler uyardığı açıktır. Geniş emekçi yığınları hükümet partilerinin adaylarına olduğu gibi, bu gibi adaylara da oy veremezler.

Yasaklanmış olmasına karşın, işçi sınıfının savaşkan öncü kolu Türkiye Komünist Partisi seçim kampanyasına aktif katılıyor, halkımıza yol gösteriyor. Komünistler her zaman olduğu gibi bu kampanyada da işçi sınıfını, emekçi yığınları örgütleme işine büyük önem veriyor. Mitinglere diğer ilerici demokratik güçlerle birlikte katılıyorlar. Gerici, faşist adayların, bunlarla uzlaşma yoluna gidenlerin, halka yıllarca açıklıktan, pahalılıktan, yoksulluktan, baskı ve terörden başka birşey getirmiyenlerin boş, kof sözlerinin içyüzünü açığa vuruyorlar. TKP, seçime katılan ilerici, demokratik, halktan yana adayların yerel anlaşmalara gitmelerini, birbirlerini destek-

lemelerini, böylece emekçi seçmen yığınlarının oylarını birleştirmelerini öneriyor.

Yerel seçimlerde geniş emekçi yığınlar sandık başına gitmeli, gerici, faşist güçleri geriletmek, onları belediyelerden atmak için oylarını kullanmalıdırlar! Bugünkü halk düşmanı, ulus düşmanı hükümeti oluşturan partilerin, AP'nin, MHP'nin, MSP'nin adaylarına oy yok! Bunlarla karanlık pazarlıklara girenlere, ilerici demokratik güçlere, halka sırt çevirenlere, halka verdiği sözü tutmayanlara, böylesi CHP'li adaylara da oy yok!

Seçmen yurttaş! Hükümet partilerinden olmayan, faşist tırmanışa karşı çıkan, işçi sınıfının, ulusal, demokratik güçlerin birliğinden yana olan, halkın güvendiği adaylara, CHP'li olsun, TİP'li, TSİP'li olsun, bağımsız olsun, oy ver!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

28 Kasım 1977

A  ı k l a m a

TKP Merkez Komitesi Politik Bürosu 1977 Kasım ayının başında st düzeydeki parti örgüt sekreterleriyle bir dizi görüşmeler yaptı. Görüşmelerde şu konular ele alındı:

1. Uluslararası durum ve Türkiye'de seçim sonrası gelişmeler.
2. Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldınmn kutlama girişimleri.
3. Türkiye Komnst Partisi'nin Konferanstan bu yana gelişmesi.

Görüşmeler çok yönlü oldu. Geniş bir fikir değiş-tokuşu yapıldı. Gelişmelerin, kazanımların yanısıra eksikler, zorluklar da ortaya kondu. Eleştiri-özeleştiri yapıldı. Görüşmeler partimizin gelişmesinde yeni bir aşamaya hazırlık oldu. Kadroları toparlamak, parti çalışmalarına hız vermek açısından büyük yarar sağladı.

Görüşmelerde uluslararası gelişmeler ele alındı, değerlendirildi. Emperyalist, NATO'cu çevreler gerginliği azaltma sürecini baltalıyor. Kapitalist ülkelerde başkaldıran aşırı gerici, faşist, neo-faşist güçlere destek oluyor. Bunun somut örneğini Türkiye'de gerici, işbirlikçi burjuvazinin ve hükümetinin faşizme tırmanma çabalarında görüyoruz. Faşist tehlike halkımızın üstüne yürüyor.

Ülkemizde ekonomik, sosyal, politik bunalımlar sregidiyor. Emperyalizmin ortağı tekелci burjuvazi, erkini sürdürebilmek için faşizme tırmanışa sarılıyor. Bununla bağlı olarak, işçi sınıfıyla gerici güçler arasındaki çatışmalar, sınıf savaşları sertleşiyor, keskinleşiyor. Bu durumda burjuvazi saldırının sivri ucunu TKP'ye, işçi sınıfının birliğine, sınıf sendikalarına yöneltiyor. Geniş halk yığımlarının, ulusal, demokratik güçlerin savaşta birlik kurmasını baltalıyor. Maocu'lar, her soydan oportnrist akımlar TKP düşmanlığını krklemele burjuvazinin bu saldırısına destek oluyorlar.

Burjuvazi şövenizme hız veriyor, Kürt halkı üzerinde barbarca süregelen baskıyı arttırıyor. Öte yandan Türk ve Kürt halkları arasında dayanışmanın oluşmasını engellemeye, Türkiye'de yaşayan halkları birbirine düşürmeye alışıyor. Kimi ayrımlıkı öğeler bu durumda Türkiye işçi sınıfının, Kürt ve Türk halklarının ortak savaşını örgütleyen TKP'ne saldırmakla burjuvazinin bu politikasına çanak tutuyorlar.

TKP Merkez Komitesi, politikasını çizerken bütün bu çelişkileri, gelişmeleri gözönünde tutmakta, somut bir savaş yolu önermektedir.

Görüşmelerde, Kızıl Oktobr'un 60. yıldınmn kutlama hazırlıkları ele alındı, değerlendirildi. Partimiz özellikle yayın alanında, bu tarihsel gnlemeyi her yönüyle işçi sınıfına, halkımıza mal etmek, sınıf savaşlarını

onun ışınlarıyla aydınlatmak, Sovyet halkıyla halkımız arasındaki dostluk bağlarını daha da güçlendirmek için geniş bir çalışma yürütmüş, değişik girişimlerde bulunmuştur, bulunuyor.

Görüşmelerde Parti Konferansı'ndan bu yana TKP'nin gelişmesi ele alındı, değerlendirildi. TKP Merkez Komitesi ve Politik Bürosu, çalışmalarını Konferans kararlarının doğrultusunda yürütmüştür. Gelişmeler Konferans kararlarının doğruluğunu ortaya koymuştur.

Partimizin yığınsallaşmasında, etkinliğinin, saygınlığının artmasında önemli ileri adımlar atılıyor. Partimiz nicel olarak büyümekte, örgütsel olarak gelişmektedir. Parti kadroları gençtir, dinamikdir. Yüzde 60'ı işçidir. «Fabrikalar kalemizdir!» belgisi yaşama geçiyor. Partimizin yığın örgütleriyle, sendikalar, gençlik ve kadın hareketleriyle bağları güçleniyor. Bu bağları daha da güçlendirmek, yığınlara daha da inmek, başta fabrikalara yönelmek, tabanda örgütlenmek gündemimizden inmeyen, güncel bir sorundur.

Parti üyelerini, aday üyelerini Marksizm-Leninizmin ve proletarya enternasyonalizminin ölkü ve ilkeleriyle eğitmek, kadrolar yetiştirmek, partimizin Leninci politik, ideolojik ve örgütsel birliğini pekiştirmek, faşist tehlikenin yoğunlaştığı bir dönemde konspirasyon-illegalite ilkelerini daha titizlikle uygulamak, kadroları korumak zorunluktur.

Planlı, düzenli bir parti çalışmasının örgütlenmesi, artizanlığın kırılması, kollektif yönetimin, işbölümünün geliştirilmesi yönünde ileri adımlar atılıyor. Bu süreci hızlandırmak zorunluktur.

Partimizin sözlü ve yazılı yayınları etkindir. Bu yayınları, partimizin içinde bulunduğu aşamaya uygun olarak geliştirmek, uyumlaştırmak, başta Merkez Komitesi'nin organı Atılım'ı yığınsallaştırmak gündemimizde duruyor.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Politik Bürosu*

9 Kasım 1977

Sovyetler Birliği Komünisi Partisi Merkez Komitesi'ne

Çok değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi, bütün Türkiyelî komünistler ve emekçiler adına, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümünü, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ni, Sovyet halkını en içten duygularla kutlar.

Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'ni yüce Lenin'in, Bolşevikler Partisi'nin önderliğinde Rusya proletaryası yaptı. Oktobr Devrimi, «halkların zindanı» Çarlık Rusyası'nda kapitalist sömürü düzenini yıktı, halkları, ulusları her türlü ezgiden kurtardı. İşçilerin, köylülerin Sovyet devletini kurdu. Kızıl Oktobr, Leninci proletarya enternasyonalizmi ilkelerini yaşama geçirdi. Kapitalist ülkeler işçi sınıfının devrimci savaşıma, ulusal kurtuluş devrimlerine güç kaynağı oldu. İnsanlık tarihinde yepyeni bir çağ, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağını açtı.

Sovyet halkı, SBKP'nin Leninci yönetiminde Büyük Anayurt Savaşı'nda, emperyalizmin vurucu gücü Hitler faşizmini baştan aşağı ezdi. Bu utku Avrupa halklarının özgürlüğe, ulusal bağımsızlıklarına kavuşmasına, bir kısmının iki yönlü, hem faşizmden, hem de kapitalizmden kurtulmasına, sosyalizme geçmesine somut olanak sağladı. Bunun sonucunda günümüzde Viyetnam'dan Küba'ya kadar uzanan dünya sosyalist sistemi doğdu. Dünya devrim süreci yeni bir aşamaya ulaştı.

Büyük Oktobr insanlığa barış yolunu açtı. Sovyetler Birliği, Lenin'in barış çağrısından bu yana 60 yıldır ardıcıl, sürekli bir barış politikası yürütüyor. Bunun somut örneğini, büyük komşumuzun ülkemize, halkımıza karşı sürdürdüğü iyi komşuluk ve dostluk politikasında görüyoruz.

SBKP, özellikle parti Merkez Komitesi Genel Sekreteri ve Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı L. İ. Brejnev yoldaşın yorulmak bilmez girişimleriyle, barışın güçlendirilmesi, silâhlanma yarışına son verilmesi, toplu insan kırma silâhlarının yok edilmesi, politik yumuşamanın askersel yumuşama ile tamamlanması yolunda Leninci barış politikasını sürdürüyor.

Sovyetler Birliği, barış politikasını komünizm kuruculuğuyla yanyana yürütüyor. Sovyet halkı tarihte eşi görülmemiş bir atılımı, sosyalizmin kuruculuğunu, geliştirilmesini bir insan ömründen kısa bir zamanda, özgür emeğin gür yaratıcılığıyla başardı.

Sovyetler Birliği'nde emekçiler için yeryüzünün en özgür, en geniş insan haklarının gerçekleştiği bir toplum var. Bu en gerçek, en yüksek demokrasi, proletarya diktatörlüğü ile sağlandı. Bu yoldan genel halk devletine geçildi. Milyonlarca Sovyet insanının kollektif yapısı olan yeni Sovyet Anayasası bunun en çarpıcı örneğidir. Yeni Sovyet Anayasası, Büyük

Oktobr Sosyalist Devrimi'nin, Sovyet Devleti'nin 60 yıllık tüm gelişim ve kazanımlarının göz kamaştırıcı, görkemli bir dökümüdür. Komünist partisinin, onun Marksçı-Leninci önderliğinde işçi sınıfının, emekçi halkın neler yaratabildiğinin parlak bir kanıtıdır.

Yaşasın Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi!

Yaşasın Kızıl Oktobr'un anayurdu SSCB!

Yaşasın Lenin'in utkan partisi SBKP!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

7 Kasım 1977

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi
Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın
Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümü
toplantılarında yaptığı konuşma

Çok değerli yoldaşlar!

Sovyet ve dünya halklarının en büyük bayramı: Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümünü Türkiye Komünist Partisi adına, bütün Türkiyeli komünistler, emekçiler ve halkımız adına coşkuyla selâmlarız.

Kızıl Oktobr'la insanlık tarihinde yepyeni bir çağ, dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı açıldı. Bu devrimi, yüce elleriyle Rusya proletaryası, dünya emekçilerinin büyük önderi Lenin'in yönetiminde Bolşevikler Partisi yaptı. O, kapitalist sömürü düzenini kökünden yıktı. Halkları, sınıfları her türlü ezgiden kurtardı. Dünyada ilk işçi-köylü devletini: Sovyet devletini kurdu.

Kızıl Oktobr'un ilk yankılar uyandırdığı ülkelerden biri Türkiye'dir. Halkımız, bu devrimin doğrudan etkileri altında, genç Sovyet devletinin desteği, çok yönlü yardımlarıyla bir ulusal kurtuluş savaşı verdi. Türkiye Komünist Partisi, böylesi bir savaşın ateşleri içinde kuruldu. Partimizin Markçî-Leninci ve proleter enternasyonalizmi ilkelerinin kökleri burada yatıyor. Yüce Lenin'in partisiyle Türkiye Komünist Partisi arasındaki kardeşlik ve dayanışma bağları her zaman diri kalmıştır. Partimiz, bu devrimci geleneklerini koruyacak, yaşatacaktır.

Kızıl Oktobr insanlığa barış yolunu açtı. Sovyetler Birliği, Lenin'in barış çağrısından bu yana 60 yıldır ardıcıl bir barış politikası yürütüyor. «Soğuk» harbi körükliyen emperyalist güçlere gem vuruyor. Sovyetler Birliği, SBKP ve özellikle Merkez Komitesi Genel Sekreteri ve Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı Leonid İliç Brejnev yoldaşın yorulmak bilmez girişimleriyle Leninci barış politikasını sürdürüyor.

Türkiye burjuvazisi, gerici egemen çevreler Türk-Sovyet dostluğundan uzaklaştıkça Anayurdumuzu emperyalistlerin kucağına itti. Türkiye Komünist Partisi, topraklarımızdaki NATO ve Amerikan üslerinin, atom silâhlerinin kaldırılması için, halkımızın ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyal ilerleme savaşımını örgütlüyor. TKP, dünyada ve yöremizde barış, güvenlik ve silâhsızlanmanın sağlanması, karagün dostumuz Sovyetler Birliği ile iyi komşuluk ilişkilerinin geliştirilmesi, iyi dostluk ve karşılıklı saldırmazlık anlaşması bağlanması için savaştı, savaşıyor.

Sovyet halkı ve Sovyet devleti, Büyük Anayurt Savaşında emperyalizmin vurucu gücü Hitler faşizmini ezdi. Bu utku, Avrupa halklarının özgürlüğe,

ulusal bağımsızlıklarına kavuşmasını, bir kısmının iki yönlü: hem faşizmden, hem de kapitalizmden kurtulmasına, sosyalizme geçmesine somut olanak sağladı. Bunun sonucunda, günümüzde Viyetnam'dan Küba'ya kadar uzanan dünya sosyalist sistemi doğdu. Dünya devrim süreci yeni bir aşamaya ayak bastı. Bu sosyalist sistem bugün dünya komünist ve işçi hareketinin, ulusal kurtuluş hareketlerinin temel desteği, güç kaynağı oldu. Sovyetler Birliği'nde yeni Anayasa Ekim Devrimi'nin bir sonucu ve uzantısıdır. Sovyet halkının tarihsel utkularını taçlandıran bu Anayasa'yı *partimiz, emekçi halkımız candan selâmlar.*

Yaşasın Büyük Ekim Devrimi'nin tarihsel utkusu!

Yaşasın Sovyetler Birliği!

Yaşasın yüce Lenin'in partisi: SBKP!

Yaşasın Komünizm!

TKP ile ABD Komünist Partisi'nin ortak açıklaması

Türkiye Komünist Partisi ve ABD Komünist Partisi delegasyonları ortak sorunlarını görüşmek için karşılaştılar. Türkiye Komünist Partisi delegasyonuna TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaş, ABD Komünist Partisi delegasyonuna ABD Komünist Partisi MK Genel Sekreteri Gus Hall yoldaş başkanlık ettiler.

Görüşmeler sıcak ve dostça geçti. Her iki delegasyon kendi ülkelerindeki politik ve ekonomik durum ve partilerinin strateji ve taktikleri üzerine bilgi değiş-tokuşunda bulundular. Görüşmeler sırasında Orta-Doğu'daki silâhlanma yarışı ve savaş tehlikesi, ve özellikle Türkiye'deki ve Akdeniz'deki Amerikan üslerinin yarattığı tehlikeler üzerinde duruldu. Her iki delegasyon da dünya barışı, genel silâhsızlanma ve yumuşama için savaşımı daha da hızlandırmanın gereğini belirttiler. Her iki delegasyon da ırk ayrımcılığına ve sömürgeciliğe karşı savaşımı daha da güçlendirmenin gereğini vurguladılar. Her iki parti de, görüştükleri konular üzerinde tam uyum içinde olduklarını ve her iki partiyi birbirine bağlayan kardeşçe bağları vurguladılar. Her iki parti de, barış, demokrasi ve sosyalizm savaşını ve proleterya enternasyonalizmi bayrağını daha da yükseltmek için düzenli görüşmenin gereğini belirttiler.

TKP MK Genel Sekreteri

İ. Bilen

ABD MK Genel Sekreteri

Gus Hall

15 Kasım 1977

Türkiye Komünist Partisi ile İsrail Komünit Partisi'nin ortak açıklaması

Türkiye Komünist Partisi ve İsrail Komünist Partisi delegasyonları Kasım 1977 başlarında karşılaştılar. Türkiye Komünist Partisi delegasyonuna TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaş, İsrail Komünist Partisi delegasyonuna IKP MK Genel Sekreteri Meir Vilner yoldaş başkanlık ettiler.

Delegasyonlar her iki tarafı da ilgilendiren ortak sorunlar üzerinde görüştüler. Her iki delegasyon da kendi ülkelerindeki politik, sosyal ve ekonomik durum ve partilerinin savaşımının üzerinde bilgi değiş-tokuşunda bulundular. Görüşmelerde Doğu Akdeniz ve Orta-Doğu'daki barışı tehdit eden sorunların ve bu bölgedeki silâhlanma yarışının üzerinde özellikle durdular.

Her iki parti de Kıbrıs'ın egemenlik haklarına, bağımsızlığına ve bağlantısızlığına saldıran Kıbrıs'taki yabancı birliklerin çekilmesi ve askeri üslerin kaldırılmasını vurguladılar.

Her iki parti de Kıbrıs'ı bir NATO üssüne dönüştürecek, Kıbrıs topraklarını kendi topraklarına katmak isteyen emperyalist plânları yerdiler.

Her iki delegasyon da Sovyetler Birliği'nin önermiş olduğu gibi Kıbrıs sorununa adaletli bir çözüm bulmak için Birleşmiş Milletler çerçevesinde uluslararası bir konferans düzenlenmesini desteklediklerini belirttiler.

Her iki parti de Orta-Doğu bunalımının sürmesinin ve Amerikan emperyalizminin güdümündeki İsrail egemen çevrelerinin saldırgan ve yayılıcı politikaları sonucu ortaya çıkan yeni bir savaş tehlikesinin büyüdüğünü belirttiler. Her iki parti de Orta-Doğu bunalımının adaletli ve barışçı bir çözüme ulaşmasının ancak aşağıdaki sıralanan ilkeler çerçevesinde olanaklı gördüler:

- İsrail askersel birliklerinin bütün Arap topraklarından 1967 savaş öncesi sınırlara geri çekilmesi;
- Filistinli Arap halkının bağımsız bir devlet kurmayı da içine alan bütün haklarının tanınması, bölgedeki bütün devletlerin, bu arada İsrail devletinin egemenlik haklarına ve toprak bütünlüklerine saygı gösterilmesi;
- Orta-Doğu'da adaletli ve kalıcı bir barışın sağlanması ve yeni bir savaş tehlikesinin uzaklaştırılması ancak Filistin Kurtuluş Örgütü ve bütün ilgili tarafların katılımıyla Orta-Doğu sorunuyla ilgili Cenevre Barış Konferansı'nın ivedilikle toplanması.

Her iki parti de Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümünü, yeni Sovyet Anayasasının onaylanmasını, Sovyetler Birliği Komünist Par-

tisi'nin Leninci barış politikasını ve proletarya enternasyonalizmi ilkesine olan bağlılığını bir kez daha candan selâmladılar.

Her iki partinin delegasyonları ırk ayrımcılığı ve sömürgeciliğin her türü ile savaşı daha da güçlendirmenin zorunluluğunu belirttiler.

Her iki parti de kendilerini barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm savaşımında Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi temelinde birbirlerine bağlayan kardeşçe bağları bir kez daha vurguladılar.

TKP MK Genel Sekreteri

I. Bilen

IKP MK Genel Sekreteri

Meir Vilner

22 Kasım 1977

Türkiye Akademikerler ve Sanatçılar Derneği Yönetim Kurulu'na

Sevgili Kardeşler,

Doğumunun 75'inci yıl dönümünde ulusal ozanımız Nazım Hikmet'in büyüklüğünün ulusal ve uluslararası boyutlarını düzenlediğiniz güzel haf-tayla bir kez daha belirttiniz.

Nazım Hikmet bütün dünya işçilerinin kurtuluşu için savaştı. Barış için savaştı. Nazım'ın 75'inci doğum yıl dönümünü birlikte anmaları, Batı Ber- lin emekçileri ile Türkiye emekçiler arasındaki bağları daha da güçlen- dirdi.

Partimizin üyesi ve ateşli militanı Nazım Hikmet, işçi sınıfımızın, emekçi halkımızın kurtuluş savaşımını sanatıyla bayraklaştırdı. Kendisi de bu kur- tuluşun bayrağı oldu. Sanatçılarımız, aydınlarımız Nazım'la omuz omuza sömürüye, faşizme, emperyalizme karşı güzel ve aydın günler için savaş sıralarına girdiler. Türkiye Komünist Partisi işçi sınıfıyla bağlanan sanat- çılarımızla, aydınlarımızla övünüyor. Nazım aramızdadır. Şiirleriyle, örnek yaşamıyla aramızdadır.

Sevgili kardeşler,

Hepinizi candan selâmlarız.

Türkiye Komünist Partisi

Merkez Komitesi

18 Kasım 1977

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi
Politbüro üyesi ve Merkez Komitesi
Sekreteri Mihail Andreyeviç Suslov yoldaş

Çok değerli M. A. Suslov yoldaş,

75'inci doğum yıldönümünüzü, bu mutlu gününüzü, Türkiye Komünist Partisi, bütün Türkiyeli komünistler adına en içten duygularımızla selâmlarız.

Türkiyeli komünistler Sizi, uzun yıllar yüce Lenin'in partisi, SBKP'nin sıralarında yorulmak bilmez, yaratıcı çalışmalarınızla yakından tanıyor. Sovyetler Birliği'nde sosyalizm ve komünizm kuruculuğundaki katkılarınız, partimizin bağlı olmakla onur duyduğu uluslararası komünist ve işçi hareketinin birliğini güçlendirmek yolundaki tükenmez, verimli çalışmalarınız, biz Türkiyeli komünistler için eşsiz değer taşıyor.

Size, bu 75'inci yılınızda mutluluk, uzun ömürler, Lenin'in partisinin sıralarında, komünizm ve barış ülküleri uğrunda yürüttüğünüz savaşımда başarılar dileriz.

Komünist selâmlarıyla

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen

21 Kasım 1977

Yunanistan Komünist Partisi Merkez Komitesi
Birinci Sekreteri Charilaos Florakis yoldaş

Değerli Florakis yoldaş,

20 Kasım'da yapılan genel seçimlerde kardeş Yunanistan Komünist Partisi'nin elde ettiği başarılar, bizleri, Türkiyeli komünistleri çok sevindirdi. Türkiye Komünist Partisi elde ettiğiniz bu başarıları, kardeş Yunanistan emekçilerinin gericiliğe ve işçi hareketini bölme çabalarına karşı demok-rasi, barış ve sosyalizm yolunda attığı önemli bir adım sayıyor. Yunanistan işçi sınıfının, Yunanistan Komünist Partisi'nin ve demokratik güçlerin elde ettiği bu başarı, bölgemizde barış, demokrasi ve sosyalizm için savaşımı güçlendirmiştir.

Değerli yoldaş, bundan böyle de Yunanistan Komünist Partisi'ne yeni yeni başarılar diler, bütün yoldaşlarımızı candan selâmlarız.

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen

23 Kasım 1977

Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümü nedeniyle yapılan toplantıda TKP MK Politbüro üyesi A. Saydan yoldaşın okuduğu raporun özeti

Dünya tarihinde proletaryanın ilk devleti Paris Komünüdür. Paris Komünü 3 ay kadar yaşayabildi. Büyük Oktobr ise tarihte, proletaryanın ilk başarılı devrimi oldu. Tarihte ilk defa insanın insanı sömürmesine son verdi. Lenin'in önderliğinde Bolşevikler Partisi bu başarıya nasıl, hangi yollarla ulaştı?

A. Saydan yoldaş raporunda bu soruyu yanıtlarken, bu başarının başlıca koşulunun yeni tip proletarya partisinin kurulması, iç ve dış düşmanlara karşı demokrasinin en yüksek aşaması olan proletarya diktatörlüğünün sağlanması olduğunu vurguladı. Proletarya diktatörlüğünün devrim kazanımlarını savunmak, karşı devrimcilerin saldırılarını göğüslemek, toplumu kökünden değiştirmek, onu sosyalizme ve daha sonra da komünizme yöneltmek için kaçınılmaz, tarihsel bir zorunluk olduğunu belirtti. Büyük Oktobr Devrimi'yle doğan Sovyetler Birliği'nin proletarya enternasyonalizmini yaşattığını, dünya komünist işçi hareketinin bugünkü boyutlara ulaşmasında Büyük Oktobr'un bir dayanak, bir hareket noktası olarak belirliğini söyledi ve şöyle dedi:

«Bu süreç bugün de sürüyor, bugün de proletarya enternasyonalizminin en önemli denek taşı, SSCB'ye karşı tavidir. Türkiye Komünist Partisi, Büyük Oktobr'un yerleştirdiği proletarya enternasyonalizmine bağlı kalmak savaşının içinde yetişmiş, güçlenmiştir. TKP, dünya komünist ve işçi hareketinin bir bölümü olduğunu hiçbir zaman unutmamıştır ve unutmayacaktır. Bundan böyle de Büyük Oktobr'un derslerine bağlı kalarak, dünya komünist ve işçi partilerinin birliğini pekiştirmek, Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmini canlı bir şekilde uygulamak için hiçbir çabayı esirgemeyecektir.

Büyük Oktobr, birçok devrimci dönüşümü kendinde yoğunlaştırıyor. Bundan ötürü yeni çağ tarihinin temel dönüm ve başlangıç noktasıdır bu devrim.»

Raporunda daha sonra Oktobr Devrimi'nin tarihsel önemi ve uluslararası bir nitelik taşıyan kazanımları üzerinde duran A. Saydan yoldaş, son zamanlarda burjuva ideologların «Euro-commünizm» tuzağına düşen bazı kapitalist ülkeler komünist partileri yöneticilerinin tutumunu eleştirdi ve bu çizginin bilimsel hiçbir yanı olmadığı gibi, Marksizm-Leninizm öğretisinin temel ilkelerine aykırı bir akım olarak belirliğini söyledi.

Raporunun ikinci bölümünde Türkiye'deki ekonomik, politik, sosyal du-

rum üzerinde ayrıntılı bir biçimde duran A. Saydan yoldaş, tırmanan faşizme, emperyalizme bağımlılığa, sömürü ve ulusal ezgiye karşı savaşılan tüm ilerici-demokratik güçler arasında birliğin oluşması yönünde Türkiye Komünist Partisi'nin savaşımlını dile getirdi. Saydan yoldaş raporuna şöyle devam etti: «TKP, Büyük Oktobr'un verdiği derslere bağılı kalarak ve onları canlı bir biçimde Türkiye koşullarına uygulamak için bütün ilerici, yurtsever, anti-faşist, anti-emperyalist güçlerin eylem birliğı politikasına ardıcıl bir şekilde devam edecektir.»

TÜSTAV

TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın kısa biyografisi

(Geçen sayıdan devam)

Oktobr, Lenin, Bolşevikler partisi en büyük utkuya ulaşmışlardı. Oktobr 6. yılına ayak basmıştı. Dev savaşlardan yeni çıkmıştı. Bu savaşlar, bu utku işçi sınıfının ölçsüz özverileriyle, emekçi köylülerin, milyonların işçi sınıfının yanında yer almalarıyla, işçi-köylü bağlaşıklığıyla kazanılmıştı.

Utku büyüktü. Ülkenin aldığı derin yaralar da öylesineydi. Kızıl dev yaralarını sarıyordu. Bolşevikler, Lenin'in partisi, milyonlar ülkeyi yenibaş-tan ve yepyeni bir tipte kurma savaşına geçmişti. Yol boyunca, savaş-larda uçurulan köprüler, sökülen raylar, yıkılan istasyonlar, garlar, devi-rilen telgraf direkleri, demiryolu depoları, fabrikalar onarılıyordu. Gene de vagon, lokomotif mezarlıkları, yer yer, duruyordu.

Moskova. Tren Kursk garına girdi. Yolcular döküldüler platforma. Gar insan – yolcu dolu. Çoğunun sırtında asker kaputu, ayaklarında asker postalları. Omuzlarında torbalar. Sovyet yurttaşları, dört yıl kırankırana giden kanlı, yangınlı savaşların izlerini sırtlarında taşıyorlardı.

Garın önündeki alanda tek atlı faytonlar sıralanmışlardı. Arabacıların giyimi de bir başka. Hele körüklü, piliseli kürkleri ve orta yerinden bü-zmeli kürk kalpaklarıyla herkesten ayrılıyorlardı. Bu faytonlara binenlerden kimilerin giyimleri kalantordu. Çizmeleri parlak, paltolarının yakaları kürk-lüydü. Bunlar nepmanlardı.

İ. Bilen, seslerden, konuşmalardan birşey anlamıyordu. Onlar da bir faytona bindiler. Kalakof, İstanbul'dan aldığı bir fesi başına koydu, püs-külünü öne sarkıttı. Takıldılar peşlerine sürüyle çocuklar. Hepsini de çul-çaput içindediler. İlgarlıya ilgarlıya koşuyorlardı. Arkalarından ısıklık ça-lıyor, gülüşüyor, bağırıyorlardı: «Türeçki sultan» deyip alay ediyorlardı. Bunlar kimsesiz çocuklardı. Savaşlar alıp götürmüştü analarını, babaları-nı. Açlık kırmıştı bunlardan çoğunu. Soğuk, güneş, yellerin hepsi yakıp kavurmuştu bunları. Bunlar bir kentten bir kente, trenlerle, yük vagon-larının üstünde, altında içinde kaçak giderlerdi. İstasyonlarda yatarlardı. Bunlara «besprizorni» diyorlardı. Sovyet hükümeti bunlara özel bir kaygı gösteriyordu. Bunları bakım, eğitim evlerinde topluyorlardı. Bunları gem-lemek kolay olmamıştır. Sovyet devleti, Komünist Partisi bunun da üste-sinden geldi.

Bilen'le arkadaşı bir otele indiler. Adı «Paris»ti. Kamulaştırılmıştı. Te-mizdi. Servisi yeniydi. Eskiden buraya «soylular»la tüccarlar, zenginler inermiş. Bilen, Moskova'yı ilk kez Kalakof'un eşiyle gezmiye çıktı. O da

Türkçe biliyordu. Tatardı. Sözlerine Rusça karıştırıyordu. Bir bakıma o, Bilen'in ilk Rusça öğretmeni oluyordu. O da iç savaşlara katılmıştı. Partiliydi. Bilgi veriyordu Moskova'da, Oktobr'un ilk günlerinde geçen sokak savaşları üstüne. Başkent'in göbeğinde bu savaşların duvarlarda kurşun izleri taze taze duruyordu. Yürüye yürüye, şimdiki Puşkin Alanı'nın olduğu yere geldiler. Bir topçu bataryası, Oktobr günlerinde Kremlin'in olduğu yöne, karşı-devrimcilere ateş açmış. Bir mermi, bir tramvay direğini delip geçmişti. Bilen, derse, Sovyet tarihi dersine başlıyordu bile. Derslik çok canlıydı. Olayların dumanı buram buram üstünde tütüyordu.

Puşkin Alanı şimdiki gibi değildi. Puşkin, anıt, şimdiki yerin karşısında, ana caddenin öte yanındaydı. Alanın adı: «Strastnaya ploşcad»tı. Burada, çepeçevre kale duvarlarıyla, kulesi, kilisesiyle bir kadınlar manastırı vardı. Şimdi burası bambaşka. Burada, şimdiki «Rusya» sinemasının arkasında, bir yan sokak var: «Putinkovski». Boyu 100 metreyi bulmaz. Bu yan sokağın üstünde, bugüne kadar duran, dört köşe, dört katlı bir yapı yükselir. Çok eskiden liseymiş. «Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi» buraya yerleşmişti. İ. Bilen burada – KUTV'de okudu. Nazım'ı, sayısız yoldaşları ilk kez burada tanıdı.

KUTV, kırk anbardı. Ne kadar ulus, ne kadar halk vardı. Çinlisi, Japonu, Korelisi, Hintlisi bir yana. Özbeki, Tatarı, Başkırı, Kırgızı, Türkmeni, Gürcüsü, Abazası, Çeçeni, Çerkezi, Tuvalisi, İranlısı, Azerbaycanlısı öbür yana. Türklerin grubu da alaca-bulacaydı. Bilen'in, Nazım'dan dinlediği ilk uyuksuz bir türkü bu KUTV üstüneydi. Adı «Putinkovski»:

«Mayakovski,
Leman,
Artin,
Ali,
Papuli,
Can, Guliyef.

Gar – gur veryansın.
RSFSR, KUTV, Narkomnas.
Dönüyor, dönüyor Putinkovski'de motor.
Sesi burda duyulmaz,
çık ar gürültüsü Şarkta!»

KUTV'de öğrencilerin giysileri etnik, ulusal biçimler ve renklerdeydi. Dağıstanlılar, Kafkasyalılar bellerinde tabancaları, kamalarıyla dersliklere girerlerdi, öyle dolaşırlardı. Özbekler, Türkmenler, Buharalıları saçaklı, büyük papaklar, üç etek, uzun, ipekli hırkalar giyerlerdi. Kızların belikleri bellerini döverdi. Diller çoktu. Ama hepsi de birbirleriyle bir dille – Lenin'in ana diliyle anlaşırlardı.

Bu komünist bilim, eğitim ocağı, bütün bu renk renk ulusal kadroları,

devrimci ögeleri proleter enternasyonalizmi ölkü ve ilkeleriyle yoğuran kocaman bir hamur teknesiydi. Bu komünist kültür, bilim ocağını Sovyet hükümeti, Komünist Partisi çok zor bir dönemde kurmuştu. 1921'de Kızıl-lordü düşmanları ezmişti. Yer yer kafan, silâhlı, silâhsız karşı-devrimci güçler temizleniyordu. En önemli: Anayurdu kalkındırma, yıkıntıları, yok-ları kaldırma, kapitalizmden sosyalizme geçme savaşımı tüm boyutlarıyla ortaya çıkmış, dündeme girmişti. Bu savaş dar boğazlardan geçen zor bir savaştı.

Böylesi bir dönemde Bolşevikler partisi, Sovyet hükümeti, işçi sınıfı, Sov-yet halkı, dünya devrim süreci yolunda, halkların ulusal bağımsızlık savaşı-ları, emperyalizme, sömürgeciliğe, gericiğe, ezgiye karşı savaşları yolun-da cömert bir proleter enternasyonalizmi gösteriyor, böyle bir özveriye gidiyor. Üniversitenin her türlü, bütün harcamalarını üstüne alıyor.

Üniversitede bir komüna kurulmuştu. Yemek pişirmekten gayri, komü-nün pek çok işlerini öğrencilerin kendileri, nöbetleşe, ekip ekip yapar-lardı. Disiplini, düzeni kendileri uygularlardı. Her grubun, kendilerinin toplantılarında seçtikleri Parti Komitesi vardı. Bütün bunların üstünde Üniversite topluluğundaki bütün komünistlerin Parti Komitesi vardı. Bun-lar, Üniversite Rektörü ve Yönetim Kuruluyla uyumlu çalışırlardı. Kimi kapitalist ölkelerden, dışardan, kimi Sovyetlerin değişik Doğu yörelerinden gelen, bilinç, bilgi, eğitim, gelenek, görenek ne varsa hepsi birbirine uymayan bu kadar öğrenici disipline saklamak, eğitmek kolay değildi.

İ. Bilen, yeni bir dünyaya, yeni bir ortama girmişti. Moskova'nın politik, sosyal ve doğal havası bambaşkaydı. Lenin sağdı, hastaydı. Göremedi onu. Yalnız birbuçuk yıl sonra, karda, 40 derece ayazda, geçti insan seliyle ölümsüz Lenin'in tabutu önünden.

Üniversiteye girdiğinden bir hafta sonra, Azerbaycanlı bir yoldaşla, çarşıya çıktı. Devlet satış mağazaları, kooperatif dükkanları azdı. Serbest pazarlar vardı. Daldılar bunlardan birine. Sık bir kalabalık vardı. İnsanlar birbirlerini tartıklıyorlardı. Bu tür pazar yerlerine «tokuçka» – bitpazarı derlerdi. Birazda Mahmutpaşaya benzerdi. İ. Bilen, pazardan, yandan, omuzdan, sık, beyaz düğmeli, dik yakalı, mavi bir işçi gömleği, bir de Rus kasketi aldı. Bu Rus işçi giysisi çekiciydi. Üniversitede, biraz sonra, bu giyim moda oldu.

NEP – yeni ekonomik politika sürüyordu. Bu, kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde uygulanan bir politikaydı. Bu, bir halkaydı. Bu politika-nın ilkelerini, temelini Lenin daha 1918'de «Sovyet erkinin sırada duran görevleri» yapıtında saptamıştı. Emperyalistlerin silâhlı saldırıları, iç sa-vaşlar Komünist Partisi'ni ve Sovyet hükümetini olağanüstü, özel ekonomik bir politikaya zorladı. Herşey ateş boylarına, salgıncıları, karşı-devrim-cileri yenmek, utkuyu sağlamak amacına yöneltildi. Tahılı, yiyeceği, giye-

ceği, her şey bunun için. Ve bu politika «savaş komünizmi» adını aldı. 1921'de, partinin X. Kongresinde, Lenin'in girişimiyle, bu sistem kaldırıldı. Ve, köylülere, vergisini ödedikten sonra kalan ürününü serbest pazarlama kolaylığı tanındı. NEP'le başlıca amaç: Kentle-köy arasında çok önemli ekonomik bağ olan ticareti yoluna koymaktı. Sağlam, durağan, geçerli para sistemi kurmaktı. İşçi-köylü bağlaşıklığını ve proletarya diktatörlüğünü kuvvetlendirmekti.

1924'te köklü para reformu uygulandı. Çürük paralar kalktı. Üniversitede öğrencilere «cep harçlığı» olarak verilen milyonluk banknotlar bir daha görünmedi. Öğrenciler bir milyona yedikleri pastayı artık 10 kapağa alıyorlardı. Nepmanlar, aracı burjuvalar eridi, tarihin seline karıştı. Sovyet ekonomisi canlandı, hızla kalkınma yoluna girdi.

KUTV'nin de yaşamında gelişmeler oldu. Artık kimsenin belinde kama, tabanca kalmamıştı. Etnik, yerel, ulusal giysiler bayramlarda görülüyordu. Boyunbağı takanlar çoğalıyordu. Ama, gene de bu okul özgül çizgilerini yitirmiyordu.

Çinliler kalabalıktı. Sessizdiler. Kitap ellerinden düşmezdi. Çalışıyorlardı. Toplantıları sıkı. Kendilerine özgü bir disiplinleri vardı. İnce, bambu fırça-kalemle, biteviye, hiyeroglifler çizerlerdi, yazar dururlardı. Buna karşılık, Japonlar bir başkaydı. Aralarında kavgacılar çoktu. Kimileri Korelilere, Çinlilere tepeden bakarlardı. Genellikle dış ülkelerden gelen öğrencilerin çoğu aydın, küçük burjuva kesimlerindendi. Hintliler, aralarında İngilizceyle anlaşırlardı. İranlılar eski Acem ozanlarını anlatır, yüksek sesle konuşur, şiir okurlardı.

Türkiye'lilerin grubu az değildi. Alaca bir bileşimi vardı. Bu Üniversiteye ilk gelmiş olanlardan yalnız bir tanesi köylüydü. Haymanalıydı. Savaş tutsağıymış. Kızılorduya girmiş, iç savaşa katılmış. Ötekilerin hepsi, erkek, kadın aydınlardı. İçlerinde Şevket Süreyya Aydemir, Valâ Nurettin gibi soysuzlar vardı. Nazım da ilk gelenlerdendi. Ve ötekilerden ayrılıyorlardı. 1922'den sonra gelenler çok daha karmaşıktı. Türkiye'de yaşayan ulusal azınlıkların çoğunu içeriyordu. Kürt, Rum, Ermeni, Arap, Lâz vardı. Değişik illerden, yörelerden gelmişlerdi. Ankara'dan gelenler İstanbul'dan gelenlerden başkaydı. İşçi, olanlar arasında bile farklar vardı. Kurtuluş savaşında İstanbul'dan Ankara'ya gitmiş, savaşın en çetin, kritik günlerinde «İmlât-i Harbi ye»de çalışmış, çaplarına uysun diye top mermilerini, tapalarını çıkarmadan, ivedilikle torna tezgâhlarında işlemiş olanlar vardı. Öte yandan, İstanbul'dan gelenler arasında ulusal direnişe katılmamış, kimileri partili bile olmıyanlar vardı. Bunlar legal «İşçi-Çiftçi Sosyalist Partisi» kanalından gelmişlerdi. Bu gibiler, bir bakıma, devşirme gibi bir şeydi. Hem TKP'nin, hem Üniversite Yönetiminin başına epi iş açılırdı. Bunlar arasında provokatör, polis ajanı olanlar bulunduğu sonradan ortaya çıktı.

Hem Anadolu'dan – Ankara'dan, hem İstanbul'dan gelen işçiler arasında, Birinci Dünya Savaşı'nda Almanya'ya gönderilmiş ve orada Spartaküs ayaklanmasına silâhla katılmış olanlar vardı. Bir de, Rusya'da devrim hareketine, iç savaflara katılmış, Kızılorduda savaşmış, TKP'nin kurduğu «Kızıl Alay»a da gönüllü er olmuş, Parti Okulunda kurs görmüş, Bolşevikler partisine üye olmuş 15 kişi kadar bir grup vardı.

Üniversitede Türk seksiyonunun bileşimi: İşçi, köylü, aydın, asker, kimi de sınıfından kopmuş öğelerden oluşuyordu. Bu bileşim, Türkiye'nin o zamanki toplumsal gelişme düzeyine, sınıfların ayrışma sürecine göreydi. İşçi sınıfı nicelik ve nitelik bakımından yeni bir aşamanın eşiğindeydi. Ancak kurtuluştan sonra, emperyalist saldıncılar Anayurttan kovulduktan sonra İstanbul, İzmir, Adana, Zonguldak, Ankara, Eskişehir işçileri birbirinden ayrı düşmüş olmaktan kurtuldular. Kurtuluş savaşında İstanbul, İzmir gibi büyük işçi yataklarının saldıncıların eli altına düşmüş olması burjuvazinin hegemonyayı, egemenliği ele almasını kolaylaştırdı. Sonra, TKP'nin yasaklanması yeni bir zorluk çıkardı.

Bütün bu süreç, bu etkenler orta katmanlarda, küçük burjuvazi içinde, bunlarla birlikte aydınlar kesiminde değişik tepkiler uyandırdı. Kimisinin imgeleri yıkılıyordu. Kimisi yeni imgeler kuruyordu. Burjuvazinin nobran, bencil tutumu, demokratik devrime karşı çıkışı, ilerici güçlere, özellikle işçi sınıfına karşı baskısını artırması sınıf savaşımının yeni bir aşamaya yöneldiğini ortaya koyuyordu. 1923 İzmir «İktisat Kongresi» kimin nereye yöneldiğini gösteriyordu. Burjuvazi kapitalizme yelken açmış, Batıya dümen kırıyordu.

Bu gelişme ve oluşmalar, belli bir ölçüde, TKP'nin içinde, Üniversitede öğrenciler arasında yansıyor. İdeolojik çatışmalar başlamıştı. İşte tam bu dönemde anti-Marksist, oportünist eğilimler, görüşler sökün etti. Bu görüş ve eğilimlerin başını çekenler partinin yönetimini ele geçirme eylemlerine hız verdiler.

1922'de, Ankara'da, II. Kongrede Genel Sekreter seçilen Salih Hacıoğlu hapisteydi. Merkez Komitesi üyelerinden kimileri yurt dışına çıkmak, gizliye geçmek zorunda kalmışlardı. Şefik Hüsnü (Değmer) ve Şevket Süreyya Aydemir grupları anlaşmakta zorluk çekmediler. Fırsattan, olanaktan yararlandılar. Ve, 1924 yılını 1925'e bağlayan gün, İstanbul'da, Akaretlerde, Doktor Şefik Hüsnü'nün evinde, parti tüzüğüne aykırı biçimde III. Kongreyi topladılar. Bu kongrede İstanbul örgütünden, o da «İşçi-Çiftçi Partisi»nden gelme üyeler çoğunluktu. Buna eş, dost katıldı. Şefik Hüsnü'nün deyimiyle «münevveran» Kongrenin gündemi silikti. Ve, daha önemlisi, II. Kongre'nin kararlarından söz edilmedi. Partinin önünde duran günün en aktüel sorunları kongreye getirilmedi. Burjuvazi egemenliğini kurmuş, erki, hükümeti eline almıştı. Bir burjuva cumhuriyeti oluşturulmuştu. Toplumun yaşamında yeni bir aşama gelmişti. TKP'nin yeni bir

programa, yeni bir strateji ve taktiğe gereksinimi vardı. Partiyi somut koşullara göre düzene koymak, uzun süreli, gizlilik ilkelerine göre parti örgütlerini baştan aşağı raylarına oturtmak gerekti. Partinin yakın ve uzak stratejik amacı ne olacaktı. Bütün bu sorunlar ya yoktu, ya karman çormandı.

Bu kongrenin tutanakları, raporları, kararları, bütün materyeller, Doktor Şefik Hüsnü'de kaldı. Daha sonra da, baskın ve tutuklamalarda polisin eline geçti bunlar. Yalnız, kırık dökük bazı olaylar biliniyor.

Bu kongrenin tüzüğe aykırı olduğu, entrikalar çevirildiği, ayak oyunları yapıldığı gizlenemedi. Sadrettin Celâl (Antel)'in konuşması bu olguya ışık tutuyor. Sadrettin Celâl, bu oyunları oynayanları «karaktersizlik»le, «ahlak sahibi olmamak»la, «entrika çevirmek»le, ikiyüzlülükle suçluyor.

Bu toplantıda ve buna hazırlık sırasında Mustafa Suphilerin barbarca öldürülmeleri olayını tepetakla gösterme çabasına ayrı bir önem verdiler. Dedikleri, yaydıkları, Türkiye halkının kurtuluşu yolunda, komünizm yolunda canlarını veren ak. alınlı devrimcileri aşağılamaktı. Onları serüvencilikle karalamaktı. O sıra «ortalık karıştı» diyorlardı. «Hükümet, Mustafa Kemâl bile duruma egemen değildi» diyorlardı ... Mustafa Suphi uyarıları dinlemedi, diyorlardı.

Bu, burjuvaziye aklamaktı. Onu suçsuz göstermekti. Bu söylentilerin kaynağı burjuvazinin körüklediği anti-komünizmden geliyordu. Bu bir şaşırtmacaydı. Bilindiği gibi, Ankara hükümeti, gerici çevreler bu kanlı Karadeniz dramını, önceden hazırlanmış «özel plân»a göre uyguladılar. Ve bu gizli «özel plân», birbiri ardınca, bir ay içinde uygulanmıştır. Önce, cephelelerden, ateşboylarından: Topçu, yaya, atlı savaş birlikleri çekildi. Bunlar, İsmet (İnönü) ve Refet (Bele) paşaların komutasında, ateşboylarının belli kesimlerinde, arkadan gerillalara, halk çetelerine saldırdılar. Gerillalar iki ateş arasında ezildi. Burjuvazi, egemenliğini böylesine kanla, ateşle, hainlikle kurdu. Sonra, Ankara'da Komünist Parti'nin yöneticileri tutuklandı. Ağır hapis cezaları verildi. Çankırı, iç Anadolu cezaevlerine sürüldü. Ve, Suphi'ler, Çankaya'nın o zamanki kolcusu Topal Osman'ın, adamlarının eliyle Karadenizde boğduruldu. Kurtuluş savaşının en dar, ölüm, kalım günlerinde burjuvazi ilerici güçleri, halkı arkadan böyle hançerledi. Demokratik devrime böyle, elindeki topraklarla, kılıçlarla, tüfeklerle karşı çıktı.

Bütün bu gerçekler Akaretler'de konuşulmadı. Önemli daha bir olguyu vurgulamak yararlı olur. Partide, tâ baştan beri, bir çok kez belirlendiği gibi, iki birbirine aykırı görüş, akım çarpışıyordu. Şefik Hüsnü'ler oportünizm bataklığına baştuymuştu. İlkesizlik ve Marksizm-Leninizme aykırı tutum onları burjuva bataklığından başka bir yere götüremezdi, götürmedi.

Bu Akaretler toplantısından sonra Şefik Hüsnü sekreterliğe, Ş. Süreyya

Aydemir Politik Büroya kuruldu. Ve, daha sonra, 1926'da, Viyana Konferansında, gene Şefik Hüsnü, kendisinin has adamı saydığı Vedat Nedim Tör'ü Merkez Komitesi sekreterliğine getirdi. Oportünistler, polis ajanları, küçük burjuva entrikacıları, Ş. S. Aydemir gibi eski ordu servisinden gelme pantürkistler elele verdiler. Bunlar işçi sınıfına, onun savaşına yabancıydılar. Bunlar TKP'ye yabancıydılar. Bunlar, proletaryanın hegemonyası diye bir şey tanımıyorlardı. Marksizme-Leninizme yabancılıkları, düşmanlıkları, işçi sınıfı hareketini, Komünist Partisi'ni burjuvazinin kuyruğuna takmak, özellikle TKP'yi yığınlara duyurmamakta ayak diremeleri burdan geliyor, oportünizmden kaynaklanıyordu. Bu gerçeği, daha sonraki olaylar bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Şevket Süreyya, 1927'de, İstanbul Ağırceza Mahkemesinde, tutuklu 50'den fazla komünistin duruşmasında: "Komünist Partisine gerek olmadığını", ona karşı olduğunu açık açık söyledi. Gene o duruşmalarda Vedat Nedim Tör, partiyi, komünistleri polise vermiş olmakla övündü. Burjuva gazeteleri de, onların bu söylediklerini arşın arşın bastılar.

TKP, kurulduğu günden beri, hem emperyalistlerle, burjuvaziyle, gericilikle, hem parti içinde her boydan ve soydan oportünistlerle, sapık akımlarla, tekkeçilerle, anarşist öğelerle, polis ajanlarıyla savaşagelmştir. 1923-1925 yılları arasında KUTV'de, Türk seksiyonunda bozguncu, başıbozuk alayı başkaldırdı. Bunlar, Şefik Hüsnü'ler yönetiminden esinleniyor, onlardan gizli yönerge alıyorlardı. Bunların başında doktor Şefik Hüsnü'nün küçük kardeşi ve Kerim Sadi vardı. İkisi de partili değildi. «Aydınlık» dergisinin bir benzerini, gene «Aydınlık» adıyla «gizli» çıkarmaya başladılar. Parti Komitesi'nin «Duvar Gazetesi»ne saldırıyorlardı. Kerim Sadi, bu serseri alayının «ideologu», elebaşısı düzeyine çıkarılmıştı. Öğrencilerin kaldıkları yurttan dinginlik diye bir şey tanımaz olmuşlardı. Geceleri, «pir sultan»larını, beyaz yatak çarşaflarına sarar, «tahtı revan» kurar, Kerim Sadi'yi omuzlarında taşır, «huu» çeker, dervişlik, delilik yaparlardı. «Yapmayın, etmeyin» diyenlere, elebaşılardan ustura çekerdi. Kerim Sadi, bu soytarlıklarında o kadar ileri gitti ki, timaraneden geldiler, alıp götürdüler. Daha sonra, memlekete, geri gönderdiler.

Bu grubun yanısıra, başka bir grup daha türedi. Bunlar, kendilerine: «işçi opozisyonu» diyorlardı. Bunlar da «gizli toplantılar» yapıyordu. Bozgunculuk havası estiriyor, Parti Komitesi'ne saldırıyorlardı. Bunlar, Şefik Hüsnü'yü boy hedefi almışlardı. Ama tutumları kökünden yanlış. Komintern'e vuruyorlardı. Bunlarınkı de bölücülüktü. İlkeselliği yoktu. Bu iki grup arasında bir ayırım yapmak gerekiyordu. «İşçi opozisyonu» grubunda demagojilere kapılmış, bilinç düzeyi düşük, ama gerçekten okumaya gelmiş partili işçiler vardı. Bunları bu ters tutumlardan bataklığa yuvarlanmaktan kurtarmak gerekti. Genellikle bu grupları, ters akımları silip kaldırmak savaşımı somut biçimleriyle ortaya çıkıyordu. Bu savaş durmadı. İ. Bilen, bu savaşta Leninci prensiplere her zaman bağlı kaldı. Sırası geldi dövuştü.

1924 yıllarında KUTV'de, Türk seksiyonunda anti-parti grupçukların çıkması bir rastlantı değildi. Çoğunun bilinç, bilgi, savaş düzeyleri düşüktü. Kiminin sosyal kökenleri, kafaları küçük burjuva eğilimlere yatkındı. Sonra, o sıralarda Troçkistler iyice gemi aşıya almışlardı. Bolşevikler, Komünist Partisi, bunlara karşı geniş ve çetin bir savaş yürütüyordu. Bu savaş Üniversitede alabildiğineydi. Türk seksiyonundaki anti-parti grupları, bir yandan da bunlar kışkırtıyordu.

Lenin öldükten sonra, Troçki sık sık KUTV'ye gelmeye başladı. Cakalı konuşmalar yapıyordu. Demagog, lafebesiydi. Alkış beklerdi. Troçki'yi tutanlar çok azınlıktaydı. Kimi zaman kavgı çıkardı. Tartışırken kışkırtıcılık yapan Troçkistlere laf yetiştiremeyenler, kimi kez yumruklarıyla «yanıt» verirlerdi. Bu tür davranışlardan İ. Bilen de kendini pek alamıyordu.

Üniversite, bir yıldan üç yıla kadar kurslardı. Başarı gösterenler sonuna kadar okuyabilirdi. İ. Bilen, 1. kursta hem dil öğrendi, hem dilmaç yardımıyla dersleri izledi. Ondaki sonraki kursları Rusça geçti. İlk iki yıl zordu. Dil bir yana, dersler ağırdı. Bunun dışında spor vardı. İyi yüzerdi. Futbol takımında sol-açıktı. Bir defasında Nazım onun bacağına kıldı, topa vura-yım derken. Ayrıca, bir amatör, koro-tiyatro benzeri bir ekip vardı. Bunu, sonradan «Mustafa» filimini çıkaran rejisör Ek ve Nazım kurmuştu. Fabrikalara, işçi kulüplerine gider: Halayı çeker, hora teper, Nazım'ın «Makine» ve «Grev» gibi oyunlarını gösterirlerdi. Bu her iki oyun da baştan aşağı devindi. Dilmaç istemezdi, seyirciler hepsini anlıyordu. Sözleri de öyledi: «Stop! ... Fren ... Akümülatör, dinamo, motor ... milyar volt ... Marks ... Lenin ...» Çok alkışlanıyorlardı. Biz defasında Mayakovski de vardı. «Söz sizindir yoldaş mavzer!» dediği zaman, alkıştan salonun tavanı inecekti ...

İ. Bilen'i en çok saran parti kuruluşu dersi, Bolşevikler partisinin savaş tarihiydi. Felsefe derslerinde çok tartışılırdı. Polit-ekonomide herkes ayağını denk alırdı. Leninizm öğretmeni eski bir Bolşevikti. Merkez Komitesi üyesiydi. Uzun boylu, kalkık burunlu, mavi gözlü bir Rus'tu. Veremliydi. Sibiry'a'da, sürgünde almıştı bu ince sayırlığı. Lena grevini, çarlık hükümetinin o kanlı işçi kırımını anlatırken gözleri çakmak çakmak olur, dolardı. Bu kırımı Lenin'in nasıl değerlendirdiğini anlatırken gene o gözleri mavi bir deniz gibi dalgalanırdı. Dili kuru değildi. Lenin'in yapıtlarından alıntılar yaparken onu yerliyerine oturturdu. Lenin metodolojisi ilkelerine ayrı bir önem verirdi. Basmakalıplılığa kızardı. Lenin'in, Bolşeviklerin, Komünist Partisinin anti-Marksist, ters akımlara, bölücülere, likidatörlere, menşeviklere, Troçkistlere, bozgunculara, «Allah arayıcılar», mahistlere, öteden beri Narodniklere, anarşistlere, döneklere, emperyalist ajanlarına, Kautskilere, kapitalistlere koltuk değneği olan, kapitalizme destek olan sosyal-demokrat, bu tür sosyalistlere karşı ne çetin, sürekli savaşlar yürüttüklerini yurdum yurdum anlatırdı.

İ. Bilen, Türk seksiyonu Parti Komitesi'ne sekreter ve Üniversite Parti Komitesi'ne de üye seçildi. Üniversitede bozguncu gruplarla savaşımın en keskin olduğu bir dönemdi bu. Seksiyonda Komintern'in, Lenin partisinin, Üniversite Parti Komitesi'nin ve seksiyon Parti Komitesi'nin izledikleri politikayı tutan bir çoğunluk sağlanmıştı. Giderek, aylak, bozguncular temizlendi. Oturaklı, çalışan, disiplinli bir parti kolektifi oluştu. Buna, «Duvar Gazetesi'nin de yardımı oldu. İ. Bilen, bu gazetenin redaktörüydü. Yazı yazmayı buradan öğrenmeğe başladı. Oportünistlerle cedelleşmede burada epice bir şeyler öğrendi.

1924 yılı. Yaz ayları. Sıcaklar basmıştı. Komintern'in V. Kongresi toplandı. «Bolşoy-tiyatro» dolup taşıyor. 40 ülkeden ve 50 partiden 500 delegе. Konuklar da üstelik. İ. Bilen ve Ankara'dan KUTV'ye yeni gelmiş daha bir arkadaşı «Konuk delegе»ler arasında. Bilen'in sırtında bol, beyaz bir Tolstoy gömleği var. İlk kez katılıyor dünya komünistlerinin böylesi bir forumuna.

Ölümsüz Lenin yoktu. Leninsiz ilk kongresiydi bu Komintern'in. Kongreyi Vasil Kolarof açtı. Sonra, tüm delegeler ayağa kalktı: Yüce Lenin'in anısına saygı duruşu! Ertesi gün bu saygı duruşu Kızıl-meydanda, Lenin'in mozelesi önünde, alanı dolduran Moskova işçileriyle birlikte yinелendi. Ve, kongre oturumlarını Kremlin'de, şimdiki Yüksek Sovyet sarayında sürdürdü.

Bu kongre, dünya komünist hareketi tarihine: «Leninizm ve Komintern» diye geçer. Bu, Troçkistliğe karşı, komünist partilerinin uluslararası çapta savaşıma geçişini içeriyordu. Kongrede Troçki de vardı. İlk açılış günü, kendisini kürsüde bir gösterdi. Delegelerin Kızılorduya sevgi, saygı duy-gularından kendisine pay çıkarmak istediği gözlerden kaçmadı.

Kongrenin tezlerinde, belgilerinde: Komünist partilerini Bolşevikleştirmek ilkesi başta geliyordu. Partilerin som, tümsel birliğini pekiştirmek! Marksçı, devrimci ilkelere bağlı kalmak! Demokratik santralizm! Bu belgiler, Leninci ilkeler iyice vurgulandı. Yığınlara inmek! Partileri yığın-sallaştırmak! Bu slogan sık sık geçti.

TKP delegasyonu üç üyeden oluşuyordu. Birisinin oy hakkı yoktu. Bu, o sıralar Komintern'de danışmandı. Adı: Ahmet Cevat (Emre) idi. Şoven-di. Kurtuluş savaşı yıllarında Kafkaslar'a geçmiş. Yolunu bulmuş, partiye girmiş. TKP'nin, 1922'de Ankara'da toplanan II. Kongresine de, gene «da-nışman» olarak katılmıştır. Şevket Süreyya Aydemir grubunun akıl hoca-sıydı. Giritliydi. Birçok dil bilirdi. Yurda döndükten sonra çekti gitti parti-den. Daha sonra, CHP'den saylav oldu, Meclise postu serdi.

Komintern'in V. Kongresi'neki TKP delegasyonunun başkanı Vanlı Kâ-zım (Kıp)'ti. İstanbul'dan gelmişti. Bu yoldaş makinist-işçiydi. Genellikle

iyiydi. Marksist teorik bilgisi zayıftı. Sonra, Şefik Hüsnü ve Aydemir gruplarının baskısı altındaydı.

Kongrede, Sovyet delegelerinden yoldaş Manuilski, konuşmasında, «Aydınlık» dergisini, TKP'nin o kolunu eleştirdi. Bunların «legal Marksizme» kaydıklarını, işçi sınıfının çıkarlarını savunacak yerde burjuvazinin konumunu desteklediklerini söyledi. Lenin'in «legal Marksistleri», Struve'leri, Rusya'da yerden yere çaldığını, bunların burjuvazinin avukatı olduklarını vurguladı, belirtti.

Kâzım yoldaş, raporunda bunu yanıtlamak istedi. İkciril, birbirini tutmayan bir konuşmaydı bu. Ne yadışıya, yoksunsiya biliyor, ne gerçeği tanıyabiliyordu. Üzerinde durulacak önemli daha bir olay vardı. Delegasyon başkanı, 1922'de, Ankara'da yapılan II. Kongreden, aldığı kararlardan tek söz etmedi. Bu olay gözlerden kaçmadı. Belli ki «Akaretler»e hazırlanıyorlardı.

İ. Bilen için kongre salonu Üniversite dersliği olmuştı. Bu, üç hafta sürdü. Bir çok eski komünistleri, Bolşevikleri gördü. Bunlar arasında, Paris Komünü'nden, barikatlardan sağ kalmış bir mohikan da vardı. Kuru, uzun boylu, sıırım yapılı bir Fransızdı. Komünün solmayan kızıl – ateş bayrağı dersin!

Delegelerin arasında, gözleri üzerine çeken birisi de Güney Afrikalı bir komünistti. Alabildiğine karaydı. Dişleri bembeyazdı. Uzun boyluydu. Altın madenlerinde işçiymiş. Kongre oturumlarının yapıldığı uzun salon şimdiki biçiminden farklıydı. Zenci yoldaş, Prezidyumun yanındaki büyük odaya girer, ya Çarın tahtına oturur, ya da sırmalı, kadifeli kocaman karyolaya uzanırdı. Ve, değişik pozlarda resim çektirirdi.

İ. Bilen ve arkadaşının konukluğu delişmence bir «olayıcıkla» sona erdi. Kongre kapandı. Moskova parti örgütleri, delegeleri ağırladılar, uğurladılar. Kimini kır eğlencelerine, kimini fabrikalara, herkesi bir yere götürdüler. Türkiyeli delegeler, Krasnapresnaya semt komitesinin düzenlediği kır gezisine gittiler. Moskova'nın eteğinde, Serebrenniybor-Gümüş Çamlık denilen bir orman. Çadırlar kurulmuştu. Almanlar, İtalyanlar, Fransızlar, Ruslar, fabrika işçileri. Orman cıvı cıvıldı. Piknik güzeldi. Alman yoldaşların arasında en canlısı, o zamanki Alman Komsomol örgütünün sekreteri Greta Vilda idi. Bu kız yoldaş, bir kaç yıl sonra, gene Moskova'da başka bir Üniversitede okurken Reşat Fuat Baraner'le evlendi. 1932'de Türkiye'de, Komünist Partisiyle çalıştığı için tutuklandı, yargılandı. Ceza giydi, yattı. Komünist arkadaşlarıyla açlık grevlerine direngenlikle katıldı. Cumhuriyetin 10. yılında çıkan aflla yurtdışı edildi.

Gümüş Çamlık pikniğinde şen, sesi pürüzsüz, İtalyan bir kadın yoldaş vardı. İtalya'da bir cezaevinden, tekli yattığı odacığın tavanını delip kaçırmış. Tombul vücudunu gösterir: «Bu halimle o dapdaracak yerden nasıl

çıktım. Sanki anamdan bir kez daha doğdum gibi» der, kahkahalarla gülerdi. Arkasından: «Avanti popolo ...»yu bastırırdı.

Çam dallarıyla ateşler yakıldı. Değişik dillerde işçi – savaş marşları, türküleri birbirini izledi. Yağmur yağdı. Güneş açtı. Gökte ebekuşağı köpürü kurdu. Akşam oldu. Gökte yıldızlar kaydı. Ve, yavaş yavaş millet yola revan oldu.

Rus yoldaşlar kamyonla bira getirmişlerdi. Neşenin bir kaynağı da bu olmuştu. Türkiyeli konuklardan üçü bir arabaya bindiler. Birisi, keçi sakallı Ahmet Cevat'tı. İ. Bilen'le Ankara'dan gelen yoldaş onu ortalarına aldılar. Yüksek sesle türkü söylüyorlardı. Motor uğultu koparıyordu. İki yoldaş, aralarına aldıkları kişinin keçi sakalını yoluyorlardı ...

(Devamı gelecek sayıda)

Georgi Dimitroff Müzesi'nde bir konuşma

S. Üstünel

Dimitroff yoldaşı daha 1924'lerden biliyordum. Bildiklerimi Kolarof yoldaştan dinlemiştim. 1923 Ayaklanmasından sonra Vasil Kolarof, biz Moskova'da okurken Üniversiteye geldi. O zaman anlattıydı Dimitroff yoldaşı bize. Aradan epey zaman geçti. Dimitroff yoldaş Leipzig duruşmasında boyverdi. Ta uzaktan da olsa, tanışmamız daha da yakınlaştı. Yüzyüze, gözgöze 1934 yılında geldik. Nasıl karşılaştığımızı Dimitroff üstüne «Dev» diye yazdığım anılarımda canlandırdım. Bu broşürde söylediklerimi tekrarlamak istemiyorum. Ben, savaş arkadaşlarım Bulgar yoldaşlardan Dimitroff üstüne çok şeyler dinlemiştim. En belirgin olanları, asıl Dimitroff'un kim olduğu, onunla karşılaştıktan sonrası, yani daha doğrusu 1934'lerden sonrasıdır.

Dimitroff yoldaş uzun zaman çalışmaları sırasında bütün Balkan ülkelerindeki komünist harekete, komünist partilerinin gelişmesine, konumlarına derin bir ilgi gösteriyordu. Bu ilgi yerindeydi. Dimitroff yoldaşın komünist hareketiyle böylesine derince ilgisi o zaman olduğu gibi bugün de pek çok olaylara ışık tutacak niteliktedir.

Ama ben burada asıl önemli olan Dimitroff yoldaşın, Türkiye Komünist Partisi'ne karşı tutumu, partimizle ilgilenme derecesi üzerinde kısaca durmak istiyorum.

Dimitroff yoldaşın o zaman partimize gösterdiği ilgide, söylediklerinde, önerilerinde pek çok önemli noktalar vardır. Bu öğütler bugün de geçerlidir.

Aşama aşama alırsak Dimitroff yoldaşın Türkiye komünist hareketiyle olan ilişkileri, ilintileri, partimizin, memlekette ulusal bağımsızlık, kurtuluş ve işçi hareketlerinin güçlenmesi uğrındaki savaşıyla sıkıca bağlıdır. Örneğin, Dimitroff yoldaşın 1934'ten ölünceye kadar, yani 1949 yılına kadar Türkiye Komünist Partisi'nin durumu üstüne söyledikleri, incelemeleri, çözümlemeleri vardır. Bunların başında partinin, Türkiye Komünist Partisi'nin, yığın partisi nasıl olabileceği gelir.

Partimiz uzun zaman ters etkiler altında kaldı. Bu ters etkiler, oportünist görüşler Türkiye Komünist Partisi üzerinde olumsuz sonuçlar vermiştir.

Dimitroff yoldaş en başta açık, kesin olarak oportünizmin düşmanıydı. Onun oportünizm düşmanlığı öyle ezbere, körükörüne, yahut da üstünkörü birşey değildi. Partinin kalkınmasını, gelişmesini engelliyen Türkiye'nin

kendisinin, Türkiye'nin sınıf savaşlarının, işçi hareketinin, sendika hareketinin, hepsinin gelişmesiyle bağlıdır. Bütün bunlar onu ilgilendiriyordu.

Bende bıraktığı başlıca izlenim, onun oportünizme karşı savaşıydı. Çünkü oportünizmi yenmeden, oportünizmi temizlemeden komünist partisinin gelişmesi hemen hemen olanaksızdır. Oportünizmin Türkiye Komünist Partisi'nde uzun zaman yeretmesi bir günün işi değildir. Komünist Partisi ta kurulduğu günden beri, elli yedi yıl boyunca ters akımlarla, partinin içindeki anti-Marksist, anti-Leninist akımlarla savaşagelmıştır. Ancak parti bu savaşlarda güçlenmiş, kuvvetlenmiştir. Ve bugünkü durumuna gelmiştir.

Belirttiğim gibi oportünizmi yenmenin en büyük manivelası, aracı, partinin yığınsal olması, yığınlara inmesi, yığınlarla bağlanması, kadrolarını, yapısını işçi sınıfına, işçi sınıfının tabanına oturtması idi.

Dimitrof yoldaş 1934'teki karşılaşmamızda uzun bir konuşma yaptı. Bize sorular sordu. Yanıtlar verdi. Bizi iyice dinledikten sonra dedi ki:

Arabayı ters koşmuşsunuz. Atları öne değil, arkaya bağlamışsınız.

Doğruydı. Çünkü, yığınlara inme yolları o zaman çok yanlış anlaşılmıştı. Partinin fabrika komiteleri, semt komiteleri, Tüzüğe göre kurulması, yapılması gereken bir yapı, bir parti kuruluşumuz yoktu. Belli bir grubun aklına estiği gibi parti yönetimi vardı. Buna karşı savaş da sertti. Bu durumda Dimitrof yoldaş bize öğütleriyle, savaş deneyleriyle yardım etti.

Bu konuşmalarımızdan sonra Merkez Komitesi'nin Plenum'u oldu. Plenum karar verdi. Yönetimi değiştirdi, yeni yönetime yeni güçler, yeni yoldaşlar geldi. Ve böylece partide bir atılım, bir canlılık başladı. Bunu 1940 yılına kadar oldukça iyi bir kalkınma izledi. Ondan sonra eski oportünistler yeniden başkaldırmaya başladı. Ve parti koyuldu ters tarafa doğru.

Daha sonra 1951 tutuklaması geldi. O zamanki aşağı yukarı yalnız yargılanmaya çıkarılanlar ve yargılanıp ceza giyenlerin sayısı 180'den fazlaydı. Binlerce komünist ve parti sempatizanı polisten geçti. Bu sert terörle parti büyük kayıplara uğradı. Pekçokları elendi gitti. Bu büyük yıkımdan sonra parti yönetimini ele alan klik 10 yıl yine eski oportünist yoldan yürüdü. Parti kalkınamadı. Ancak 1973 yılında Politbüro'nun 24 Mayıs kararlarından sonra parti kesin bir dönüşüme, yükselişe yöneldi. Ondan sonraki gelişme tam Dimitrof yoldaşın bize eskiden uzun uzun anlatageldiği yörüngeye oturdu. Bütün bunlar bugün partimizin Program ve Tüzüğü'nde, Parti Konferansı'nın kararlarında, materyallerinde açıkça belirtilmiştir.

Parti gerçekten bugün yığınlara inmekte, yığınları kucaklamaktadır. Artık yüzbinleri sokaklara çıkarabilen güçlü bir parti oldu. Bu gelişme ancak oportünizmle, faşizmle, emperyalizmle, gericilikle her türlü sınıf

düşmanlarıyla savaşlarda gerçekleştirildi. Parti bu yolda şimdi büyük sıçramalar, gelişmeler gösteriyorsa, bu partinin ancak gerçek yörüngesini, savaş yolunu bulabilmesinden geliyor.

Bize Dimitrof yoldaş ne dediği konuştuğu zaman?

Yığınlara inmeden, yığınları kucaklamadan, onların sesine kulak vermeden, işçi sınıfıyla bağlanmadan hiçbir şey yapamazsınız.

Gerçekten de öyle oldu. Bağlandıktan sonra herkes gördü ki, yolumuz gerçekten aydınlık, yörüngemiz doğrudur, kabahat yalnız objektif koşullarda değil, daha çok öznel, yani subjektif tutumlardadır. Kadro yetiştirmek gerekti. Bu sorun boydan boya partinin önünde duruyordu. Bunsuz hiçbir şey yapılamazdı. Gelişmeler, savaşlar bu gerçeği de doğruladı.

O zaman, eskiden bir gençlik örgütü vardı. Biz ona Komsomol diydük. Ama sekterlik vardı. Komosomol'a girmekle, partiye girmek birdi. Dimitrof yoldaş bize «bunun yerine ilerici bir gençlik örgütü kursanız olmaz mı» dediği.

Parti sekterce kurulmuş Komsomol'u çoktan dağıttı. Bugün, ilerici gençliğin başlı başına bir örgütü vardır. Ve, yığınsaldır. Memleket çapında dal-budak salmışdır. Gençlik arasında en çok sevilen ve en çok okunan Lenin'in ve Dimitrof yoldaşın yapıtlarıdır. Bugün ilerici gençliğin en çok sevdiği, saydığı ve savaşlarına bayrak edindiği biri de Dimitrof yoldaşdır.

Başka bir olay da şudur: Partinin silikliği, eskiden çizgilerinin belirsizliği, tutumunun belli olmayışı, programının, tüzüğünün, politikasının biçimsiz olması, yahuatta dumanlı olması, partinin gelişmesini iyice zorluyordu.

Partimiz bugün hemen hemen her sorun karşısında, her gelişme karşısında geniş yığın hareketlerinde, grevlerde, gösterilerde, yürüyüşlerde her yerde belirli, açık-seçik belgilerini yığınlara indiriyor. Yığınlar bugün partimizin belgilerini kendisine savaş yoluna ışık tutan bir deniz feneri gibi görüyor. Bugün komünistlerin, Türkiye Komünist Partisi'nin saygınlığı yığınlara inmeden, buradan geliyor.

İkinci Dünya Savaşı sırasında Büyük Anayurt Savaşı'nda Dimitrof yoldaşla Kuybişev'te bir ay kadar beraber kaldık. Dimitrof yoldaşla bir evde yanyana oturuyorduk. Hemen her gün görüşüyorduk. Türkiye olaylarıyla her gün ilgileniyordu. Türkiye'nin ne yapacağını, ne tarafa kayacağını izliyordu. Bu çok önemliydi. Onun için bana günün olaylarını, Türkiye haberlerini soruyordu. Partinin tutumunu soruyordu. O zaman gördüm ki Dimitrof yoldaş yalnız dünya komünist hareketinin genel gelişmesini değil, bu arada Türkiye işçi ve komünist hareketini somut biçimde izliyor, onunla somut ilgileniyor.

Ben o sırada radyoda konuşuyordum. Radyo çalışmalarım Büyük Anayurt

Savaşı'nın daha ilk günlerinde başladı. Komintern'deki parti temsilcilerinin hemen hemen hepsi mikrofonların başına geçtiler. Ben de Türkiye üstüne konuşuyordum. Uzun zaman başredaktörümüz Dimitrof yoldaştı. Yazılan konuşmalar ona gidiyordu. Bakıyordu. Sonra büyük bir dikkatle okuyordu, büyük bir dikkatle izliyordu olayları ve ne yaptığımızı. Dimitrof yoldaş nasıl örgütlenmek, nasıl ilerisini görmek, ona göre davranmak gerektiğini vurguluyordu.

O zaman belki daha genel olan bu görüş bugün daha somut, daha belirli, daha açık ortada duruyor. Elbette bugün ile o günün arasında büyük farklar var. Türkiye'nin o zamanki işçi sınıfıyla bugünkü işçi sınıfı arasında da büyük farklar var. Sınıf savaşlarında da öyle. O zaman işçi sınıfı sayıca bugünkü kadar değildi. Bugün 5 milyona yaklaşıyor. Her savaşta büyük deneyler edinmiştir. Örgütleri vardır. Sendikaları vardır. İyisi kötüsü. Aşağı yukarı 1,5 milyonun üstünde örgütlü sendika işçisi vardır ki, bugün genel grevden söz ediyor. Artık ölçüler değişti. Ölçüler eski ölçüler değil. Ne partinin çalışma ölçüleri, olanakları, kadroları, ne de işçi hareketi. İşçi hareketiyle yanyana bugün Türkiye'de gençlik hareketi, kadın hareketi, barış hareketi, köylü hareketi örgütlenmeye başlamıştır. Organları, yayın organları var. Ve yüzbin işçi sokağa çıktığı zaman, onu destekliyor geri kalan işçisi, esnafı, köylüsü. Metalürji işçileri iki aydan beri grevedir. Greve köylüsü de, esnafı da ekmeğiyle, parasıyla her şeyiyle yardım ediyor. Böylesi büyük bir gelişmeyi önceden görmek, gerçekten uluslararası işçi hareketinin seçkin kişileri için, savaşçıları için, Dimitrof gibileri için, kendine özgü bir olgudur. Böylesine uzağı görmek, görebilmek herkesin ağzının kaşığı değildir. Eğer biz Marks'ı, Engels'i, Lenin'i savaşta bayrak edindiyssek, Marksizmi-Leninizmi elimizde en güçlü silâh olarak kullanıyorsak, Dimitrof gibi büyük komünist kişilere, seçkin devrimcilere karşı büyük bir sevgi ve saygı besliyorsak, bütün bu sevgi ve saygı onların bize bu silâhı nasıl kullanacağımızı öğretmelerinden geliyor.

Dimitrof yoldaşı yalnız komşumuz, eskiden tanıdığımız için, yahu! Partimize karşı büyük yardımlar ettiği için değil, dünya çapında işçi ve komünist hareketinin gelişmesine yaptığı büyük katkılardan ötürü saygıyla anıyoruz.

Komintern dünya işçi ve komünist hareketinin kumanda köprüsüydü, genel kurmaylığıydı. O, tarihsel görevini yaptı.

Bugün bizden başka Avrupa'da illegal, gizli kalan parti yoktur. Tek yasak komünist partisi Türkiye'de kalmıştır. Ama bizim bu durumda olmamız bazı konuları daha kesin ortaya koymamızı gerektiriyor. Birisi, proletarya enternasyonalizmidir. Biz, enternasyonalizm silâhını, bu Marksçı-Leninçi silâhı, daha güçlü bir araç olarak, kuvvetli bir araç olarak elimizden bırakmıyoruz, bırakmıyacağız. Başka silâhımız da var ama, enter-

nasyonalizm kadar güçlü, kuvvetli silâhımız yoktur. Onun için proletarya enternasyonalizmi çok şeyler istiyor. Ne istiyor? En başta, yalnız kendi ülkesinde değil, bütün dünyada komünist ve işçi hareketinin birliğini, beraberliğini, dayanışmasını sağlamaktır. Dünya sosyalist sistemini emperyalistlerin, Maocuların, oportünistlerin saldırılarına karşı savunmaktır. Bugün, Dimitrof yoldaş da sağ olsaydı ve hiç şaşmadan diyebilirim ki, Göbels'lere, Göring'lere, Hitler'e karşı nasıl dev gibi savaşıyorsa, Maoculara, bir sürü oportünistlere karşı da aynı güçle, yetenekle savaşırdı.

Türkiye'de, Maocularla faşistler işçi hareketine, işçi grevlerine, gösterilerine birlikte saldırıyorlar. Bunun en korkunç örneğini 1 Mayıs'ta yaptılar. İstanbul'da yapılan milyonluk 1 Mayıs gösterisine silâhla, kurşunla saldırdılar. Ölenler, Maocuların kurşunlarıyla de öldüler. MIT-gizli polis, faşistler, komandolar, polis, hepsi birden ateş etti işçilerin üzerine. Onun için bugün biz Türkiye'de Maoculuğu bir akım, bir ideoloji olarak değil, doğrudan doğruya karşı-devrimci, gerici güçlerin dayanağı, onların yumuşuğu olarak görüyoruz. Onlara karşı savaşıyoruz.

Dimitrof yoldaş, faşizmin niteliğini, savaş biçimlerini kesin ve klasik olarak ortaya koymuştur. Dimitrof yoldaşın bu tarihsel tanımlaması, anti-faşist savaşta komünistlerin, gençliğin savaş pusulasıdır. Ülkemizde işbirlikçi burjuvazi, emperyalizm, NATO, Amerika hepsi ejder gibi, yedi başlı bir ejder gibi halkımıza, işçi sınıfına saldırıyor.

Savaş alanında güç kaynağımız elbette ki, kendi işçi sınıfımızdır, halkımızdır, sosyalist ülkelerdir. Sovyetler Birliği'dir, sosyalist Bulgaristan'dır. Fakat bir de bu silâhın kullanılmasını bize öğreten bir kişi daha vardır: Georgi Dimitrof!

Türkiye komünistleri, Türkiye işçi sınıfı, ileride, daha sert, daha cetin savaşlarda bu kaynaktan, Dimitrof'un savaş yöntemlerinden, onun aklından, bırakmış olduğu mirastan, onun savaş deneylerinden yararlanacaktır. Yararlanması zorunludur.

Bana gelince, Dimitrof yoldaşı çok seviyordum. Kendime çok yakın görüyordum. Ona saygı besliyorum. Bana karşı yoldaşça tutumunu unutamam. Bir defasında uçak kazası geçirdim. Daha eve gelir-gelmez telefon etti. Gece yarısında «bana gel» dedi. Arabasını göndermiş. Gittim. Farında değilim, ilk işi elimi sıkmadan, «geçmiş olsun» dedi.

— «Birşey yok. Dippediriyim» dedim.

Oturduk, konuştuk. Ondan sonra:

— «Git, dinlen» dedi.

Kendisi insan olarak çok iyiydi. Bilmiyorum başkaları için nasıldı. Kaba mıydı? Yumuşak mıydı? Onu bilmiyorum. Benim için Dimitrof yoldaş büyük bir insandı, büyük bir savaşıydı.

Aradan yıllar geçti. Zaman aşınımı var amma, bütün bunlar canlı duruyor belleğimde, benim içimde. Ben de, bu bildiklerimi, öğrendiklerimizi partiye aktarmak, aşlamak, yeni kuşaklara vermek görevini unutmuyorum. Bu görev, benim için kutsaldır.

Elbette bir gün gelecek bizim de meydanlarımızda, caddelerimizde bayramlar olacak. Halk, özgürlüğe kavuşacak. Bizde de sosyalizm kurulacak. O zaman Marks'ların, Lenin'lerin, Dimitrof'ların ne kadar, ne büyük yardımı olduğunu halkımız daha iyi görecektir. Sovyetler Birliği'nin, sosyalist ülkelerin yardımı o zaman asıl ortaya çıkacak, o zaman değer kazanacaktır.

Savaş öyle ki, çetin, illegal çalışma, legal çalışma ikisi birbiri içine girmiştir. Her yerde istediğimizi söyleyip yerine getiremiyoruz. Düşman daha kuvvetli, güçlüdür, haindir, korkaktır, gaddardır.

Yakın komşularımız var, yenilmez komşularımız var. Sovyetler Birliği'yle Bulgaristan'la karadan, denizden ve gökten bağlıyız. Bunun için halkımız, işçi sınıfı, komünistler Dimitrof yoldaşın ülkesinde, Sovyetler Birliği'nde olup-bitenlerle gittikçe daha çok ilgileniyor, onların başarılarıyla övünüyor.

Türkiye Komünist Partisi, proletarya enternasyonalizmi bayrağını yükselerde tutacaktır.

Eylül 1977

Demokrasinin sorunları

A. Saydan

Burjuva parlamentarizminin sınıfsal niteliği açıktır. Toplumda üretim araçlarını, devlet organlarını elinde tutan kapitalist sınıf burjuva parlamenter «demokrasisi» aracıyla egemenliğini sürdürebilmektedir. Burjuva parlamentarizmi kapitalist gelişmenin paralelinde oluşmuştur. Daha doğrusu kapitalizmin gelişmesi sürecinde sürdürülen acımasız bir sınıf savaşımı sonucunda işçi sınıfı ve emekçi yığınlar sermayenin yekpare ve kanlı diktaturasını kırmayı ve bazı özgürlüklerini burjuvaziye dayatmayı başarmışlardır.

Kapitalizmin gelişme sürecinde işçi sınıfının burjuvaziye karşı bazı demokratik hakları sınıf savaşımı yoluyla elde etme süreci kanlı ve uzun olmuştur. Örneğin Fransa'da 1789 Fransız Burjuva Devrimi'nden sonra emekçiler genel seçim hakkını elde etmek için yaklaşık 80 yıl, basın özgürlüğünü elde etmek için 95 yıl, örgütlenme özgürlüğünü elde edebilmek için 112 yıl burjuvazinin kanlı diktatorasına karşı amansız ve acımsız bir savaşım vermek zorunda kalmışlardır. Kapitalizmin bu gelişme aşaması aynı zamanda ham madde kaynaklarını genişletmek veya onları yeniden paylaşmak, yeni sürüm pazarları açmak amacıyla sömürgecilik devrinin açılmasına, kapitalist aşama koşullarına göre genişletilmesine de rastlar. Bu gelişme süreci içinde parlamentarizm, burjuva egemenliğini sürdürmeye yarayan başlıca yöntem haline gelmiştir. Ama kapitalizmin gelişme süreci içinde nicel ve nitel bakımlardan güçlenen işçi sınıfı politik ve sosyal bakımdan varlığını dayatmayı, burjuvazinin yekpare egemenliğini kırmayı başarmıştır.

Günümüzde gelişmiş kapitalist ülkelerde işçi sınıfı bu yoldan güçlenmek ve varlığını daha geniş ölçüde kabul ettirmek olanağını buluyor. Ama bu yoldan kapitalizmden sosyalizme geçilebilir mi? Günümüze kadar tarih bu gibi bir gelişmeyi saptamıyor. Bundan böyle de bu olanağı saptaması olanaksız görülüyor. Fakat gelişmiş kapitalist ülkelerde kapitalizmin bunalımı yeni yeni sosyal ve politik boyutlara ulaşmaktadır. İş ve çalışma hakkının insan haklarının ayrılmaz bir parçası olduğu, onun sosyal ve kolektif niteliği gittikçe daha açık bir biçimde beliriyor. Kapitalist ülkelerde işçi sınıfı, bunalımlar sonucunda fabrikaların kapatılmasına, işyerlerinin kaybedilmesine, işsizliğe ve enflasyona karşı daha belirgin, daha yığınsal savaşıma girişmiştir. Bu savaşımada kadrolar, aydın kesimi işçi sınıfının yanında daha geniş ölçüde yer alıyor. Kapitalizmin çağımızdaki bunalımlarının niteliği gittikçe daha başka ve daha yeni içerik kazanıyor ve gittikçe daha derin, daha süregen ve getirdiği sorunların çözümü olanak-

sız hale geliyor. Örneğin, çağımızda kapitalizmin bunalımları yalnız ham-madde kaynaklarının sömürgeci bir sanayileşme sistemine bağlılığından, kırıcı bir yarışmadan, göreceli sömürünün gittikçe artmasından doğmuyor. Şüphe yok ki, bunalım kapitalizm sisteminin ayrılmaz bir parçasıdır ve onunla birlikte doğmuş, gelişmiş ve gelişmektedir. Ama çağımızda yeni teknolojinin, bilimsel teknik devrim yöntemlerinin gelişmesi, kâr ve çıkar esasına dayanan kapitalist düzenin bunalımlarına yenilerini katıyor. İnsan yerini makine, robot, elektronik beyin ve araçlar aldıkça, kapitalist düzen için insan, işsiz kalan emekçi, yaratan insan sorunu daha geniş boyutlarla ortaya çıkıyor. *Kapitalist ülkelerde bu yönden de fabrikaların, üretim araçlarının kapitalistin değil, aslında çalışanların, üreten ve yaratanların mülkiyeti olduğu, sermayenin özel değil, kollektifin mülkiyetinde olduğu gerçeği daha derin ve daha geniş ölçüde işçi emekçilerin, bütün halkın bilincine işliyor.* Kapitalist ülkelerde «iş yerinin» savunulması savaşı, fabrikaların, iş yerlerinin işgali şeklinde belirirken, burjuva kapitalist üst yapıyı, üretim araçları mülkiyet düzenini ve üretim ilişkileri düzenini, mülkiyet ve hukuk anlamlarını da temelinden sarsıyor.

Bundan ötürü demokrasi «sayısal, seçim demokrasisi» niteliğini de yavaş yavaş yitiriyor. Demokrasi bugün artık kapitalist ülkelerde emekçinin yaşam hakkını, yarınını garanti altına almak, kapitalizmin egemenliğinden, bunalımlarından, daha doğrusu sömürden kurtulmak, kapitalist mülkiyete son vermek biçiminde beliriyor. Demokrasi savaşımının bu biçiminin özü şudur: İşçi sınıfının öncülüğünü yaptığı, anti-monopolist, anti-kapitalist savaşım ile sermaye egemenliğinden kurtulmak, yeni, ileri, gerçek bir demokratik düzene, sosyalizme ulaşmak. Günümüzde kapitalist ülkelerde demokrasi ve sosyalizm için savaşımın özü sınıf savaşımının bu yönlerinde mayalanıyor. Gelişmiş kapitalist ülkelerde devrimci patlamalar bu yönde olacaktır. 1968'de Fransa'daki patlama bunun ilk işaretlerindendi. Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki parlak, cılalı bir dış görüntüye rağmen süregelen işsizlik, enflasyonla da yansıyan toplumun derininden gelen bir hastalık, bir rahatsızlık var. Zaman zaman hasta bir anarşizm biçiminde beliren olaylar, gelişmiş kapitalist toplumların derinden sarsılmalarının belirtileridir. Bu durumu kapitalizmin derinleşen bunalımlarından ayırmaya olanak yoktur. Çünkü gelişmiş kapitalist toplumlardaki bunalım, üretim araçları mülkiyeti ile toplumsal düzenin birbirine ters düşme sürecinin hızlanmakta ve yeni yeni boyutlara ulaşmakta olduğunu doğruluyor.

Şüphe yok ki kapitalist ülkelerde egemen burjuvazi bu bunalımların altında kendiliğinden yıkılıp kalacak değildir. Onu devirecek güçlerin örgütlü bir savaşımıyla bu amaca varılabilecektir. Bu güçlerin başında işçi sınıfı, onun öncü Marksçı-Leninci partisi geliyor. Sınıf sendikacılığı geliyor. Bu savaşımда parlamento yolun rolü sonuçlandırıcı olmayacaktır. Çünkü kapitalist ülkelerde bir kere işçi sınıfı bölünmüştür. Onun bir kesisi-

min  burjuva, sosyal demokrasinin ideolojisi girmiştir. Bundan başka köy ve Şehir küçük burjuvazisi vardır. Bu durumda işçi sınıfının öncü ve en bilinçli kolu sayısal ve sandıksal bakımlardan azınlıkta kalıyor. Demokrasi dört yılda bir sandık başına gitmek, veya istediğini yazmak veya söylemek gibi kısır bir d ngede toplum içinde aynı yörünge etrafında dönmek değildir. Burjuvazinin egemenliğine, sömürü düzenine son vermek, emekçi halkın özgürlüğünü sağlamaktır. Bugünkü koşullarda işçi sınıfı ve müttefiklerini bu amaca götürecek olan yollardan biri kapitalizmin derinleŐ en bunalım larıdır.

Kapitalist ideologları bu yolu kesmek için tek çıkar yolu sosyalist ülkelere ve en başta Sovyetler Birliği'ne ideolojik saldırıda görüyorlar. Avrupa kapitalist ülkelerinde bazı komünist yöneticilerin «Eurocommunism»i ayırıcı, bölücü ve anti-sovyetik bir akım olarak ortaya atmaları burjuvazinin iŐ ine ya rıyor. Burjuva basınının bu sapık akımı elinden geldiği kadar yaymaya kalkıŐması, egemenliği elden kaçırmama, sömürü düzenini sürdürme savaŐınının ayrılmaz bir parçasıdır. Bundan ötürü anti-sovyetizmin dolaylı dolaysız her biçimi işçi sınıfına, halka hıyanet anlamına gelir. Dünya sosyalist sisteminin ve bu sistemin başında bulunan Sovyetler Birliği'nin halkların anti-emperyalist savaşına yardım etmesi, bu savaşının, yani anti-emperyalist ulusal kurtuluş hareketlerinin, sosyalist kurtuluş hareketine dönüŐmesine yardımcı oluyor. Böylece zamanımızı etkileyen üç devrimci gücün, dünya sosyalist sisteminin, dünya komünist ve işçi hareketinin ve ulusal kurtuluş akımlarının dünya devrim süreci üzerindeki etkisi gittikçe artıyor. Kapitalizmin bunalımlarının derinleŐ mesini etkileyen, onu kapitalizmin mezarı durumuna getiren bu devrimci güçlerin varlığıdır.

Türkiye bu devrim sürecinin içindedir. Kapitalizmin bunalımlarının içinde olduğu gibi.

Türkiye'de işçi sınıfının egemenlikteki ağırlığı gittikçe daha fazla duyuluyor. GeliŐ miŐ  kapitalist  lkelerdekisinin aksine egemenlikteki bu ağırlık daha parlamentoya girememiŐ tir. IŐçi sınıfının bu ağırlığı TKP'nin yeni programında, politik, ideolojik eylemlerinde, örgütsel bakımdan yığınlar arasında, en çok işçi sınıfı sıralarında yerleŐ mesinde, ülkenin sosyal politik geliŐ melerini devrimci yönde etkileme sürecinin artmasında belirlediği gibi, sınıf sendikacılığının Türkiye tarihinde g r lmemiŐ  bir biçimde güçlenmesinde ve yığınları daha geniş ölçüde etkilemeye baŐlamasında beliriyor. Köy emekçileri sendikal politik örgütlerinde toplu olarak savaşa girmiŐ tir. Köy emekçileri sendikal politik örgütlerinde toplu olarak savaşa girmiŐ tir. Bireyciliğin yerini örgütsel savaşım alıyor. TKP'nin pl nlaŐ tırdıĐı işçi-köylü bağlaşıklığı bu gibi örgütsel bir zeminde geliŐ iyor. Emperyalizme, faşizme karşı savaşım, Ulusal Demokratik Cephe kavramı hemen hemen bütün demokratik yığın örgütleri tarafından benim sendi.

İşte bu gibi bir gelişme süreci içinde burjuvazinin bu devrimci gelişmeye karşı saldırısı yoğunlaştı.

Demirel ortaklığı, faşist MHP'nin başı Türkes ve yandaşları, işbirlikçi tekelci büyük burjuvazi, MESS patronları, Amerikan emperyalizmi, NATO'ya egemen çevreler Türkiye'de bu devrimci süreci durdurmak, frenlemek için sınıf sendikacılığını yıkmayı kendilerine hedef edinmişlerdir. Bunda kimsenin şüphesi yoktur. Ama DISK'i elde etmek onu burjuvazinin çıkarlarına bağlı uzlaşmacı sendikacılığa yanaştırmak için sağcı CHP yöneticileri de bu konfederasyonu içerden elde etme taktiğini uygulamaya koyuldular. Bu saldırı anti-komünizm ve TKP düşmanlığı düzeyinde yürütülüyor. Meclis başkanlığı da bir anti-komünizm düzeyinde CHP'nin sağcı yöneticileri ile MHP arasında bir anlaşma sonucunda seçildi. CHP'nin sağcı yöneticileri bununla yetinmediler. Yine anti-komünist yönde bir AP-CHP ortaklığına razı olduklarını ortaya koydular. Hatta CHP yöneticilerinin 141. ve 142. maddeleri değiştirme istemlerinden geri durdukları da kulislerde konuşulmaya başlandı.

Bilindiği gibi TKP, Marksçı-Leninci öğretiye bağlı olarak burjuvazinin ileri adımlarını her zaman desteklemiş ve onları teşvik etmiştir. Ama hiç bir zaman burjuvazinin ilerici kolunun sömürücü bir sınıfın temsilcisi olduğunu, bu burjuvazinin günün birinde savunduğu demokratik fikirlere sırt çevirebileceğini de unutmamış ve bunu yığınlar da duyurmuştur. CHP'nin sağcı yöneticileri bir zamanlar 141. ve 142. maddelerin, TKP'ye konan yasağın kaldırılmasını, sınırlı da olsa anti-emperyalist bir plâtfom ortaya koymuşlardır. Ama seçim düzeyinde beliren bu gelişmeler, burjuvazinin çıkarları karşısında unutulmuş ve CHP'nin sağ kolu işçi sınıfına, devrim hareketine karşı burjuva sınıfının savunucusu olarak gerçek sınıfsal tutumunu ortaya koymuştur. Bu durum CHP'de sol kanadın tepkisi ile karşılanmıştır. Bu tepki nereye kadar varır? Bir AP-CHP ortaklığı gerçekleştirilmesinde parti içinde bir bölünmeye neden olabilir mi? Bu bölünmeden devrim hareketinin kârı ne olur? Bunlar, üzerinde durulacak konulardır. Önemli olan burjuvazinin çelişkilerini, bunalımlarını anti-komünizm düzeyinde çözümleme politikasına devam etmesi ve CHP'deki bazı yöneticilerin anti-komünizm düzeyinde sürekli olarak sağa kaymalarıdır. Bunalımları bu düzeyde «çözümlemeye» kalkışmalarıdır.

Anti-komünizm düzeyinde bunalımları «çözümlemeye» kalkışmak gerek Türkiye, gerekse öteki kapitalist ülkeler burjuvazisinin eski ve değişmez bir tutumdur. Bu tutum kapitalizmin genel bunalımı derinleştiği halk yığınlarıyla çelişkileri sertleştiği dönemlerde daha da belirginleşiyor, anti-komünizme daha da önem veriliyor. Gelişmiş kapitalist ülkelerde burjuvazinin anti-Sovyetizme, anti-komünizme yeni bir hız vermesi, onu bir de «Eurokommünizm» ambalajıyla ortaya sürmesi ile Türkiye'de anti-komünizmin, TKP düşmanlığının CHP'nin sağ kolunu kapsamaması rasgele

değildir, kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesinin bir görüntüsüdür. Bu durum bir yandan da gerek gelişmiş kapitalist ülkelerde, gerekse Türkiye'de kapitalizmin genel bunalımının, genel devrim sürecine dönüşmeye başlamasının da bir işaretidir. Burjuvazinin gerek memleket, gerekse kapitalist dünya ölçüsünde devrim sürecine karşı giriştiği bu saldırıyı önlemek TKP'nin ödevleri arasındadır. TKP, bu ödevini Türkiye düzeyinde yerine getirirken enternasyonalist sorumluluklarının da bilincinde olacaktır. Bu, TKP'nin şaşmaz bir ilkesidir. Partimizin önünde burjuvazinin bu saldırısı karşısında elde ettiğimiz kazanımları savunmak, yani partimizi işçi sınıfı, emekçi halk arasında daha geniş ölçüde güçlendirmek, işçiköylü bağlaşıklığı yönünde elde edilen başarıları daha da sağlamlaştırmak, özellikle sınıf sendikacılığını korumak gibi ödevler durmaktadır. Yurtsever CHP'lilerle ve legal sosyalist akımlarla, gençlik ve aydın örgütleriyle bağlarımızı daha da yakınlaştırmak ve Ulusal Demokratik Cephe hareketini geliştirmek, güçlendirmek ve gerçekleştirmek tek çıkar yol olarak kalmaktadır. Gerici burjuvazinin, sağcı CHP'lilerin işçi sınıfına ve devrim sürecine karşı saldırılarını önlemenin, demokratik haklarımızı savunmanın, onları genişletmenin, demokratik bir hükümeti işbaşına getirmenin, işçi sınıfını bu hükümetin zorunlu bir dayanak noktası yapmanın başka çıkar yolu yoktur.

Bugünkü aşamada anti-komünizm, TKP düşmanlığı burjuvazinin sömürü, faşizme tırmanma ve emperyalizme daha yakın bağlanma politikasının paravanası haline gelmişken, legal sosyalist partilere bağlı bazı yöneticilerin bu durumu görmezlikten gelerek dolaylı dolaysız yollardan TKP'ye saldırmaları objektif olarak bunları burjuvazinin müttefiki durumuna düşürüyor. Bu bakımdan ilkesel sorunları tartışmak şartıyla bütün sosyalist, yurtsever, anti-emperyalist, anti-faşist güçlerin asgari bir plâtfomda anlaşması Türkiye'de devrim hareketinin bir zorunluluğu olarak beliriyor.

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Komünist basının geleneklerini sürdürerek «Barış ve Sosyalizm Problemleri» – «Yeni Çağ» dergisi sürekli olarak okurlara başvuruyor ve derginin daha ilginç, içeriğinin daha zengin olması için önerilerini bildirmelerini rica ediyor.

Aldığımız mektuplardaki tavsiyeler, dilek ve istekler, eleştiriler çalışmalarımızı ayarlamamızda bizlere büyük yardımda bulunuyor.

Sizlere tekrar başvurarak aşağıdaki soruları yanıtlamanızı rica ediyoruz:

- Dergide yayımlanan yazılardan hangileri sizde derin bir iz bıraktı ve niçin?
- Hangi yazıları beğenmediniz ve niçin?
- Dergide hangi konularda yazılar okumak istiyorsunuz?
- Derginin sayfalarında kimlerin yazılarını okumak istiyorsunuz?
- Dergide ne gibi yeni bölümler görmek istiyorsunuz?
- Başka önerileriniz var mı?

Okurlarımızın bu sorularımızı yanıtlamalarını bekliyor, mektuplarını aşağıdaki adrese göndermelerini rica ediyoruz.

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozšírování tisku,

Praha 6, Thakurova 3
Czechoslovakia

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Sayın okurlar,

Dergimize karşı istekler günden güne artıyor. Biz bu istekleri elimizden geldiği kadar karşılamaya çalışıyoruz. Okurlarımızdan, adresleri açık ve doğru olarak yazmalarını, özellikle şehir ve mahalle numaralarını titizlikle belirtmelerini rica ederiz. Adreslerini değiştirenler, yeni adreslerini bize derhal bildirmelidirler.

Dergiye abone olmak ve diğer yayınlarımızı edinmek isteyenler adresimize bir mektupla bildirebilirler. Sonra Avrupadaki okurlarımız aşağıdaki adrese başvurabilirler:

1 Berlin 10

Postfach 100 229

West Berlin

Ödemeler şu konto numarasına yapılır:

Postscheckkonto 342 441

West Berlin

1. L. I. Brejnev, «LENİN'İN 100. YILDÖNÜMÜ, SBKP'NİN XXIV. KONGRESİ, SSCB'NİN 50. YILI»
2. NAZIM HIKMET, BÜTÜN ESERLERİ (Şimdiye kadar 8 cilt çıkmıştır),
3. BİLİMSEL KOMÜNİZM,
4. LENİN (Biografisi),
5. BÜYÜK OKTOBR 50 YAŞINDA
6. S. Üstünel, «SAVAŞ YOLU» (3. baskı)
7. S. Üstünel, «GÜNÜMÜZDE TKP»
8. S. Üstünel, «GÜNEŞLİ DÜNYA»
9. A. Saydan, «ALMAN DEMOKRATİK CUMHURİYETİ»
10. A. Saydan, «YEDİ SOSYALİST ÜLKEDEN DÜN-BUGÜN-YARIN»
11. A. Saydan, «SOVYETLER BİRLİĞİNDE 12 GÜN»

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozsirovani tisku,
Praha 6, Thakurova 3, Czechoslovakia

«Yeni Çağ» dan Okurlara

İngiltere'deki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitapçıılardan satın alabilirler:

Central Books Ltd.
37 Gray's Inn Rd.
London W.C.1.

Collet's London Bookshop
64-66, Charing Cross Rd.
London W.C. 2

Key Books
25, Essex St.
Birmingham B 5

İÇİNDEKİLER

Sayfa

xx: Büyük Oktobr Devrimi'nin ilk gününde Lenin'in kaleme aldığı belgeler	961
<i>Mihail Suslov</i>	
Dünya tarihinde yeni bir çağ	965
<i>Gustav Husak</i>	
Oktobr'un buyruklarına bağlılık	978
<i>L. L. Volodarski</i>	
Dünyada ön sıralarda	991
<i>Vitaliy Ruben</i>	
Leninci ulusal politikanın etkisi	1000
<i>Narayana Krishnan</i>	
Hindistan'da yeni durum ve Hindistan Komünist Partisi'nin ödevleri	1006
<i>Athos Fava</i>	
Demokrasiyi yenileme savaşının karakteri ve yolları	1017

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP Merkez Komitesinin çağrısı	1027
xx: TKP MK Politik Bürosunun açıklaması	1029
xx: TKP Merkez Komitesinin SBKP Merkez Komitesine mesajı	1031
xx: TKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümü toplantılarında yaptığı konuşma	1033
xx: TKP ile ABD Komünist Partisi'nin ortak açıklaması	1034
xx: TKP ile İsrail Komünist Partisi'nin ortak açıklaması	1035
xx: TKP Merkez Komitesinin Türkiye Akademikerler ve Sanatçılar Derneği Yönetim Kuruluna mesajı	1036
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın SBKP MK Politbüro üyesi ve MK Sekreteri Mihail Suslov yoldaşa mesajı	1037
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Yunanistan Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri Charilaos Florakis yoldaşa mesajı	1037
xx: Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin 60. yıldönümü nedeniyle yapılan toplantıda TKP MK Politbüro üyesi A. Saydan yoldaşın okuduğu raporun özeti	1038
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın kısa biyografisi	1040
<i>S. Üstüngel</i>	
Georgi Dimitrof Müzesi'nde bir konuşma	1051
<i>A. Saydan</i>	
Demokrasinin bazı sorunları	1057